

รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตร
ประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โดย
นางสาวรัชนี พลแสน

ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน สำนักวิชาการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ศพส.371

ชื่อเรื่องวิจัย : การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร

(2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อผู้วิจัย : รัชณี พลแสน

ปีที่ทำวิจัยแล้วเสร็จ : 2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 2) ประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร 3) ประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) การวิจัยครั้งนี้มีประชากร คือ อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 34 คน และกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน อาจารย์สอนเสริม จำนวน 30 คน นักศึกษา จำนวน 200 คนและผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 224 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ : เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์และคุณสมบัติของผู้สมัคร มีความเหมาะสมดีแล้ว

ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริม : ควรเพิ่มเติมหัวข้อในชุดวิชาเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ควรเน้นถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานกรมที่ดินให้มากกว่านี้และควรมีการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวด้วย

ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา : วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.20-3.44$)

1.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ : โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมดี ชุดวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก แต่ควรมีการปรับปรุงชุดวิชากฎหมายมหาชนให้ทันสมัยมากขึ้น

ความคิดเห็นของอาจารย์: โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากในชุดวิชา 41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา และชุดวิชา 41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.60, 3.75$) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.10-3.50$)

1.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา

ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริม: วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชาที่เปิดสอนเสริมเป็นบางข้อ

1.4 แนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สินในอนาคต

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มชุดวิชาหรือเนื้อหาเฉพาะด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับงานหลักของกรมที่ดิน เนื่องจากการทำงานต้องใช้ความรู้ และทักษะหลากหลาย ควรเปิดหลักสูตรนี้ต่อไป แต่ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยขึ้น

อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1.4.1 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรนี้ใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีเอกลักษณ์

ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพย์สินให้มากขึ้น หรือเพิ่มชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดิน ป่าไม้ ความรับผิดชอบเมื่อละเมิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายธุรกิจจัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ และควรมีการปรับปรุงชุดวิชาใหม่ ให้ทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

1.4.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อเพิ่มยอดนักศึกษาในหลักสูตรนี้ให้มากขึ้น

หรือควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่น ๆ เข้ามาเรียนในหลักสูตร

1.4.3 ควรปรับปรุงหลักสูตรนี้ให้เป็นหลักสูตรปริญญาตรีเฉพาะด้าน/สาขา เช่น

หลักสูตรปริญญาตรี สาขากฎหมายทรัพย์สิน และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น หรือควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นปริญญาโท หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีเฉพาะทาง

1.4.4 ควรมีคณะทำงานที่รับผิดชอบหลักสูตรนี้โดยเฉพาะ ที่ทำหน้าที่บริหาร

หลักสูตรประเมิน/ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความต้องการของสังคม

2. การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

2.1 เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นที่แตกต่าง

กัน โดยนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.34-2.49$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

ก

($\bar{X} = 2.52-2.58$) นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกัน เกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.31-2.50$) นอกนั้น นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.52-3.13$)

2.2 การจัดกิจกรรมสอนเสริม อาจารย์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.54-3.36$) ยกเว้นเพียงบางข้อที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ

2.2.1 การเข้ารับการสอนเสริม นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.19$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.53$) อาจารย์และอาจารย์สอนเสริมมีความพร้อมในการสอนเสริมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.05, 3.36$)

2.2.2 ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริมแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.50, 2.40, 2.27$) แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.30, 2.07$)

2.2.3 ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของอาจารย์ในแต่ละครั้ง นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.40, 2.27$) แต่อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.36$)

2.2.4 ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.41, 2.47$) แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.60$)

2.2.5 การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการสอน อาจารย์สอนเสริม นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.04, 2.27, 2.23$)

2.2.6 การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม อาจารย์และอาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.30, 2.07$)

2.3 การวัดและประเมินผลการศึกษา อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.59-3.13$) ยกเว้น ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.22$)

2.4 การบริหารจัดการหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ ($\bar{X} = 1.70-2.00$)

2.5 การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกันเกี่ยวกับความสะดวกในการติดต่อทาง Internet ความรวดเร็วในการตอบปัญหาความรวดเร็วในการส่งเอกสาร ($\bar{X} = 2.33-2.48$)

2.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นดังนี้

2.6.1 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกัน คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากศูนย์วิทยพัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัดมุม มสธ. การสอนทางโทรทัศน์ การสอนทางวิทยุกระจายเสียง และเทปประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.07-2.49$)

2.6.2 นักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.57$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสอนเสริม ($\bar{X} = 2.47$)

2.6.3 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี เหมือนกัน คือประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้ชุดวิชา และสื่อประกอบ ($\bar{X} = 2.94, 2.69$)

2.7 ปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา อุปสรรคในการเรียนและการใช้บริการของมหาวิทยาลัย

3. การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

3.1 การศึกษาต่อ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 ศึกษาต่อในสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ส่วนใหญ่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 134 คน คิดเป็น ร้อยละ 97.1 และปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8

3.2 ความก้าวหน้าในการทำงาน พบว่า

3.2.1 ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งใหม่โดยปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5

3.2.2 ระดับตำแหน่ง พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งในหน้าที่การงานระดับ 1 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และหลังสำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4

3.2.3 ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับหลังจบการศึกษาในหลักสูตรแล้วความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วย ส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 102 , 80 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 , 53.7

3.3 การยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับหลังจบการศึกษาในหลักสูตรแล้วทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมาก จำนวน 120,97 คนคิดเป็นร้อยละ 61.5, 65.1

3.4 การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ สามารถนำ วิชาความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรมาประยุกต์ใช้กับงานในตำแหน่งหน้าที่ อยู่ในระดับ มากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และสามารถนำความรู้และประสบการณ์จาก การศึกษาไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.02 - 3.31$)

Research Title : Evaluation of Certificate Curriculum (2 Years) on Land and Property Law of

Sukhothai Thammathirat Open University

Researcher : Ratchanee Pholsaen

Year of Research Completion : 2005

Abstract

The objectives of this research were to : 1) evaluate appropriateness of the certificate curriculum (2 years) on Land and Property Law; 2) evaluate appropriateness of learning and instruction management of the curriculum; and 3) evaluate quality of the graduates from studying the curriculum.

The samples of this research were studied in Sukhothai Thammathirat Open University (STOU) including 34 instructors of School of Law, 1 expert, 30 tutors, 200 students and 224 graduates . The instruments for collecting data were interviewing form and questionnaires. Quantitative data were analyzed as percentage, mean, and standard deviation whereas qualitative data were analyzed as content analysis.

The research findings were as follows:

1. Evaluation of Curriculum Appropriateness

1.1 Appropriateness of Curriculum Objectives

Opinion of the Expert : The expert agreed with 3 specified curriculum objectives. The objectives were in accordance with concept of graduate production in globalization and graduate qualification was also appropriate.

Opinion of the Tutors : Some topics in the course on the Act on Liability for Violations of Officer 2539 B.E. should be added. Law principle relating to the work of the Department of Land should be more emphasized as well as practice of this law.

Opinion of the Graduates : All curriculum objectives were rated at the high level (Mean = 3.20-3.44) in every item.

1.2 Appropriateness of Curriculum Structure

Opinion of the Expert : The curriculum structure was appropriate. The course in the curriculum were still updated at the high level but the course on Public Law should be more revised.

Opinion of the Instructors : The curriculum structure was appropriate at the highest level on the course 41211 : Personal Control Law and 41213 Property Law (Mean = 3.60, 3.75). Apart from those were rated at the high level (Mean = 3.10-3.50).

1.3 Accordance of the Curriculum Objectives with the Course Objectives

Opinion of the Tutors : The curriculum objectives were in accordance with some objectives of the courses which provided tutorial.

1.4 Trends of the Curriculum in the Future

The expert suggested that the courses or content of law relating to the main work of Department of Land should be added since the knowledge and various skills were needed while working. This curriculum should be further provided but be more revised.

The tutors suggested that :

1.4.1 The curriculum should be more revised toward more identity of Land and Property Law or added the courses relating to Land and Forest Law, Legal Liability for Violations of Officer, Business Land Law , Real Estate Law etc. . The existing courses should be more revised with dynamic situation.

1.4.2 The curriculum should have more public relation in order to increase number of the students or extend educational opportunity to other governmental offices to enroll this curriculum.

1.4.3 The curriculum should be more extended into specific bachelor degree such as bachelor degree on Property and Real Estate Law etc. In other words, the curriculum should be revised as master degree or higher than specific bachelor degree.

1.4.4 The committee of the curriculum should have settled in order to manage and evaluate the curriculum according to society need.

2. Evaluation of Appropriateness on Learning and Instruction Management

2.1 Curriculum Documents/Media

The students and graduates had different opinions. The students rated the courses at the moderate level in terms of appropriateness and utilization of listening cassette tapes, format appropriateness of course instruction schedule on radio and television broadcasting

(Mean = 2.34-2.49) whereas the graduates rated at the high level (Mean = 2.52-2.58). The students and graduates rated the moderate level in terms of utilization of course instruction schedule on radio and television broadcasting (Mean = 2.31-2.50). Moreover, the students and graduates rated curriculum documents/media at the high level (Mean = 2.52-3.13).

2.2 Tutorial Activity Provision

Most instructors, tutors, students, and graduates rated the provision at the high level (Mean = 2.54-3.36) except for some items were different rated as follows:

2.2.1 *Attention of Tutorials* : The students rated the tutorials at the moderate level (Mean = 2.19) whereas the graduates rated at the high level (Mean = 2.53) and the instructors and tutors had readiness for providing tutorials at the high level (Mean = 3.05, 3.36).

2.2.2 *Appropriateness of Each Duration of Tutorial and Numbers of Specified Learning Unit* : The tutors, students, and graduates rated at the moderate level (Mean = 2.50, 2.40, 2.27) whereas the instructors rated at the high level (Mean = 2.30, 2.07).

2.2.3 *Continuity of Each Tutorial among the Tutors* : The students and graduates rated at the high level (Mean = 2.40, 2.27) whereas the tutors rated at the moderate level (Mean = 2.36).

2.2.4 *Appropriateness and Adequacy of the Courses Provided Tutorials in the Past* : The students and graduates rated at the moderate level (Mean = 2.41, 2.47) whereas the instructors rated at the high level (Mean = 2.60).

2.2.5 *Contribution in Suggestion for Improving Instruction* : The tutors, students, and graduates rated at the moderate level (Mean = 2.04, 2.27, 2.23).

2.2.6 *Acquisition of Data Relating to Evaluation of Tutorials* : The instructors and tutors rated at the moderate level (Mean = 2.30, 2.07).

2.3 Educational Measurement and Evaluation : Most instructors, students, and graduates rated at the high for almost items (Mean = 2.59-3.13) except for fastness of notifying examination results which the students rated at the moderate level (Mean = 2.22)

2.4 Curriculum Management : The instructors rated at the moderate level for every item (Mean = 1.70-2.00).

2.5 Co-ordination with the University : The students and graduates rated at the moderate level in terms of convenience of contact through internet, fastness of responding problems, and fastness of document delivery (Mean = 2.33-2.48).

2.6 Benefits from Other Offices or Various Activities : The students and graduates rated as follows:

2.6.1 The students and graduates rated at the moderate level in terms of benefits from the Regional Distance Education Centers, Provincial Educational Service Centers, STOU Corners, television instruction, radio instruction, and course cassette tapes (Mean = 2.07-2.49).

2.6.2 The students rated at the high level (Mean = 2.57) whereas the graduates rated benefits from tutorials at the moderate level (Mean = 2.47).

2.6.3 The students and graduates rated benefits from self-learning through courses and mixed media at the high level (Mean = 2.94-2.69).

2.7 Problems and Obstacles in Learning and Instruction Management : Most students and graduates had no problems and obstacles in learning and using University service.

3. Quality Evaluation of the Graduates

3.1 Continuing Education

Among 136 (98.5 %) graduates continued their bachelor degree in School of Law for 135 (97.8 %) . Most of them for 134 (97.1 %) had already studied at STOU and 96 (69.6 %) were studying for 96 (69.6 %). After graduation of the STOU certificate on Land and Property Law, most graduates for 119 (78.8 %) had never attended law training.

3.2 Work Progress

3.2.1 *Position* : Most graduates for 50 (39.7 %) enrolled Land officers before studying the curriculum. After graduation they had been appointed new position as land administrating officers for 30 (23.8 %) and their work characteristic were in accordance with their studying from the curriculum for 79 (54.5 %).

3.2.2 *Position Level* : Most graduates enrolled their position at the first level for 42 (33.3 %) before studying the curriculum, and most of them were promoted to the fifth level for 37 (29.4 %) after graduation.

3.2.3 *Work Performance Progress* : The students and graduates rated the knowledge taken part in supporting work performance progress after graduation at the highest level for 102 (52.0 %) and 80 (53.7 %).

3.3 Recognition among the Supervisors and Colleagues

The students and graduates rated that the curriculum caused more recognition among their supervisors and colleagues after graduation at the high level for 120 (61.5 %) and 97 (65.1 %).

3.4 Application of Knowledge and Experience

Most graduates could apply their theory knowledge from the curriculum in their work position at the highest level for 72 (49.0 %) and apply their knowledge and experience from the curriculum in various aspects at the high level (Mean = 3.02-3.31).

ชื่อเรื่องวิจัย : การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร
(2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ชื่อผู้วิจัย : รัชณี พลแสน
ปีที่ทำวิจัยแล้วเสร็จ : 2548

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 2) ประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร 3) ประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) การวิจัยครั้งนี้มีประชากร คือ อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 34 คน และกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน อาจารย์สอนเสริม จำนวน 30 คน นักศึกษา จำนวน 200 คนและผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 224 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ผลการวิจัย

1. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ : เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์และคุณสมบัติของผู้สมัคร มีความเหมาะสมดีแล้ว

ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริม : ควรเพิ่มเติมหัวข้อในชุดวิชาเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ควรเน้นถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานกรมที่ดินให้มากกว่านี้และควรมีการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวด้วย

ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา : วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.20-3.44$)

1.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ : โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมดี ชูวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก แต่ควรมีการปรับปรุงชุดวิชากฎหมายมหาชนให้ทันสมัยมากขึ้น

ความคิดเห็นของอาจารย์ : โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากในชุดวิชา 41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา และชุดวิชา 41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.60, 3.75$) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.10-3.50$)

1.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา

ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริม : วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชาที่เปิดสอนเสริมเป็นบางข้อ

1.4 แนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สินในอนาคต

ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1.4.1 ควรเพิ่มชุดวิชาหรือเนื้อหาเฉพาะด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานหลักของกรมที่ดิน เนื่องจากการทำงานต้องใช้ความรู้ และทักษะหลากหลาย

1.4.2 ควรเปิดหลักสูตรนี้ต่อไป แต่ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยขึ้น เนื่องจากหลักสูตรโครงการความร่วมมือนี้เป็นส่วนหนึ่งตามยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากร และเป็นมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่เพราะสามารถนำวุฒิประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สินไปสอบเปลี่ยนสายงานแล้วประเมินเลื่อนระดับสูงขึ้นในตำแหน่งนักวิชาการที่ดิน

อาจารย์ ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1.4.3 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรนี้ใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีเอกลักษณ์

ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพย์สินให้มากขึ้น หรือเพิ่มชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดิน ป่าไม้ ความรับผิดชอบเมื่อละเมิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายธุรกิจจัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ

1.4.5 ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อจะได้เพิ่มยอดนักศึกษาในหลักสูตรนี้ให้

มากขึ้นเนื่องจากหลักสูตรนี้เปิดมานานกลุ่มผู้เรียนย่อมลดน้อยลง หรือควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่น ๆ เข้ามาเรียนในหลักสูตร

1.4.6 ควรปรับปรุงหลักสูตรนี้ให้เป็นหลักสูตรปริญญาตรีเฉพาะด้าน/สาขา เช่น หลักสูตรปริญญาตรี สาขากฎหมายทรัพย์สิน และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

1.4.7 ควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นปริญญาโท หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีเฉพาะทาง เนื่องจากผู้เรียนจะลดน้อยลง ประกอบกับคนส่วนใหญ่จบปริญญาตรีมากขึ้น เพื่อให้มีทางรอดในการเปิดสอน ควรมีการปรับปรุงชุดวิชาใหม่ ให้ทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

1.4.8 ควรมีคณะทำงานที่รับผิดชอบหลักสูตรนี้โดยเฉพาะ ที่ทำหน้าที่บริหารหลักสูตรประเมิน/ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความต้องการของสังคม

2. การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

2.1 เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นที่ต่างกั น โดยนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.34-2.49$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

($\bar{X} = 2.52-2.58$) นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกันเกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.31-2.50$) นอกนั้นนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.52-3.13$)

2.2 การจัดกิจกรรมสอนเสริม อาจารย์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.54-3.36$) ยกเว้นเพียงบางข้อที่มีความคิดเห็นที่ต่างกั น คือ

2.2.1 การเข้ารับการสอนเสริม นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.19$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.53$) อาจารย์และอาจารย์สอนเสริมมีความพร้อมในการสอนเสริมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.05, 3.36$)

2.2.2 ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริมแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่ก่ าหนด อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.50, 2.40, 2.27$) แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.30, 2.07$)

2.2.3 ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของอาจารย์ในแต่ละครั้ง นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.40, 2.27$) แต่อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.36$)

2.2.4 ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.41, 2.47$) แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.60$)

2.2.5 การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการสอน อาจารย์สอนเสริม นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.04, 2.27, 2.23$)

2.2.6 การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม อาจารย์และอาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.30, 2.07$)

2.2.7 ความเหมาะสมและเพียงพอของสื่อทัศนูปกรณ์ อาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.25$)

2.3 การวัดและประเมินผลการศึกษา อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.59-3.13$) ยกเว้น ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.22$)

2.4 การบริหารจัดการหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ ($\bar{X} = 1.70-2.00$)

2.5 การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกันเกี่ยวกับความสะดวกในการติดต่อทาง Internet ความรวดเร็วในการตอบปัญหาความรวดเร็วในการส่งเอกสาร ($\bar{X} = 2.33-2.48$)

2.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นดังนี้

2.6.1 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกัน คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากศูนย์วิทยพัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัดมุม มสธ. การสอนทางโทรทัศน์ การสอนทางวิทยุกระจายเสียง และเทปประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.07-2.49$)

2.6.2 นักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.57$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสอนเสริม ($\bar{X} = 2.47$)

2.6.3 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีเหมือนกัน คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้ชุดวิชา และสื่อประกอบ ($\bar{X} = 2.94, 2.69$)

2.7 ปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่
ไม่มีปัญหา อุปสรรคในการเรียนและการใช้บริการของมหาวิทยาลัย

3. การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

3.1 การศึกษาต่อ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 ศึกษาต่อในสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ส่วนใหญ่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 134 คน คิดเป็น ร้อยละ 97.1 และปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการศึกษ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8

3.2 ความก้าวหน้าในการทำงาน พบว่า

3.2.1 ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนตำแหน่งใหม่โดยปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5

3.2.2 ระดับตำแหน่ง พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในหน้าที่การงานระดับ 1 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และหลังสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4

3.2.3 ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับหลังจบการศึกษาในหลักสูตรแล้วความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 102 , 80 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 , 53.7

3.3 การยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับหลังจบการศึกษาในหลักสูตรแล้วทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมาก จำนวน 120,97 คนคิดเป็นร้อยละ 61.5,65.1

3.4 การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ สามารถนำวิชาความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. มาประยุกต์ใช้กับงานในตำแหน่งหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0

ณ

และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.02 - 3.31$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดิน (2 ปี) ดังนี้

1.1 การปรับปรุงหลักสูตร

1.1.1 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพย์สินมากขึ้น อาจมีการผลิตชุดวิชาที่เกี่ยวข้องเพิ่ม เช่น กฎหมายที่ดิน ป่าไม้ กฎหมายธุรกิจ จัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม กฎหมายภาษีอากร สัญญาในรูปแบบต่างๆ เช่น ซื้อ ขาย จำนอง ขายฝาก อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

1.1.2 ควรปรับปรุงชุดวิชากฎหมายมหาชน ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 ให้มีเนื้อหากระชับและทันสมัยกับการเปลี่ยนไปของกฎหมาย

1.1.3 ควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่นๆ เข้าศึกษาในหลักสูตรได้

1.2 การจัดการเรียนการสอน

1.2.1 สื่อการเรียนการสอนและเอกสารต่างๆ ควรจัดส่งให้นักศึกษาได้ทันเวลาที่จะศึกษาหาความรู้ก่อนสอบ

1.2.2 มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงระบบบริการของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย เช่น การติดต่อสื่อสารทาง Internet ความรวดเร็วในการตอบปัญหา การแจ้งผลสอบ เป็นต้น

1.2.3 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา และเทปประกอบชุดวิชา ประโยชน์ที่ได้จากศูนย์วิทย์พัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัดมุม มสธ. ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรต้องมีการทบทวนและปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น

1.2.4 ควรปรับปรุงสื่ออื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัยเหมาะสมกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เช่น ควรผลิตสื่อเป็น VCD, DVD หรือ ใช้ระบบ e-Learning เข้ามามีส่วนในการเรียนการสอน

ค

1.2.5 การสอนเสริม ควรมีการปรับปรุงระบบการสอนเสริมในด้านความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการสอนเสริม ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดสอนเสริมในระยะที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังผลการวิจัยยังพบว่านักศึกษาไม่เข้ารับการสอนเสริม มหาวิทยาลัยควรมีการสำรวจจุดคุ้มทุนในการจัดการสอนเสริม มีการกระตุ้นหรือประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมให้เพิ่มขึ้น หรือใช้ช่องทางอื่นในการจัดการสอนเสริม เช่น สอนเสริมผ่าน Internet ดาวเทียม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัยทุกๆ 5 ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่อไป

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรธรณี รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่าน เพื่อจะได้มีข้อมูลเพิ่มขึ้นและเจาะลึกมากขึ้น

ด

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.วิสาร พันธนะ ในฐานะที่ปรึกษา โดยได้ให้คำแนะนำในการวิจัยตั้งแต่ต้นจนสำเร็จด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสาร พันธนะ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย รองศาสตราจารย์ ดร.ถัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ดร.สุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล นางสาวสุนทรี เถлимพงศธร ที่กรุณาอ่านและให้ข้อเสนอแนะรายงาน การวิจัย และรองศาสตราจารย์ ดร.ศรีศักดิ์ สุนทรไชย ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์แปล Abstract งานวิจัย

ขอขอบคุณอธิบดีกรมที่ดิน อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัย

2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
Abstract	ฉ
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ฎ
กิตติกรรมประกาศ.....	ต
สารบัญ.....	ถ
สารบัญตาราง.....	บ
บทที่ 1 บทนำ	
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1 หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรสิน (2 ปี)	
1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	6
1.2 โครงสร้างหลักสูตร.....	6
1.3 คุณสมบัติของผู้สมัคร.....	7
2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร	
2.1 ความหมายของคำว่าหลักสูตร.....	7
2.2 ทฤษฎีหลักสูตร	8
2.3 องค์ประกอบหลักสูตร.....	8
3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร	
3.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร.....	9
3.2 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร.....	10
3.3 แนวคิดการประเมินหลักสูตร.....	11
3.4 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร.....	12

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 ขอบเขตของการประเมินหลักสูตร.....	14
3.6 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร.....	16
3.7 การกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมิน.....	20
4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
1 กรอบแนวทางการประเมินหลักสูตร.....	48
2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	50
3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
1 ข้อมูลทั่วไป	
1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	55
1.2 อาจารย์.....	55
1.3 อาจารย์สอนเสริม.....	60
1.4 นักศึกษา.....	65
1.6 ผู้สำเร็จการศึกษา.....	70
2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร	
2.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	75
2.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร.....	76
2.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์วิชา.....	78
2.4 แนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ในอนาคต.....	85
3 การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน	
3.1 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดเอกสาร/สื่อประกอบ...	87
3.2 การจัดกิจกรรมการสอนเสริม.....	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล.....	93
3.4 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการหลักสูตร....	95
3.5 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการติดต่อประสานงานกับ มหาวิทยาลัย.....	96
3.6 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจาก หน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ.....	97
3.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน.....	98
4 การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	
4.1 การศึกษาต่อ.....	110
4.2 ความก้าวหน้าในการทำงาน.....	115
4.3 การนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้.....	121
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
1 สรุปผลการวิจัย	123
1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม.....	123
1.2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร.....	125
1.3 การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน.....	126
1.4 การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา.....	128
2 อภิปรายผลการวิจัย	
2.1 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร.....	129
2.2 การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน.....	131
2.3 การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา.....	134
3 ข้อเสนอแนะ	
3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	135
3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	136
บรรณานุกรม.....	137

น
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก	
- วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา.....	141
ภาคผนวก ข	
- แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	147
- แบบสอบถามสำหรับอาจารย์.....	154
- แบบสอบถามสำหรับอาจารย์สอนเสริม.....	161
- แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา.....	166
- แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา.....	173
ภาคผนวก ค	
- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถาม.....	184
- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบแบบสัมภาษณ์.....	184
- รายชื่อคณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม.....	184
- รายชื่ออาจารย์สอนเสริมสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม.....	185
- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่อ่านและให้ข้อเสนอแนะรายงานการวิจัย.....	186

สารบัญตาราง

ตารางที่	รายการ	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับเพศ.....	55
2	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับอายุ.....	56
3	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุด.....	56
4	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร.....	57
5	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบนอกจากการสอน.....	58
6	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับประสบการณ์ในด้านอื่นที่นอกจากการ สอนและงานที่รับผิดชอบ.....	58
7	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับการเข้ารับการอบรม/ประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและ ทรัพยากร.....	59
8	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตร....	59
9	จำนวนและร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ ต่อไป.....	60
10	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับเพศ.....	60
11	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับอายุ.....	61
12	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุด.....	61
13	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร.....	62
14	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการผลิตชุด วิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....	62
15	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน.....	63
16	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง หน้าที่ปัจจุบัน.....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	รายการ	หน้า
17	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับเพศ.....	65
18	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับอายุ.....	65
19	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับปีการศึกษาที่เข้าศึกษา.....	66
20	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษา.....	67
21	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลสำคัญที่เลือกศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี).....	68
22	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพปัจจุบัน.....	69
23	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับภูมิลำเนาปัจจุบัน.....	70
24	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับเพศ.....	70
25	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับอายุ.....	71
26	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปีการศึกษาที่เข้าศึกษา.....	72
27	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา....	73
28	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบัน...	74
29	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับภูมิลำเนาปัจจุบัน.....	74
30	ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	76
31	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร.....	77
32	จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมกับชุดวิชาที่สอนเสริม.....	78
33	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา (41211).....	79
34	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด (41212)...	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	รายการ	หน้า
35	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัวมรดก (41311).....	81
36	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ (41321).....	82
37	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ผูกทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย (41322).....	83
38	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาคบทบัญญัติทั่วไป (41231).....	84
39	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับเอกสาร /สื่อประกอบหลักสูตร.....	87
40	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสอนเสริม.....	89
41	ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการสอนเสริม.....	90
42	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการสอนเสริม.....	91
43	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา.....	93
44	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา.....	94
45	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร.....	95
46	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย.....	96
47	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	รายการ	หน้า
48	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนใน ขณะที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.....	98
49	ปัญหาของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในขณะที่ เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.....	99
50	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับระบบ การศึกษาทางไกล.....	100
51	ปัญหาของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกล	101
52	ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการให้บริการ ของมหาวิทยาลัย.....	102
53	ปัญหาของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการของ มหาวิทยาลัย.....	103
54	ข้อเสนอแนะของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัย.....	104
55	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา.....	107
56	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของอาจารย์สอนเสริม.....	108
57	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จ การศึกษา.....	110
58	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระดับของการศึกษาต่อ หลังจากสำเร็จการศึกษา.....	110
59	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ศึกษาต่อหลังจาก สำเร็จการศึกษา.....	111
60	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่อ หลังจากสำเร็จการศึกษา.....	111
61	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสถานะของการศึกษาต่อ หลังจากสำเร็จการศึกษา.....	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	รายการ	หน้า
62	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา.....	112
63	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา.....	113
64	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา.....	114
65	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ก่อนที่จะเข้าศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน.....	115
66	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระดับตำแหน่งก่อนเข้าศึกษาและระดับตำแหน่งในปัจจุบัน.....	116
67	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี).....	117
68	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติหลังจากสำเร็จการศึกษา.....	118
69	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน.....	119
70	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน.....	120
71	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานในตำแหน่งหน้าที่.....	121
72	ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรไปประยุกต์ใช้.....	122

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ภายใต้โครงการความร่วมมือกับกรมที่ดิน โดยมีแนวคิดร่วมกันว่า เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานรัฐบาลในการที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยให้ข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่มีความรู้ต่ำกว่าปริญญาตรี มาเข้าศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณภาพชีวิตของข้าราชการกรมที่ดินให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นโอกาสให้บุคลากรนำความรู้ไปเลือกประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) เปิดสอนโดยสาขาวิชานิติศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1.1 เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

1.2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมที่ดินมีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้น

1.3 เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) นักศึกษาจะต้องศึกษาชุดวิชาต่างๆ 12 ชุดวิชา (72 หน่วยกิต) ได้แก่

40101	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
41201	กฎหมายมหาชน
41211	กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
41212	กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
41213	กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน
41231	กฎหมายอาญา 1 : ภาคบทบัญญัติทั่วไป
41311	กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
41321	กฎหมายพาณิชย์ 1 : ซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ

- 41322 กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย
 41323 กฎหมายพาณิชย์ 3 : ประกันด้วยบุคคลและทรัพย์ ตัวเงิน
 41324 กฎหมายพาณิชย์ 4 : หุ้นส่วน บริษัท
 41405 กฎหมายสิ่งแวดล้อม

โดยที่ ชุติวิชาทั้ง 12 ชุติวิชาดังกล่าว เป็นชุติวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (4 ปี) อยู่แล้ว และข้าราชการกรมที่ดินที่ศึกษาชุติวิชาครบตามหลักสูตรดังกล่าวจะได้รับประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และหากมีความประสงค์จะเข้าศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสาขาวิชานิติศาสตร์ ก็อาจสมัครเข้าศึกษาได้โดยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจะเทียบชุติวิชาที่ได้เคยศึกษาและสอบผ่านแล้วให้ ซึ่งจะไม่ต้องเรียนซ้ำอีก หลักสูตรดังกล่าวเริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 จนถึงปีการศึกษาที่ 2/2545 รวมทั้งสิ้น 29,235 คน มีผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจำนวน 19 รุ่น (ปีการศึกษา 2527-2544) จำนวน 817 คน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545) นับตั้งแต่ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรนี้ จนถึงปัจจุบันยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตรดังกล่าวว่าได้ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากนักน้อยเพียงใด และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเพียงใด

สำหรับหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตนั้น รัชนี พลแสน และผู้อื่น (2544) ได้วิเคราะห์เพื่อประเมินหลักสูตรดังกล่าว โดยส่วนหนึ่งได้วิเคราะห์ชุติวิชาต่างๆ ในหลักสูตร และเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ ผลการวิเคราะห์พบว่า คณาจารย์มีความคิดเห็นว่าชุติวิชาต่างๆ จำนวน 12 ชุติวิชา ดังกล่าวข้างต้น มีความเหมาะสมกับโครงสร้างของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ในระดับดีถึงดีมาก ดังนี้

ชุติวิชา	ระดับความคิดเห็น
40101 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป	ดีมาก
41201 กฎหมายมหาชน	ดีมาก
41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา	ดีมาก
41212 กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด	ดีมาก
41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน	ดี
41231 กฎหมายอาญา 1 : ภาคบทบัญญัติทั่วไป	ดีมาก
41311 กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก	ดี
41321 กฎหมายพาณิชย์ 1 : ซื้อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ	ดี

41322	กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย	ดี
41323	กฎหมายพาณิชย์ 3 : ประกันด้วยบุคคลและทรัพย์ ตัวเงิน	ดี
41324	กฎหมายพาณิชย์ 4 : หุ่นส่วน บริษัท	ดี
41405	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	ดี

ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์ในส่วนของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต แต่ในส่วน
ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) ยังไม่มีการวิเคราะห์หรือ
ประเมินหลักสูตรดังกล่าวเลย

ตามนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2542 ทบวงมหาวิทยาลัย
(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาปัจจุบัน) ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาทุก
แห่งมีระบบ การติดตามประเมินผลหลักสูตร โดยหลักสูตรเดิมให้มีการติดตามประเมินผล
หลักสูตรทุก 5 ปี ส่วนหลักสูตรใหม่ให้มีการติดตามประเมินผลเมื่อมีการดำเนินการครบวงจรตาม
ระยะเวลาของ หลักสูตรนั้นๆ และหลังจากนั้นให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตรทุก 5 ปี
(ทบวงมหาวิทยาลัย 2542 : 2) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการ
สอน สำนักวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัย โดยความ
เห็นชอบของสาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเห็นสมควรดำเนินการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตร
กฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) โดยมี รองศาสตราจารย์วิสาร พันธุระ เป็นที่ปรึกษา
โครงการ ซึ่งผลการประเมิน หลักสูตรในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้
ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและ
ทรัพย์สิน (2 ปี)
- 2.2 เพื่อประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรประกาศนียบัตร
กฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี)
- 2.3 เพื่อประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

- 3.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน

(2 ปี) ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเปิดสอนในปัจจุบัน

3.2 เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลาที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลต่อไปนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้แก่

3.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา สอบถามจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2545

3.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษา สอบถามจากผู้สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2540 - ปีการศึกษา 2544

3.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนเสริมจากอาจารย์ภายนอก สอบถามจากอาจารย์สอนเสริมในสาขาวิชาที่เปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2545

3.3 ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

3.3.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.3.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

3.3.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์สาขาวิชา

3.3.4 แนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต

3.3.5 การจัดเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร

3.3.6 การจัดกิจกรรมการสอนเสริม

3.3.7 การวัดและประเมินผล

3.3.8 การบริหารจัดการหลักสูตร

3.3.9 การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย

3.3.10 ประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

3.3.11 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

3.3.12 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ฉบับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ให้ความเห็นชอบเมื่อ 3 พฤษภาคม 2526 ซึ่งเปิดสอนอยู่ในปัจจุบัน

การประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง การศึกษาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ความสอดคล้อง

ของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชาที่เปิดสอนเสริม แนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต

การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การศึกษาความเหมาะสมหลักสูตรในด้านการจัดเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร การจัดกิจกรรมการสอนเสริม การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย ประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง การศึกษาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการศึกษาต่อ ความก้าวหน้าในการทำงาน การยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน การนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบลักษณะของหลักสูตร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)

5.2 ทำให้ทราบแนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ของสาขาวิชานิติศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.1.1 เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

1.1.2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมที่ดินมีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้น

1.1.3 เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาชุดวิชาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 12 ชุดวิชา ดังนี้

40101	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
41201	กฎหมายมหาชน
41211	กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
41212	กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
41213	กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน
41231	กฎหมายอาญา 1 : ภาคบทบัญญัติทั่วไป
41311	กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก

- 41321 กฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ
- 41322 กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย
- 41323 กฎหมายพาณิชย์ 3 : ประกันด้วยบุคคลและทรัพย์ ตัวเงิน
- 41324 กฎหมายพาณิชย์ 4 : หุ้นส่วน บริษัท
- 41405 กฎหมายสิ่งแวดล้อม

1.3 คุณสมบัติของผู้สมัคร

ผู้สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ต้องเป็นข้าราชการกรมที่ดินและมีคุณสมบัติดังนี้

- 1.3.1 สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า หรือ
- 1.3.2 สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการทำงานหลังจบ ม.3 แล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์นับถึงวันเปิดภาคการศึกษา หรือ
- 1.3.3 สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี บริบูรณ์ นับถึงวันเปิดภาคการศึกษา หรือ
- 1.3.4 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่า

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1 ความหมายของคำว่าหลักสูตร

นักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของคำว่าหลักสูตรไว้แตกต่างกัน อาทิ

สุมิตร คุณากร (2523) หลักสูตร คือ โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

ธีราร บัวศรี (2531) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2534) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสม

Hass (1980) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากโปรแกรม

การศึกษา ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกรอบของทฤษฎี การวิจัยในอดีต และปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปความหมายของหลักสูตร คือ การนำองค์ความรู้ ที่หลากหลายมาผสมผสาน (Integrated Curriculum) หรือนำมาสัมพันธ์กัน (Inter-Disciplinary Approach) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความรู้ ความชำนาญ แล้วนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิต หลักสูตรเปรียบเสมือนเป็น พิมพ์เขียวในการปฏิบัติงานทางการศึกษา หลักสูตรมีส่วนผลักดันในการสร้างคุณลักษณะผู้เรียน ให้เป็นผู้มีคุณภาพเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม

2.2 ทฤษฎีหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ทฤษฎีหลักสูตร หมายถึง การผสมผสานข้อความเพื่ออธิบาย หลักสูตร โดยการชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และโดยการชี้แนะให้เห็นวิธีการ พัฒนา วิธีการใช้ และวิธีการประเมินผลหลักสูตร ทฤษฎีหลักสูตรจะช่วยให้การบริหารงานเกี่ยวกับ หลักสูตรมีคุณค่า มีหลักเกณฑ์ มีหลักการ และมีระบบมากยิ่งขึ้น เช่น การสร้างหลักสูตร การพัฒนา หลักสูตร การใช้หลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร การจัดบุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตร และการทำ ให้องค์ประกอบของหลักสูตรที่จะนำไปใช้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น

Maccia (1964) ได้สร้างทฤษฎีหลักสูตรขึ้น 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีแม่บท เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงหลักการ กฎเกณฑ์ทั่วไป ตลอดจน โครงสร้างหลักสูตร
2. ทฤษฎีเนื้อหา เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับเนื้อหาและกล่าวถึงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบต่างๆ
3. ทฤษฎีจุดประสงค์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายของ หลักสูตรและกล่าวถึงที่มาของวัตถุประสงค์
4. ทฤษฎีดำเนินการ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง การดำเนินการ หรือการกระทำให้บรรลุ ประสงค์ที่ตั้งไว้

2.3 องค์ประกอบหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรมีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่านด้วยกัน อาทิ

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (อ้างถึงในปราณี เถลิงพล 2541) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร ในทัศนะของนักบริหารการศึกษา หมายถึง

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาหลักสูตร
4. วัสดุประกอบหลักสูตร
5. กระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร

Taba (1962) ให้ความเห็นว่าหลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. โครงการประเมินผลตามหลักสูตร

3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

3.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et al.1995) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม

บอร์กและไวท์ (Borg & White cited in Sowel 1996) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า เป็นการกำหนดคุณภาพและประสิทธิภาพ หรือคุณค่าของหลักสูตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการปรับปรุงพัฒนา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือปัญหาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น หรือตัดสินคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2546) ได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อตรวจสอบหลักสูตรว่า มีข้อดี จุดอ่อนในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตร และตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546) ได้อธิบายความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การ ประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย ของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร อันเป็น ประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตร และเพื่อตัดสินคุณภาพ

ของหลักสูตร ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จากคำจำกัดความข้างต้น พอสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร อันประกอบด้วยกระบวนการออกแบบหลักสูตร พัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตร เหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

3.2 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลายประการ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2544)

3.2.1 ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ทราบความจำเป็นและความต้องการของ ประชากรเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสภาพสังคมและผู้เรียน

3.2.2 ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนงาน กิจกรรม และ หลักสูตรให้เหมาะสม ก่อนนำไปปฏิบัติ เพื่อลดโอกาสเสี่ยง อุปสรรคที่จะทำให้หลักสูตรล้มเหลว

3.2.3 การประเมินตัวหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะทำให้ทราบความเหมาะสมของตัว หลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้น

3.2.4 การประเมินความก้าวหน้าของการนำหลักสูตรไปใช้ ทำให้ผู้รับผิดชอบใน การพัฒนาหลักสูตรทราบจุดเด่น จุดด้อยของการบริหารหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร กิจกรรมการ เรียน การพัฒนาสื่อ การใช้สื่อการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรให้บังเกิดผลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.2.5 การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตร บังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใด ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด คู้มค่าหรือไม่ ควรจะปรับปรุงและพัฒนาส่วนใด เพื่อเป็นการลดโอกาส การสูญเสียไปอีกทางหนึ่ง

3.2.6 การประเมินหลักสูตร จะทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรเห็น จุดเด่น จุดอ่อนของตน จะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งหากผู้รับผิดชอบมองเห็นความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจหรือ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

3.3 แนวคิดการประเมินหลักสูตร

ศิริชัย กาญจนวาสี (อ้างถึงในสุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล 2547) ได้นำเสนอเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้ ในการประเมินหลักสูตรนั้น ผู้ประเมินสามารถออกแบบการประเมินโดยพิจารณาแนวคิดของการประเมินหลักๆ 4 แนวทาง เพื่อเลือกทางเลือกใดทางหนึ่งจากแต่ละแนวทางมาประสานเข้าด้วยกันเป็นแนวคิดหลักของการประเมินหลักสูตร ดังนี้

3.3.1 การประเมินความก้าวหน้า หรือการประเมินสรุปรวม

(Formative V.S. Summative Evaluation)

การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินในขณะดำเนินการใช้หลักสูตรหรือเป็นการประเมินระหว่างทาง เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงกระบวนการบริหารและใช้หลักสูตร ส่วนการประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตร หรือการประเมินเมื่อครบวงจรของหลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับตัดสินผลสำเร็จของหลักสูตร

3.3.2 การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ หรือการประเมินอย่างเป็นทางการ

(Informal V.S. Formal Evaluation)

การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Evaluation) เป็นการประเมินที่ไม่มีแบบแผนที่เคร่งครัด การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามความสะดวกอย่างง่ายๆ เช่น การพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ สอบถามอย่างไม่มีการสร้าง ไม่มีรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ชัดเจน ข้อสรุปมักเกิดขึ้นตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นส่วนตัว ส่วนการประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal evaluation) เป็นการประเมินที่มีระเบียบแบบแผน มีวัตถุประสงค์ การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลตามเกณฑ์หรือมาตรฐาน และการรายงานด้วยลายลักษณ์อักษร

3.3.3 การประเมินผลทั้งหมด หรือการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย

(Goal-Free V.S. Goal-Based Evaluation)

การประเมินผลทั้งหมด (Goal – Free Evaluation) เป็นการประเมินที่ครอบคลุมผลที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด (Total Effects) ซึ่งประกอบด้วยผลทางตรง และผลทางอ้อม หรือผลกระทบ โดยไม่ได้ยึดติดกับจุดมุ่งหมายเดิมของหลักสูตร ส่วนการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Evaluation) เป็นการประเมินผลตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ว่าผลผลิตที่ได้บรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

3.3.4 การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (External V.S. Internal Evaluator)

การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External Evaluator) เป็นการประเมินโดยใช้ผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายนอก ซึ่งไม่ได้อยู่ภายในสังกัดของหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักประเมินที่เชี่ยวชาญจากภายนอกที่เป็นกลาง ส่วนการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) เป็นการประเมินโดยใช้ผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายในสังกัดของหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ซึ่งเป็นผู้ประเมินที่อยู่ใกล้ชิดและเห็นกระบวนการใช้หลักสูตรมาโดยตลอด

จากแนวคิดของการประเมินทั้ง 4 แนวทาง ผู้ประเมินสามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่งของแต่ละแนวทาง เพื่อรวมเป็นแนวคิดหลักของการประเมินหลักสูตร

3.4 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2545: 128 -139) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การประเมินหลักสูตร ดังนี้

3.4.1 เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นตอบสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด

3.4.2 เพื่อตัดสินใจ การวางแผน โครงสร้าง และรูปแบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงาน การสอนตามหลักสูตร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้โดยพิจารณาว่าเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

3.4.3 เพื่อวัดผลผลิต คือ พิจารณาว่าผู้เรียนตามหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอย่างไร ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้หรือไม่

3.4.4 เพื่อหาความต้องการที่จำเป็น เพื่อเลือกแนวทางการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม สถาบัน โดยประเมินเพื่อให้ได้ทางเลือกก่อนจะมีตัวหลักสูตร

3.4.5 เพื่อหาความเป็นไปได้เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ โดยประเมินระหว่างใช้และใช้หลักสูตรเสร็จแล้ว

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรจะมี 3 ระยะ คือ ระยะการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ระยะการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และระยะหลังการใช้หลักสูตรแล้ว โดยแต่ละระยะมีวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรแตกต่างกันไป ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตรวจสอบ

คุณภาพของหลักสูตรฉบับร่าง ถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ซึ่งบางครั้งจะเรียกว่า เป็นการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อหาข้อสรุปในการตัดสินใจโดยพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

- (1) ความเป็นมาของหลักสูตร มีการวางแผนการสร้างโดยศึกษาลักษณะความต้องการบัณฑิต แนวโน้มด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม
- (2) ลักษณะของหลักสูตร เป็นหลักสูตรระดับใด
- (3) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร ในแง่ความชัดเจน ประเมินได้ในเชิงรูปธรรม
- (4) รูปแบบการบริหารหลักสูตร เกี่ยวโยงกับบุคลากรใดบ้าง และหน่วยงานใดที่ต้องเกี่ยวข้องบ้าง
- (5) มีทรัพยากรหรือปัจจัยอะไรบ้าง ที่จำเป็นต้องใช้
- (6) มีโครงสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร
- (7) มีการจัดการประเมินผลอย่างไร
- (8) มีการกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจไว้ชัดเจนหรือไม่

การหาข้อสรุปถึงความเป็นไปได้ของหลักสูตรหลักจากประเมินตามประเด็นต่างๆ แล้ว การสรุปเป็นภาพรวม 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร โดยพิจารณาความจำเป็นและเหตุผลที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตร ความเป็นไปได้ทางวิชาการ ความพร้อมทางการบริหาร หลักสูตร ความพร้อมทางด้านทรัพยากร ด้านกำลังคน ด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์

ประเด็นที่ 2 ด้านการวิเคราะห์ผลตอบแทน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ข้อดี-ข้อเสีย

ประเด็นที่ 3 การศึกษาประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังการดำเนินงานตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

หากพิจารณาทั้ง 3 ประเด็นแล้ว เห็นว่ามีความเหมาะสม คุ้มทุน และเป็นประโยชน์แล้ว ก็ควรจะนำหลักสูตรนั้นไปทดลองใช้

2) วัตถุประสงค์ของการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร เพื่อการประเมินว่าการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรที่วางแผนไว้นั้นใช้ได้จริง เรียกว่าการประเมินแบบ Formative โดยตรวจสอบ ดังนี้

- (1) ระบบการบริหารหลักสูตร มีการวางแผนการใช้หลักสูตรหรือไม่
- (2) มีการทำความเข้าใจ ทำการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องระหว่างการใช้หลักสูตร
- (3) มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อสนับสนุน ให้การใช้หลักสูตรดำเนินไปได้

(4) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวที่หลักสูตรกำหนดไว้ทั้งด้านการสอน การวัดและประเมินผล

(5) มีการหาจุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินการและหาปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นและพยายามแก้ไข ปรับปรุง หรือไม่

3) วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ เป็นการประเมินรวมทั้งระบบที่เรียกว่า Summative โดยประเมินดังนี้

- (1) เอกสารหลักสูตร
- (2) คู่มือผู้สอน
- (3) เอกสารต่าง ๆ
- (4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร
- (5) ลักษณะการใช้หลักสูตร
- (6) การบริหารหลักสูตร
- (7) กระบวนการเรียนการสอน
- (8) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- (9) การติดตามผลของผู้สำเร็จการศึกษา

การประเมินในขั้นนี้ควรมี 2 ระยะ คือระยะเมื่อจบหลักสูตรแล้ว และระยะภายหลังจากจบหลักสูตรไปแล้วอย่างน้อยหนึ่งรุ่น (generation) ของหลักสูตร (ศิริชัย กาญจนวาสี 2543)

3.5 ขอบเขตของการประเมินหลักสูตร

ตามแนวคิดของกูบา (Guba 1985) ได้จำแนกขอบเขตหรือองค์ประกอบในการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

3.5.1 ประเมินสภาพแวดล้อมทั่วไป ประกอบด้วย การประเมินสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และลักษณะวิชาชีพ

3.5.2 ประเมินตัวป้อนเข้า ประกอบด้วย การประเมิน ผู้เรียน ผู้สอน ลักษณะตัวเนื้อหาสาระวิชาในหลักสูตร เงินงบประมาณที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร ระยะเวลาที่ใช้สอน กฎระเบียบข้อบังคับ การบริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารหลักสูตร อาคารสถานที่ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน รวมทั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องมือปฏิบัติการ ฯลฯ

3.5.3 ประเมินกระบวนการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ประกอบด้วย การประเมิน ดังนี้

- 1) กระบวนการจัดการการสอน โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นความเหมาะสมกับความยากง่ายของเนื้อหาวิชา ในการจัดเวลาคาบเข้า-บ่าย ต้องสอดคล้องกับลักษณะวิชา
- 2) กระบวนการจัดงบประมาณสนับสนุนแต่ละหลักสูตร โดยคำนึงถึงประโยชน์คุ้มค่าสูงสุดที่จะเกิดขึ้น คำนึงถึงกฎระเบียบ ข้อบังคับ สอดคล้องกับอุปกรณ์ที่ต้องให้การสนับสนุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดหาผู้สอน
- 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความหลากหลายในวิธีการสอน ประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับหรือองค์กรจะได้รับ
- 4) กระบวนการใช้กฎระเบียบของผู้บริหาร โดยคำนึงถึงลักษณะการตัดสินใจ การใช้อำนาจในการบริหารการเรียนการสอน ความราบรื่นในการบริหาร ความสัมพันธ์ในหมู่คณะ
- 5) กระบวนการประเมินผู้เรียน โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียน สัมฤทธิ์ผลการเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน ลักษณะการขาดสอบ การจัดการในการสอบ และการประเมินผลการเรียน
- 6) กระบวนการจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตร โดยคำนึงถึงความทันสมัย ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากองค์ความรู้ใหม่ๆ ความสัมพันธ์กันของเนื้อหาวิชา โดยการจัดลำดับการเรียนการสอนไว้ก่อน-หลัง ทั้งนี้แล้วแต่จุดเน้น จุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาและแล้วแต่จุดประสงค์ของแต่ละหลักสูตร โดยเน้นความยืดหยุ่นหลากหลายตามสภาพของท้องถิ่น ตามสถานการณ์ของแต่ละสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ หน่วยงาน องค์กร ชุมชน และประเทศจะได้รับเป็นสำคัญ

3.5.4 การประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ ในการนำหลักสูตรไปใช้และประเมินสัมฤทธิ์ผลเมื่อใช้หลักสูตรแล้วจะเรียกว่าการประเมินผลผลิต และเมื่อต้องการประเมินผลต่อไปในระยะยาวโดยศึกษาถึงผลกระทบต่อสังคมเพิ่มขึ้น จะเรียกว่า การประเมินผลลัพธ์ ดังนั้น การประเมินทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ควรพิจารณา ดังนี้

- 1) การประเมินการจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตร โดยพิจารณาจากความทันสมัยของเนื้อหาวิชาระยะเวลาในการปรับปรุงเนื้อหาจากประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับโดยตรงและโดยอ้อม ประโยชน์ที่สังคมได้รับ การยอมรับคุณภาพของเนื้อหาวิชา โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับความต้องการของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี เนื้อหาวิชามีความสมดุลกันทั้งหลักสูตรและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 2) ประเมินกระบวนการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากกระบวนการประมวลผล ตั้งแต่กระบวนการสร้างแบบทดสอบ คุณภาพของแบบทดสอบ ความสอดคล้องของแบบทดสอบ

กับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาตามหลักสูตร กระบวนการพัฒนาแบบทดสอบ กระบวนการสอบ การตัดสินผลการสอบ นอกจากกระบวนการประเมินสัมฤทธิ์ผลการเรียนแล้ว ยังประเมินกระบวนการพัฒนาทางด้านจิตใจการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านบุคลิกภาพ โดยพิจารณากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้วย

3) ประเมินประสิทธิภาพการจัดตารางสอน พิจารณาจากความสมดุลของเวลา ลำดับการเรียงความยาก-ง่ายของเนื้อหาวิชาในแต่ละคาบ

4) ประเมินประสิทธิภาพในการจัดงบประมาณ พิจารณาจากความคุ้มค่า

5) ประเมินกระบวนการใช้กฎระเบียบของผู้บริหาร พิจารณาจากผลกระทบที่เกิดจากการตัดสินใจ การใช้อำนาจในการบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความราบรื่นในการบริหารบรรยากาศความสัมพันธ์ในหมู่คณะของสถานศึกษา

6) ประเมินผลประทบจากการเรียนการสอน พิจารณาจากประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม การเป็นพลเมืองดีของสังคม ใช้ความรู้ความสามารถในทางสุจริต ช่วยเหลือสังคม ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ มีการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีขึ้น คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

3.6 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

กัญญา ลินทรัตนศิริกุล และคณะ (2547 : 9 - 12) ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

3.6.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์

แฮมมอนด์ (Hammond) ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรในรูป 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 มิติด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญที่ควรคำนึงในการประเมินหลักสูตร 5 ตัว คือ การจัดชั้นเรียน เนื้อหาวิชา วิธีการ สิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณ

มิติที่ 2 มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญที่ควรคำนึงในการประเมินหลักสูตรคือ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ครอบครัว และชุมชน

มิติที่ 3 มิติด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย ตัวแปรที่สำคัญที่ควรคำนึงในการประเมินคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านเจตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

3.6.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของครอนบาค

แนวทางการประเมินของครอนบาค มุ่งเน้นการประเมินเพื่อตัดสินใจ โดยที่ผลการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจ 3 ประการคือ

- 1) เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร โดยการตัดสินใจว่าวัสดุอุปกรณ์การสอนใดและวิธีสอนใดเป็นที่น่าพอใจ หรือไม่ มีส่วนใดที่ควรปรับปรุง
- 2) เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับตัวบุคคล ผลจากการประเมินจะช่วยตัดสินใจว่าจะวางแผนการสอนอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 3) เพื่อจัดระบบในการบริหารงาน ผลจากการประเมินจะช่วยตัดสินใจว่าจะจัดระบบบริหารอย่างไรจึงจะเหมาะสม

สำหรับแนวทางในการประเมิน ครอนบาคได้เสนอให้ประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

- (1) การศึกษากระบวนการ
- (2) การติดตามผล
- (3) การวัดเจตคติ
- (4) การวัดความสามารถทั่วไป

โดยมีรายละเอียดในประเด็นการประเมินในแต่ละประเด็น ดังนี้

ก. การศึกษากระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าในระหว่างที่มีการเรียนการสอนครูดำเนินการสอนอย่างไร และนักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ อย่างไร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ข. การติดตามผล เป็นการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ผลที่ได้จากการติดตามผลนี้จะใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนหลักสูตรใหม่ต่อไป

ค. การวัดเจตคติ เป็นการวัดความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วว่า เป็นอย่างไร ซึ่งการวัดนี้อาจวัดได้โดย การใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

ง. การวัดความสามารถทั่วไป เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน สามารถวัดได้หลายวิธี การใช้แบบทดสอบมาตรฐานก็เป็นวิธีหนึ่งที่มีประโยชน์มาก แต่ถ้าต้องการวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ก็อาจใช้วิธีการสังเกตจากการทำงานกลุ่มก็ได้

3.6.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสแตค

แนวทางการประเมินหลักสูตรของสแตค ได้เสนอให้ประเมินองค์ประกอบต่อไปนี้คือ

- 1) สิ่งที่มีอยู่ก่อน
- 2) กระบวนการ

3) ผลผลิต

โดยมีรายละเอียดในประเด็นการประเมินแต่ละประเด็น ดังนี้

(1) *สิ่งที่มีอยู่ก่อน* เป็นการประเมินสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อผลผลิตของหลักสูตร เช่น ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของผู้สอน เนื้อหาสาระ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

(2) *กระบวนการ* เป็นการประเมินเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนกับผู้สอน ผู้เรียนกับบุคลากรอื่น ผู้เรียนกับวัสดุหลักสูตร สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน บางคนเรียกกระบวนการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน

(3) *ผลผลิต* เป็นการประเมินเกี่ยวกับ ผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการเรียนการสอนไปแล้ว เช่น ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และทักษะของผู้เรียน

ในการประเมินองค์ประกอบทั้ง 3 สเตคได้เสนอแนวทางในการรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่เป็นการบรรยาย และข้อมูลที่เป็นการตัดสิน สำหรับข้อมูลที่เป็นการบรรยาย จะใช้ในการบรรยายสภาพของแต่ละองค์ประกอบ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นสิ่งที่คาดหวัง และสิ่งที่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ในการบรรยายแต่ละส่วนจะทำให้ทราบว่า องค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เพียงใด ในขณะที่เดียวกันก็จะบรรยายให้เห็นว่า แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องกันระหว่างสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่คาดหวังหรือไม่เพียงใดด้วย ส่วนข้อมูลที่เป็นการตัดสินนั้นเป็นการนำเอาข้อมูลจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงของแต่ละองค์ประกอบไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานขององค์ประกอบนั้นๆ ซึ่งในการเปรียบเทียบอาจเปรียบเทียบกับมาตรฐานสัมบูรณ์หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ก็ได้

มาตรฐานสัมบูรณ์ เป็นมาตรฐานที่ตั้งขึ้นตามความคิดเห็นของบุคคล เช่น คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรฐานสัมพัทธ์ เป็นมาตรฐานที่ยึดเอาลักษณะของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งมาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

3.6.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตฟเฟิลบีม

สตฟเฟิลบีม ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตร ที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า ชิปปี้ โมเดล คำว่า ชิปปี้ หรือ CIPP มาจากอักษรของคำในภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ Context Input Process และ Product

รูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม เน้นเกี่ยวกับการตัดสินใจ 4 ประเภท คือ

- 1) การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน
- 2) การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้าง

3) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อ

4) การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ

จากรูปแบบการตัดสินใจทั้ง 4 ประเภtdังกล่าวนั้น สดฟิเลบิมได้กำหนดรูปแบบการประเมิน ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ การประเมินสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต

(1) การประเมินสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินขั้นพื้นฐานที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ โดยมุ่งอธิบายหรือบรรยายสภาพแวดล้อมที่มุ่งหวังและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง วิธีที่ใช้ในการประเมินสถานะแวดล้อม มีหลายวิธี เช่น

ก. วิธีการวิเคราะห์หมโนมติหรือความคิดรวบยอด เพื่อกำหนดหรือระบุขอบเขตของสถานะแวดล้อม

ข. วิธีการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นที่ยังค้นไม่พบ และ3) วิวิธีวิเคราะห์ส่วนที่เป็นมโนมติหรือความคิดรวบยอด และข้อมูลเชิงประจักษ์กับการใช้ทฤษฎีและความคิดเห็นของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการตัดสินใจในปัญหาเบื้องต้นที่ต้องแก้ไข

(2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการกำหนดวิธีการนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ เพื่อให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบรรลุผล สิ่งที่ต้องประเมินมีดังนี้ คือ 1) ความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2) กลยุทธ์ที่จะให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรบรรลุผล 3) การออกแบบเพื่อนำกลยุทธ์ไปใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตร

(3) การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ว่าบรรลุผลสำเร็จเพียงใดเพื่อเป็นข้อมูล ย้อนกลับแก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อหาข้อบกพร่องในระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ 2) เพื่อหาข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 3) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในขณะที่ใช้หลักสูตร

(4) การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรบรรลุผลหรือไม่ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องประเมินเมื่อนำหลักสูตรไปใช้จนครบวงจร แต่อาจจะประเมินในระหว่างที่ดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่ก็ได้ วิธีการประเมินผลผลิตโดยทั่วไปอาจกระทำโดย 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในรูปของนิยามเชิงปฏิบัติการ 2) กำหนดเกณฑ์การวัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 3) เปรียบเทียบผลการวัดกับเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดได้โดยใช้หลักเหตุผลและใช้ข้อมูลจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตประกอบ

3.7 การกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมิน

การตัดสินคุณค่าว่าหลักสูตรจะดีหรือไม่เพียงใด เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์มีสาระเพียงพอ ครอบคลุม และมีความคุ้มค่าหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีเกณฑ์ เปรียบเทียบ โดยเกณฑ์ของการประเมินหลักสูตรที่ดี มีดังนี้

3.7.1 มีการวางแผนและเตรียมการประเมินอย่างมีระบบ ก่อนที่จะประเมินหลักสูตรควรมีการวางแผนล่วงหน้าโดยกำหนดสาระที่ต้องประเมินคำถามของการประเมิน ระยะเวลาที่ประเมิน เครื่องมือที่ใช้แบบประเมิน ผู้ทำการประเมิน การเก็บรวบรวมการ การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการประเมิน

3.7.2 หลักสูตรต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 อย่าง คือ

- 1) ส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายและจุดเน้นของหลักสูตร ที่สะท้อนวัตถุประสงค์ของสถาบันอย่างเด่นชัด โดยคำนึงถึงการศึกษาแต่ละระดับ ตามระบบการจัดการศึกษา
- 2) ส่วนที่เป็นเนื้อหาหรือสาระ คือมีการจัดเนื้อหาวิชาที่ดี ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกตอบความสนใจ เหมาะสมกับเวลา มีความทันสมัย
- 3) ส่วนที่เป็นวิธีสอน เป็นการสอนที่หลากหลายตามความแตกต่างของบุคคล
- 4) ส่วนที่เป็นกระบวนการประเมิน มีการประเมินอย่างสม่ำเสมอจากหลาย ๆ ฝ่าย มีการพัฒนาดัชนีบ่งชี้มาตรฐานของการประเมินหลักสูตร

3.7.3 มีการกำหนดกรอบของการประเมินชัดเจน คือ ด้านหลักเกณฑ์ของหลักสูตร ประกอบด้วย การประเมินด้านจุดมุ่งหมาย ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านการเลือกเนื้อหาสาระและ กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประเมินมาตรฐานหลักสูตร สำหรับด้านรูปแบบของหลักสูตร ประกอบด้วย รูปแบบเนื้อหาวิชา วิชาเฉพาะ วิชาทั่วไป สหวิทยาการ โปรแกรมวิชา รูปแบบการบริหารการจัดเต็มเวลาบางเวลาการเรียนออนไลน์ และอื่น ๆ

ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร แต่ได้ใช้แนวการประเมินหลักสูตรที่ผสมผสาน ซึ่งสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (อ้างถึงในกาญจนา ลิ้นทรต้นศิริกุล 2545 : 13) ที่กล่าวว่า ไม่มีวิธีที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียวในการประเมิน เนื่องจากทุกสถานการณ์ของการประเมินมีความสลับซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะ เจื้อนใจ ทรัพยากร ข้อจำกัด กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมและการเมือง และการประเมินหลักสูตรในยุคปฏิรูปการศึกษานี้ ควรใช้รูปแบบผสมผสาน เมื่อทำการประเมินแล้ว สามารถให้สารสนเทศที่ตอบคำถามถึงการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบรรลุมาตรฐานของหลักสูตร และตอบสนองความต้องการตัดสินใจของฝ่าย

ต่างๆ ทั้งระดับผู้บริหารหลักสูตร ผู้ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานจากภายในและภายนอกองค์กร วิชาชีพ และสังคม (ศิริชัย กาญจนาวาสี 2546 อ้างถึงในสุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล 2547 : 17-18)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัชวาล สุคนมาน (2522 : 99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรสืบสวนคดีอาญา โรงเรียนสืบสวน เพื่อศึกษาว่าผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสืบสวนคดีอาญาโรงเรียนสืบสวนไปแล้ว มีโอกาสนำวิชาต่างๆ ที่ได้ศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้มากน้อยเพียงใด และศึกษาว่าวิชาต่างๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรควรมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือไม่และจะปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนอย่างไร และเพื่อหาความแตกต่างในทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของผู้สำเร็จการศึกษา ระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละรุ่น และผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นข้าราชการตำรวจกับผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นข้าราชการจากหน่วยงานอื่นๆ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ในหมวดวิชาการสืบสวนคดีอาญา หมวดวิชาการตำรวจหมวดวิชาทั่วไปและหมวดวิชาการฝึกในหลักสูตร ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบการนำความรู้ในหมวดวิชาต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นข้าราชการตำรวจและที่เป็นข้าราชการจากหน่วยอื่นๆ ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การเปรียบเทียบการนำความรู้ในหมวดวิชาต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างผู้สำเร็จการศึกษารุ่นที่ 44 รุ่นที่ 45 และรุ่นที่ 46 ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าควรจะได้มีการปรับปรุงครูอาจารย์ โดยคัดเลือกครูอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีศิลปะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมเป็นอย่างดี
5. ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าควรจะได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยการขยายช่วงเวลาของการอบรมให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

เมธี ปิยะคุณ (2528:92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชปีการศึกษา 2525 เพื่อศึกษาสถานภาพด้านการปฏิบัติงานของ

บัณฑิต ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานและการนำความรู้ไปใช้ เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของบัณฑิตที่ศึกษาในวิชาเอกต่างกันในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลิกภาพ ทักษะติดต่อวิชาชีพและมนุษยสัมพันธ์ โดยใช้แบบสอบถามผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 84.90 ปฏิบัติงานทางด้านการสอนบัณฑิตส่วนใหญ่ศึกษาวิชาตรงกับงานที่ปฏิบัติ และมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 0-5 ปี โดยคิดว่าจะยึดอาชีพทางการสอนเปิดอาชีพตลอดไป ซึ่งบัณฑิตเหล่านี้มีรายได้สูงกว่าวุฒิ และค่าใช้จ่ายในระหว่างที่ศึกษาไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป

2. บัณฑิตมีความพอใจมากต่องานประจำที่ปฏิบัติอยู่ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรในแขนงวิชาที่ศึกษา มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ดี และกลุ่มวิชาชีพเป็นกลุ่มวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตมากที่สุด สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ได้แก่ การขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การไม่พอใจระบบการบริหารงาน

3. การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของบัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะติดต่อวิชาชีพ และด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่นั้น บัณฑิตวิชาเอกสังคมศึกษา มีความคิดเห็นตามการประเมินตนเองของบัณฑิตแตกต่างกับบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย และบัณฑิตวิชาเอกคณิตศาสตร์ในเรื่องความรู้ความรอบรู้ทั่วไป และบัณฑิตวิชาเอกบริหารการศึกษามีความคิดเห็นตามการประเมินตนเองของบัณฑิตแตกต่างกับบัณฑิตทุกวิชาเอก ในเรื่องความรู้และเข้าใจในงานบริหารการศึกษา นอกจากนี้บัณฑิตวิชาเอกสังคมศึกษา มีความคิดเห็นตามการประเมินตนเองของบัณฑิตแตกต่างกับบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย ในเรื่องความรู้ในการใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมด้วย ส่วนคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น บัณฑิตวิชาเอกบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นตามการประเมินตนเองของบัณฑิตแตกต่างกับบัณฑิตวิชาเอกคณิตศาสตร์ในเรื่องความสามารถเป็นผู้นำที่ดี

สุริยะ อยู่เย็น (2530 : 156) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสารวัตรโรงเรียนสืบสวน กรมตำรวจ เพื่อศึกษาว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสารวัตร ไปแล้วมีโอกาสนำวิชาการต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่มากหรือน้อยเพียงใด เพื่อศึกษาหาความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำวิชาการด้านต่างๆ ในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ต่อ

การปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อศึกษาว่าผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว มีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรสารวัตรอย่างไร และเพื่อศึกษาว่าวิชาต่างๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรสารวัตรนั้น เห็นว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหรือไม่อย่างไร โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำวิชาที่มีอยู่ในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้มากหรืออยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาแต่ละหมวดวิชาแล้วพบว่า ทั้งสองหมวดวิชา คือ หมวดวิชาความรู้เชิงทฤษฎี และหมวดวิชาความรู้เชิงปฏิบัติการ ผู้สำเร็จการศึกษานำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้มากหรืออยู่ในระดับสูง

2. ผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สามารถนำวิชาในหลักสูตรสารวัตรไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาแต่ละหมวดวิชาแล้ว พบว่าทั้งสองหมวดวิชา คือ หมวดวิชาความรู้เชิงทฤษฎีและหมวดวิชาความรู้เชิงปฏิบัติการ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้แตกต่างกัน

3. ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่า ควรให้จำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนของแต่ละวิชาในหลักสูตรสารวัตรคงเดิมไว้ และควรปรับปรุงในด้านการจัดห้องปฏิบัติการเพื่อการศึกษา การบริการของห้องสมุด การจัดอาคารสถานที่พักผ่อน ตลอดจนที่ตั้งของสถานที่ฝึกอบรม

4. ควรปรับปรุงให้มีการเรียนการสอนในวิชาการบริหารงานบุคคล วิชาตำรวจกับชุมชน สัมพันธวิชาการปฏิบัติงานในหน้าที่สารวัตร วิชามนุษยสัมพันธ์ และวิชาการประชาสัมพันธ์ของตำรวจ ให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น และควรปรับปรุงการเรียนการสอนในวิชาสถิติและการใช้ห้องสมุด วิชาเศรษฐศาสตร์ และวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้จำกัดอยู่ในขอบเขตที่สามารถเข้าใจได้ในเวลาที่จำกัดของหลักสูตร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาระหว่างชาติและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 : 2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินระบบการสอนทางไกล : ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของผู้จบการศึกษา เพื่อประเมินระดับความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละโปรแกรมที่มีผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อประเมินประโยชน์ที่ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรต่างๆ ได้รับต่ออาชีพของตนและเพื่อแสวงหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรแต่ละโปรแกรมทั้งในด้านตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิต ส่วนใหญ่บัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีงานทำทั้งสิ้น และมีสถานที่ทำงานกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละภาค ยกเว้นบัณฑิตในแขนงวิชาการจัดการก่อสร้างที่ประมาณครึ่งหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาทางไกล ส่วนใหญ่เห็นว่าการศึกษาทางไกลทำให้ผู้สำเร็จมีความรู้เท่าๆ กับคนที่จบจากมหาวิทยาลัยธรรมดา การเรียนก็ยากพอๆ กัน ในด้านสื่อ การสอนนั้น สิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักและบัณฑิตจะศึกษาเอกสารการสอนตามวิธีการที่กำหนดโดยศึกษาตามลำพัง สื่อเสริมที่สำคัญคือ เทปตลับและรายการวิทยุโทรทัศน์ส่วนการสอนเสริมนั้นมีประโยชน์มาก และบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามบอกว่าจะเข้ารับการสอนเสริมตามความยากของเนื้อหาวิชา และความสะดวกในการเดินทาง

3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาใน มสธ. พบว่า บัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าตนได้รับประโยชน์จากการศึกษาใน มสธ. ในอันที่จะนำไปปฏิบัติงาน ในหน้าที่ค่อนข้างมาก แต่อย่างน้อยกว่าที่คาดหวังอยู่บ้าง ทั้งนี้ยกเว้นในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู และประกาศนียบัตรการปกครองท้องถิ่นที่ผู้สำเร็จการศึกษาที่คิดว่าตนเองได้รับประโยชน์จริงจากการศึกษาเท่าๆ และมากกว่าที่คาดหวังไว้ตามลำดับ

4. ในด้านความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาที่ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์พบว่า บัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นอย่างมาก และเห็นว่าความรู้ที่บัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษาได้รับนั้นมีประโยชน์ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก

5. การเปลี่ยนแปลงงานพิจารณาใน 2 ด้าน คือ การเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงาน และการย้ายสถานที่ทำงาน พบว่าบัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าตอนสมัครเรียน ส่วนการย้ายสถานที่ทำงานนั้นมีบ้างเล็กน้อย โดยการย้ายจากเมืองไปทำงานในชนบทโดยทำงานในสายงานเดิมแต่ตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น

เตือนใจ เกตุษา (2531 : 164) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรีวิชาเอกวัดผล การศึกษานับปรับปรุงโดยดูว่าโครงสร้างหลักสูตรทั้ง 3 หมวดวิชาคือ วิชาบังคับทั่วไป อาชีพและ วิชาเอกที่จัดขึ้นนั้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ เพื่อสำรวจ รูปแบบการจัดประสบการณ์ในการสอนที่ผู้จัดให้กับผู้เรียนและเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรวิชาเอกวัดผลการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจนสามารถนำมาปฏิบัติได้
2. วิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้แต่ละหมวดวิชาในหลักสูตร กำหนดไว้เหมาะสมดี
4. หลักสูตรควรจะมีมุ่งเน้นให้บัณฑิตสามารถทำงานด้านวัดผลการศึกษได้ทั้งระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับอนุบาลมากกว่าที่จะมุ่งเน้นแต่เฉพาะระดับมัธยมศึกษา แต่เพียงระดับเดียว ดังที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฉบับปัจจุบัน
5. ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในโรงเรียน ทะเบียนประวัติ และการวัดและประเมินผลวิชาชีพไว้ในหมวดวิชาเอก
6. ประสิทธิภาพในการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับดี
7. บัณฑิตวิชาเอกวัดผลการศึกษา และนักศึกษาฝึกงานด้านการวัดผลการศึกษามีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ จรรยาบรรณในวิชาชีพ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับดีมาก

อิทธิศักดิ์ คณะเจริญ (2533 : 374) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูงของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของนายตำรวจผู้สำเร็จการศึกษาว่าความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูงนั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร คุณภาพของการจัดการสอนแต่ละวิชาเป็นอย่างไร สามารถนำวิชาความรู้ในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์เพียงใด และเพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของความคิดเห็นของนายตำรวจผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูงตามลักษณะตัวแปรที่กำหนด ต่อความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร คุณภาพของการจัดการสอนแต่ละวิชาในหลักสูตร ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำวิชาความรู้ไปใช้กับงานในหน้าที่และต่อสภาพของกระบวนการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง โดยใช้แบบสอบถามผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูงมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร คุณภาพการจัดการสอนแต่ละหัวข้อวิชา ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำวิชาความรู้ในหลักสูตรไปใช้กับงาน และสภาพของกระบวนการจัดการฝึกอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.1 - 4.0$)

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันตามตัวแปรอิสระ มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร คุณภาพการจัดการสอนใน

แต่ละหัวข้อวิชา ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำวิชาความรู้ในหลักสูตรไปใช้กับงานและสภาพของกระบวนการจัดการฝึกอบรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูงได้ให้คำแนะนำว่า สถาบันฯ ควรเพิ่มวิชาเกี่ยวกับสถานการณ์ของโลก ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ให้มากขึ้นพร้อมเพิ่มวิชาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม วิชาการบริหารองค์การและการบริหารงานบุคคลและวิชาคอมพิวเตอร์ ควรลดชั่วโมงบรรยายวิชาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์และวิธีการทางคณิตศาสตร์เพื่อการบริหารงาน

เอกสารตำราประกอบการเรียน โสตทัศนูปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรไม่เพียงพอต้องปรับปรุงแก้ไขการสอน ควรจะใช้วิธีการใหม่ๆ เช่น การทำงานเป็นหมู่คณะในลักษณะทีม ไม่ควรสอนในลักษณะวิชาการ และไม่สมควรจัดสอบโดยใช้ระยะเวลาสอบเป็นตัวแปร

พรประเสริฐ พันธุ์สวัสดิ์ (2533 : 234) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตแผนกวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2523 โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริษัท ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยส่วนรวมพบว่า ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของแผนกวิชาบริหารการศึกษามีความชัดเจนมากถึงชัดเจนมากที่สุดหรือมีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

2. ความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด **ด้านปัจจัยเบื้องต้น** ประเมินโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาชุดวิชา วัสดุการศึกษา เอกสารต่าง ๆ และศูนย์บริการการศึกษา โดยส่วนรวมพบว่า

โครงสร้างของหลักสูตรเหมาะสม

1. ความเหมาะสมของชุดวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตร มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
2. ความเหมาะสมของชุดวิชาเฉพาะและชุดวิชาเลือกมีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

3. ความเหมาะสมของสัดส่วนชุดวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของแผนกวิชาบริหารการศึกษามีความเหมาะสม

เนื้อหาชุดวิชา

1. ความสอดคล้องของเนื้อหาชุดวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมากที่สุด

2. ความทันสมัยของเนื้อหาชุดวิชาของภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของแขนงวิชาบริหาร การศึกษามีความเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมาก

3. ความสอดคล้องของเนื้อหาชุดวิชากับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนมีความ เหมาะสมมาก

4. ความสมดุลของเนื้อหาชุดวิชากับเวลาที่กำหนดให้เรียนมีความเหมาะสมมาก

5. ความเหมาะสมของเนื้อหาชุดวิชาในชุดวิชาต่างๆ ของแขนงวิชาบริหารการศึกษา มี ความเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมากที่สุด

วัสดุการศึกษา เอกสารต่าง ๆ และศูนย์บริการการศึกษา

1. ความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์มีความเหมาะสมมาก

2. ความเหมาะสมของสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อเทปเสียงมีความเหมาะสม มาก

3. ประสิทธิภาพของการใช้สื่อประสม มีความเหมาะสมมาก

4. การให้บริการของศูนย์บริการการศึกษา มีความเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมากที่สุด

5. การให้บริการปรึกษาและการแนะแนวของศูนย์บริการการศึกษามีความเหมาะสมปานกลาง

6. การประชาสัมพันธ์และการบริการสนเทศของศูนย์บริการการศึกษามีความเหมาะสม ปานกลาง

ด้านกระบวนการประเมินกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษาและการ บริหารหลักสูตร โดยส่วนรวม พบว่า

กระบวนการเรียนการสอน

1. ความสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความ เหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมากที่สุด

2. ความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก

3. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมมีความเหมาะสมปานกลางถึง เหมาะสมมาก

การประเมินผลการศึกษา

1. การวัดและประเมินผลการศึกษามีมาตรฐานชัดเจน มีความเหมาะสมปานกลางถึง เหมาะสมมากที่สุด

2. ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผลมีความ เหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

3. การวัดและประเมินผลมุ่งส่งเสริมความสามารถในเชิงการบริหารการศึกษามีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

การบริหารหลักสูตร

1. ความเหมาะสมระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินการมีความเหมาะสมมาก
2. ความเหมาะสมของการนำหลักสูตรไปใช้มีความเหมาะสมมาก
3. ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ในการบริหารกับการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมมาก
4. การวางแผนในการบริหารของแผนงวิชาบริหารการศึกษามีความเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมาก
5. การจัดการในการบริหารของแผนงวิชาบริหารการศึกษามีความเหมาะสมมาก
6. การประสานงานของแผนงวิชาบริหารการศึกษากับแผนงวิชาอื่นๆ มีความเหมาะสมมาก
7. การจัดทำระบบข้อมูลของแผนงวิชาบริหารการศึกษา มีความเหมาะสมปานกลางถึงเหมาะสมมาก

ด้านผลผลิต ประเมินคุณภาพของบัณฑิตในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย โดยส่วนพบว่า

ด้านพุทธิพิสัย

1. ความรู้ความสามารถในวิชาการด้านการบริหารการศึกษา มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
2. ความรู้ความสามารถในการจัดการบริหารการศึกษาในระดับโรงเรียนมีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
3. ความรู้ความสามารถในการวางแผนด้านการบริหารการศึกษามีความเหมาะสมมาก
4. ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำของสังคม มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

ด้านจิตพิสัย

1. ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
2. เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพทางการศึกษา มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
4. คุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพทางการศึกษา มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

ด้านทักษะพิสัย

1. ความสามารถในการดำเนินการและการจัดการองค์กรหรือหน่วยงานมีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
2. ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษา มีความเหมาะสมมาก
3. ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์เพื่อพัฒนางานในหน้าที่มีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด
4. ความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมมีความเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุด

สุมาลี สังข์ศรี และผู้อื่น (2535 : 396) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาและผู้ที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบ โดยระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ความคิดเห็น ความคาดหวัง และปัญหา อุปสรรคของนักศึกษาในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ โดยระบบการศึกษาทางไกล ตลอดจนประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ และการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เพิ่มเติมและการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 67) อายุระหว่าง 23-29 ปี (ร้อยละ 93) และร้อยละ 78 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา
2. ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน คือ ปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยเกี่ยวกับอาชีพการงาน ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน และปัจจัยเกี่ยวกับสังคมสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบของนักศึกษา
3. นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) มีความคาดหวังว่าจะนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรนี้ไปปรับปรุงอาชีพการงาน ไปช่วยพัฒนาชุมชนและพัฒนาความรู้ของตนเอง
4. ปัญหาที่พบในการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ โดยระบบการศึกษาทางไกล นั้น นักศึกษาประสบทั้งปัญหาส่วนตัว วิธีการเรียน สื่อและการวัดและประเมินผล
5. บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรนี้ไปแล้วมีความคิดเห็นว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งในด้านส่วนตัว ด้านอาชีพการงานและด้านการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ก่อนจะเข้าศึกษา บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ได้นำวุฒิที่ได้รับไปปรับเงินเดือนหรือเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงาน เพราะส่วนใหญ่เงินเดือนสูงกว่าระดับปริญญาตรีแล้ว แต่วุฒิที่ได้รับช่วยสร้างความมั่นใจและการยอมรับในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ควรปรับให้ทันสมัย เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนและให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนได้มากยิ่งขึ้น
2. การจัดการเรียนการสอน ควรให้มีการพบปะทางวิชาการระหว่างอาจารย์และนักศึกษาบ้าง ควรให้นักศึกษาที่ยังไม่ได้ปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโดยตรงได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ระบบการจัดการของมหาวิทยาลัย ควรประชาสัมพันธ์การเปิดสอนหลักสูตร ให้มากขึ้น ข้อมูลข่าวสารที่ส่งถึงนักศึกษาควรชัดเจนและรวดเร็ว และ
4. การวิจัยที่ควรมีต่อไป ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาวิธีการที่จะจูงใจให้ผู้เข้าศึกษาหลักสูตรให้มากขึ้น ศึกษาความต้องการของหน่วยงานที่จะรับบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรนี้ ศึกษาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ

ศูนย์ ศิลปวัฒนธรรมและผู้อื่น (2539 : 232) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร เศรษฐศาสตรบัณฑิต 4 ปี และ 3 ปีต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร สภาพความเหมาะสมในการใช้หลักสูตร ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของหลักสูตรในการจัดการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร ประกอบด้วย การประเมินด้านวัตถุประสงค์โครงสร้างเนื้อหาวิชา และทรัพยากรในการดำเนินหลักสูตร

1.1 การประเมินด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ พบว่า สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ได้จัดการศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านการผลิตบัณฑิต การบริหารทางวิชาการและบริการสอนวิชาพื้นฐานกล่าวคือ ในปีการศึกษา 2528-2535 สามารถผลิตบัณฑิตได้ทั้งสิ้น จำนวน 897 คน โดยแบ่งเป็นบัณฑิตหลักสูตร 3 ปีต่อเนื่อง จำนวน 411 คน บัณฑิตหลักสูตร 4 ปี จำนวน 486 คน นอกจากการผลิตบัณฑิตแล้ว ยังเปิดสอนหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตรเพื่อให้ประชาชนผู้สนใจสมัครเข้าเรียนเป็นชุดวิชาได้ โดยในแต่ละปีจะมีผู้ลงทะเบียนเรียนประมาณ 50 คนนอกจากนั้นยังให้บริการสอนวิชาพื้นฐานและวิชาเลือกแก่นักศึกษาสาขาอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประมาณปีละ 15000 คน อีกด้วย

- 1.2 การประเมินด้านโครงสร้างและเนื้อหาวิชา พบว่า โครงสร้างหลักสูตรมีเนื้อหาและจำนวนหน่วยกิตเป็นไปตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ

ปริญญตรี พ.ศ. 2532 ส่วนผลการประเมินด้านเนื้อหา พบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมกับช่วงเวลาที่ผ่านมา ส่วนแนวโน้มในอนาคตควรจะต้องเน้นการศึกษาภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น และเน้นการศึกษาเป็นกลุ่มชุดวิชาเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้มากที่สุด

1.3 การพิจารณาด้านทรัพยากรในการดำเนินงาน พบว่า ยังขาดความคล่องตัวเพราะสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ยังต้องใช้ทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยเป็นอันมาก ทั้งในด้านผู้ทรงคุณวุฒิ และสถานที่ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา ทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอนและการสอบ

2. การประเมินความเหมาะสมในการใช้หลักสูตรพบว่า ระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งเป็นระบบที่ต้องใช้สื่อประสม แต่จากการสอบถามบัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่ได้ศึกษาสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการเข้ารับการสอนเสริมด้วยครบถ้วนทุกสื่อ ซึ่งอาจทำให้มีผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และต้องใช้เวลาในการศึกษานานกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สาเหตุสำคัญที่ไม่ได้ศึกษาสื่อเสริมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพราะไม่มีเวลาในการอ่านเอกสารการสอน รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ชมรายการวิทยุ โทรทัศน์ เนื่องจากติดธุระส่วนตัวและตรงกับเวลาทำงาน

3. การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร ได้ประเมินในด้านสัดส่วนการสำเร็จการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร สถิติต่ำเฉลี่ยการลงทะเบียน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตพบว่า

3.1 สัดส่วนการสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตทั้ง 2 หลักสูตร ในช่วงปีการศึกษา โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9.5 และอัตราการออกกลางคันประมาณร้อยละ 88.5

3.2 ความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาจากการพิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษาของบัณฑิตรุ่น 1-8 ปีการศึกษา 2528-2535 ทั้ง 2 หลักสูตร มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยประมาณ 2.58 โดยมีข้อสังเกตว่าผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรก ๆ ทั้งสองหลักสูตรจะมีค่าระดับผลการเรียนสูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษารุ่นหลัง ๆ

3.3 สถิติต่ำเฉลี่ยการลงทะเบียนเรียนแต่ละชุดวิชา จากการศึกษาค้นคว้า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร 3 ปีต่อเนื่อง ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาต่าง ๆ เฉลี่ยประมาณ 1.14 ครั้งหลักสูตร 4 ปี ประมาณ 1.20 ครั้ง สำหรับชุดวิชาที่ศึกษาด้วยตนเองได้ยาก เช่น ชุดวิชาเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ ชุดวิชาสถิติ เศรษฐศาสตร์และธุรกิจ เป็นต้น นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียน โดยเฉลี่ยประมาณ 1.50-1.72 ครั้ง

3.4 ในด้านคุณภาพของบัณฑิตนั้น ผู้บังคับบัญชาที่ได้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความเห็นว่า บัณฑิตเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานดี มีความรับผิดชอบในการทำงาน ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและสำหรับจุดด้อยของบัณฑิตยังอยู่ที่เรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคิด ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตรในครั้งต่อไป จะต้องมีการพิจารณา เรื่องการพัฒนาในด้านจุดด้อยให้บัณฑิตมีบุคลิกภาพ และทักษะคิดโดยทั่วไปดีขึ้น

4. การประเมินประสิทธิภาพ ถ้าพิจารณาประสิทธิภาพในแง่ผลิตภาพของบัณฑิตและร้อยละความสูญเสียเปล่าในการผลิตบัณฑิตแล้ว จะเห็นว่า ผลิตภาพของบัณฑิตดังกล่าวต่ำ และร้อยละของความสูญเสียเปล่าค่อนข้างสูง แต่ถ้าพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายแล้วจะเห็นว่ามีประสิทธิภาพพอสมควร เพราะเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างต่ำทั้งในแง่ของนักศึกษา และมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังไม่มีค่าเสียโอกาสในการทำงานเพราะสามารถเรียนพร้อมกับทำงานไปด้วย

5. การประเมินความคุ้มค่า ในแง่ของความคุ้มทุนนั้น เท่าที่ผ่านมามีถือว่าสูงกว่าระดับความคุ้มทุน ทั้งในด้านความคุ้มทุนของผู้เรียนและความคุ้มทุนในการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนประเมินว่าสามารถหารายได้และสร้างโอกาสในการแสวงหารายได้มากกว่าต้นทุนที่เสียไปในการศึกษา และจุดคุ้มทุนเฉลี่ยของการจัดการศึกษาเท่ากับ 1176 คนต่อปี ในขณะที่นักศึกษาเศรษฐศาสตร์เฉลี่ยประมาณปีละ 1628 คนต่อปี ซึ่งสูงกว่าจุดคุ้มทุน

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ในระบบการศึกษาทางไกล มีความเหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มิงานทำอยู่แล้วทั้งในภาครัฐและเอกชนให้มีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้านเศรษฐศาสตร์ โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อย

รชนี พลแสน และผู้อื่น (2544 : 255) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรนิสิตศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหลักสูตร และเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของหลักสูตรนิสิตศาสตรบัณฑิต 4 ปี และต่อเนื่อง 3 ปี โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร พบว่า ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของสาขาวิชานิติศาสตร์มุ่งตอบสนองความต้องการของสังคมและบุคคลทุกเพศทุกวัย วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสาขาวิชา โครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนหลักสูตรปริญญาตรี 3 ปี ทบวงมหาวิทยาลัยไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้เป็นการเฉพาะ

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็น

2.1 อาจารย์อาจารย์มีความคิดเห็นว่า

- ปรัชญาของสาขาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาทุกข้อ
- วัตถุประสงค์ของสาขาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อ
- วัตถุประสงค์ของชุดวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ยกเว้นบางสาขาวิชาที่มี
ความคิดเห็น อยู่ในระดับยังไม่ดี

- การจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ

- แนวโน้มของหลักสูตรนิติศาสตร์ในอนาคต ควรมีการเปิดหลักสูตรเพิ่มขึ้นและ
ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน

2.2 อาจารย์สอนเสริม อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า

- วัตถุประสงค์ของสาขาวิชาที่สอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ความเหมาะสมของการจัดการสอนเสริม อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ยกเว้นบางข้อที่มี
ความคิดเห็นอยู่ในระดับยังไม่ดี

2.3 นักศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ

2.4 บัณฑิต บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า

- วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดีทุกข้อ

- การจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ

- การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับดีทุกข้อ

2.5 ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่า

- คุณสมบัตินักศึกษามีคุณภาพตามความคิดเห็น อยู่ในระดับดีทุกข้อ

- คุณสมบัตินักศึกษามีคุณภาพตามความคาดหวังของหน่วยงาน อยู่ในระดับดีถึงดีมาก

2.6 ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า

- ปรัชญาของหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับปรัชญาของหลักสูตรปัจจุบัน

- วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรมีการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

- คุณสมบัตินักศึกษามีคุณภาพตามความคิดเห็น มีความเหมาะสมดีแล้ว

- แนวโน้มของหลักสูตรนิติศาสตร์ในอนาคต ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี และ
ควรปฏิรูปสภาพนักศึกษาให้มีสถานะเด่นชัดขึ้น (upgrade)

3. การวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของหลักสูตร

3.1 ความสอดคล้องระหว่างปรัชญาของสาขาวิชากับวัตถุประสงค์ของสาขาวิชา

อาจารย์มีความคิดเห็นว่า ปรัชญาของสาขาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาทุก
ข้อ และผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับปรัชญาของสาขาวิชาปัจจุบัน

3.2 ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของสาขาวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

อาจารย์มีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของสาขาวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อ แต่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีทุกข้อ

3.3 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

อาจารย์มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ยกเว้นบางชุดวิชาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับยังไม่ดี ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว

3.4 ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชา

อาจารย์และอาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชาทุกข้อคือ ชุดวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ 2 และ 3

3.5 ความเหมาะสมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา บัณฑิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ

3.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรนิติศาสตร์ในอนาคต

อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรมีการเปิดสอนหลักสูตรเพิ่มขึ้น ควรปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี

สุภาวดี ชีรธรรมมาร และสุณี ภูสิมวัง (2544 : 124) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตเทคโนโลยีการพิมพ์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรปริญญาตรีวิชาเอกเทคโนโลยีการพิมพ์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) ในด้านเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนในด้านการจัดการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติ และการวัดและประเมินผล และเพื่อประเมินความพึงพอใจของบัณฑิต และผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตในด้านความรู้และการนำไปใช้งาน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านเนื้อหา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่ประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหาว่า มีระดับความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอน บัณฑิตส่วนใหญ่ประเมินว่า ไม่ได้มีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน

2. ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตในด้านความรู้และการนำไปใช้งานสอนพบว่าผลของการประเมินไม่ได้มีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน

กล้า ทองขาว และผู้อื่น (2545 : 171) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโปรแกรมบัณฑิตศึกษาทางไกล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโปรแกรมการ จัดบัณฑิตศึกษาทางไกลสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เกี่ยวกับ 1) ความพอเพียงและความเหมาะสมของปัจจัยป้อนเข้าได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตร นักศึกษา อาจารย์ บัณฑิต เอกสารและสื่อ แหล่งค้นคว้า และค่าใช้จ่าย 2) ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดโปรแกรมการศึกษาในด้านการคัดเลือกนักศึกษา การลงทะเบียนเรียน การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ประเมินผลสำเร็จของการจัดบัณฑิตศึกษาทางไกลในด้านจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจต่อหลักสูตร การนำความรู้ไปใช้ และความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา 4) เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของโปรแกรมบัณฑิตศึกษาและ 5) เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดบัณฑิตศึกษาทางไกลสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ การเก็บและรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจรายการ การวิเคราะห์เอกสารและหลักฐานต่างๆ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินความพอเพียงและความเหมาะสมของปัจจัยป้อนเข้าในการจัดบัณฑิตศึกษาทางไกล พบว่า หลักสูตรยังมีความทันสมัย และมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานมาก แต่มีข้อเสนอให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น ด้านคุณภาพผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษามีคุณสมบัติทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์บัณฑิตมีความพร้อมให้คำปรึกษาทางวิชาการ อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์เหมาะสมมาก ยกเว้นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1:10) ด้านเอกสารและสื่อการศึกษาจากการประเมินของนักศึกษา อาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษาเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพมาก มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักสูตร รูปแบบของสื่อเหมาะสม แผนกิจกรรมชัดเจน และเห็นว่าสื่อการสอนประมวลสาระชุดวิชาสมควรปรับปรุงให้ทันสมัย ควรเพิ่มเนื้อหาสาระที่เปลี่ยนแปลงไปและนอกเหนือจากที่มีในประมวลสาระให้ทันสมัย อยู่เสมอ ด้านแหล่งค้นคว้า นักศึกษาประเมินความเพียงพอและเหมาะสมระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษา ในขณะที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนประเมินว่ามีเอกสารประกอบหลักสูตรและเอกสารให้ค้นคว้าไม่เพียงพอ ด้านค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าตอบแทนวิทยากรมีความเหมาะสมทุกกิจกรรม ค่าใช้จ่ายที่มหาวิทยาลัยจัดสรรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมบัณฑิตศึกษาในภาพรวมสูงกว่าใช้จ่ายจริงทุกปี

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดโปรแกรมการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์บัณฑิต และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนประเมินกระบวนการคัดเลือกนักศึกษามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก คล้ายกับการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการลงทะเบียนเรียนชุดวิชาปกติและชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ไปทำนองเดียวกับการ

ประเมินกระบวนการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มก็ประเมินว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาประเมินกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ แต่มีอาจารย์บางส่วนเสนอแนะให้ลดเวลาการจัดให้เหลือ 2 วัน สำหรับกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนด้านการสัมมนาเสริมและการสัมมนาเชิงรุกวิชากลุ่มตัวอย่างนักศึกษา อาจารย์บัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดอยู่ในระดับมาก ยกเว้น กิจกรรมการสัมมนาเชิงรุกวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะให้ปรับปรุงด้านวิธีการสัมมนาและระยะเวลาของการสัมมนา การสัมมนาเชิงรุกวิทยานิพนธ์ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเสนอแนะให้ปรับเวลาการสัมมนาลำดับกับความเห็นของอาจารย์บัณฑิต แต่ต้องการพบอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น และผู้สำเร็จการศึกษาเสนอแนะให้ปรับวิธีการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเสนอแนะให้มีช่องทางปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ให้มากขึ้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนประเมินความสะดวกของกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนด้านการให้บริการ เพื่อประสานกิจกรรมกับวิทยาการว่ายังไม่เหมาะสม สำหรับกระบวนการจัดและประเมินผลการศึกษา นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาประเมินประสิทธิภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก นักศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการแจ้งผลสอบให้เร็วขึ้นและสามารถรับแจ้งผลสอบผ่านทางเครือข่าย Internet ได้ด้วย

3. ผลสำเร็จของการจัดการศึกษา จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านมา 3 หลักสูตร (4 รุ่น) จำนวน 426 คน เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนที่รับเข้าศึกษา พบว่า เป็นผู้สำเร็จจากหลักสูตรและแขนงวิชาหลักสูตรและการสอนมากที่สุด (ร้อยละ 46.2) แขนงวิชาบริหารการศึกษา (ร้อยละ 31.0) ส่วนหลักสูตรแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีผู้สำเร็จน้อยที่สุด (ร้อยละ 22.8) ผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพึงพอใจต่อหลักสูตรมากและได้นำความรู้ไปใช้มาก เนื้อหาความรู้ที่นำไปใช้มากที่สุดของผู้สำเร็จการศึกษาแขนงวิชาหลักสูตรและการสอนคือ การพัฒนาการสอนและการพัฒนาหลักสูตร แขนงวิชาบริหารการศึกษา คือ หลักและทฤษฎีการบริหาร แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คือ การจัดระบบการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถมากที่สุดในด้านการแสวงหาความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเอง ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความอดสาเหและขยันขันแข็งในการปฏิบัติงานและสนใจติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ สำหรับคุณลักษณะที่เป็นจุดอ่อนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเห็นตรงกัน คือ การคิดยึดในความคิดของตนเองหรือ

มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นไป ขาดความสัมพันธ์ ขาดเพื่อนที่จะติดต่อช่วยเหลือร่วมสร้างพลังการทำงาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยและเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์แก่ผู้ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและควรรักษาคุณภาพมาตรฐานของมหาวิทยาลัยให้เหมือนปัจจุบัน

4. ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายงานบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเปรียบเทียบกับระหว่างงบประมาณที่มหาวิทยาลัยจัดสรรไว้เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมบัณฑิตศึกษากับการจ่ายจริงพบว่า มีการจัดสรรสูงกว่าการจ่ายจริงทุกปีและทุกกิจกรรม ยกเว้นกิจกรรมงานทะเบียนและวัดผลบัณฑิตศึกษา สำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าตอบแทนวิทยากรในการดำเนินกิจกรรมบัณฑิตศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ส่วนค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และค่าใช้จ่ายการทำวิทยานิพนธ์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย

5. ข้อเสนอแนะสำคัญจากการวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยควรกำหนดเกณฑ์การปรับปรุงสาระของหลักสูตรบัณฑิตศึกษาทุก 3-5 ปี โดยให้มีการปรับปรุงชุดวิชา และสื่อการศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ การคัดเลือกและเกณฑ์คุณสมบัติของผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เช่น เกรดเฉลี่ยสะสม 2.50 ควรใช้ต่อไป มหาวิทยาลัยควรมีแผนพัฒนาคณาจารย์ในระยะยาวเพื่อทดแทนอัตรากำลังที่เริ่มลดลง ควรพัฒนาและนำระบบให้คำปรึกษาทางไกลผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ ควรปรับปรุงเอกสารและสื่อการศึกษาโดยเพิ่มเนื้อหาสาระที่เปลี่ยนแปลงไปและเพิ่มเติมเนื้อหานอกเหนือจากที่มีในประมวลสาระชุดวิชาให้นักศึกษาใช้อ่านประกอบชุดวิชาแต่ละภาคการศึกษาที่เปิดสอน ควรจัดหาเอกสารสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบการศึกษาตามหลักสูตรไว้ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าตามแหล่งศึกษาค้นคว้า เช่น ศูนย์วิทย์พัฒนา ห้องสมุดและแหล่งอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยมีข้อตกลงร่วมมือกันให้เพียงพอกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีแล้วแต่ควรมีการปรับปรุงกระบวนการวิทยานิพนธ์ ควรให้อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาพบนักศึกษามากขึ้น ควรปรับปรุงกระบวนการตัดสินผลและแจ้งผลสอบให้ได้ตามกำหนดเวลาโดยอาจกระจายอำนาจการตัดสินผลสอบระดับบัณฑิตศึกษาให้เสร็จสิ้นที่ระดับสาขาวิชา ควรปรับปรุงกิจกรรมการเรียนโดยเสริมการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มให้มากยิ่งขึ้น

ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา และผู้อื่น (2545 :104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ รุ่นที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2541 เพื่อ

- 1) ศึกษาสภาพการทำงานและการศึกษาต่อของบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- 2) ศึกษาการนำความรู้

และประสบการณ์ที่ได้รับจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ไปใช้ 3) ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ และ 5) ศึกษาความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการทำงานและการศึกษาต่อบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ที่ทำงานของบัณฑิตส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาล มีลักษณะเป็นชุมชนเกษตร การเดินทางไม่สะดวก ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนดี โรงเรียนไม่มีโอกาสคัดเลือกนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีสุขภาพดี บรรยากาศในการทำงานของบัณฑิตมีการทำงานเป็นทีม เพื่อนร่วมงานมีความสมานฉันท์ต่อกัน บัณฑิตส่วนใหญ่มีภาระงานสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน งานที่ทำตรงกับวุฒิ และบัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานในระดับมาก

ในด้านการศึกษาต่อบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามกว่าครึ่งหนึ่งได้รับการฝึกอบรมและ/หรือได้รับการศึกษาต่อบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความรู้ความสามารถที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหา เพียงพอต่อการศึกษาต่อบัณฑิตเป็นที่ยอมรับของอาจารย์และนักศึกษาร่วมสถาบันที่บัณฑิตเข้าศึกษาต่อ

2. ความรู้และประสบการณ์ของบัณฑิตที่ได้รับจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

บัณฑิตได้รับความรู้ความสามารถและทักษะจากการเข้าศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตในระดับมากถึง 12 เรื่อง คือ 1) แนวคิดและวิธีการเกี่ยวกับศึกษาศาสตร์ 2) การอ่านเชิงวิเคราะห์ 3) การนำเสนอความคิดโดยการเขียนและการพูด 4) การฟังเพื่อจัดประเด็น 5) การประยุกต์สิ่งที่เรียนไปใช้กับการปฏิบัติงาน 6) การวางแผนและการจัดระบบการสอนและการบริหารจัดการ 7) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 8) การศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาวิชาชีพ 9) การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา 10) การวัดและประเมินผล 11) การพัฒนาวิชาชีพ และ 12) การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ

ชุดวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตคิดว่ามีประโยชน์จำนวนมาก ครอบคลุมทุกหมวดวิชา โดยชุดวิชาที่มีผู้ตอบว่ามีประโยชน์จำนวนมาก ได้แก่ ชุดที่มีการฝึกปฏิบัติ บัณฑิตทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษานำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาคน

3. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วิธีการเรียน บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ได้วางแผนการเรียน ยึดความสะดวกและความพร้อมของตนเองเป็นหลัก มีวิธีการเรียนโดยการอ่านแผนการสอน ทำแบบประเมินผลตนเอง และใช้เทปเสียงประกอบการเรียน

การสอนเสริม บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการสอนเสริม ส่วนบัณฑิตที่เข้ารับการสอนเสริมมีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์และต้องการให้จัดสอนเสริมชุดวิชามากกว่า 2 ครั้ง ในแต่ละภาคเรียน

การสอบไล่ บัณฑิตส่วนใหญ่เตรียมตัวสอบโดยการอ่านทบทวนบันทึกสาระสำคัญและศึกษาแผนการสอนประจำหน่วยและแผนการสอนประจำตอน

การอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าได้รับประโยชน์มาก ทำให้เกิดความภูมิใจในวิชาชีพ ได้ฝึกทักษะวิชาชีพและมีปฏิสัมพันธ์กับคณาจารย์และเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

การปฏิสัมพันธ์กับคณาจารย์และเพื่อน บัณฑิตมีความเห็นว่ามีน้อยหรือแทบจะไม่มีการจัดหลักสูตร บัณฑิตให้ความเห็นว่าเนื้อหาไม่ทันสมัย ยังขาดการฝึกฝนทักษะบางอย่าง แต่ก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและศึกษาต่อได้

การได้รับการยอมรับ บัณฑิตมีความเห็นว่าผู้จบจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้รับการยอมรับทั้งจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา และเมื่อไปศึกษาต่อก็ได้รับการยอมรับจากคณาจารย์และเพื่อนนักศึกษาร่วมสถาบัน

4. การพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณภาพบัณฑิต

ในภาพรวมผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป 2) ด้านการสอน 3) ด้านการบริหารและการสนับสนุนวิชาการ และ 4) ด้านการพัฒนาคนและชุมชน และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อคุณภาพของบัณฑิตก่อนจบการศึกษากับหลังจบการศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงทุกด้าน

ในด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา พบว่านักศึกษามีคุณลักษณะ 10 ประการอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต 5 ประการ พบว่าผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน รองลงมาได้แก่ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความซื่อสัตย์สุจริตและความเสียสละเพื่อนส่วนรวมตามลำดับ และมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาบัณฑิตโดยเน้นทักษะและเจตคติด้านความเป็นครู ด้านพัฒนาทักษะวิชาชีพ เรียนรู้วัฒนธรรมการสอนสมัยใหม่ และควรประเมินผลและติดตามบัณฑิตทุก 2 ปี

5. ความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ในภาพรวมเพื่อนร่วมงานเห็นว่า บัณฑิตมีคุณลักษณะในด้านความรู้ความสามารถในการสอน ด้านทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านการพัฒนาตนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของบัณฑิตตามความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก จริยธรรมที่บัณฑิตมีมากที่สุดได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ รองลงมาได้แก่ ด้านความตั้งใจในการทำงาน และความรับผิดชอบตามลำดับ สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ประการที่เพื่อนร่วมงานต้องการให้บัณฑิตมีมากที่สุดได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ในการทำงาน รองลงมาได้แก่ ด้านความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขตามลำดับ โดยเพื่อนร่วมงานมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต คือ ควรพัฒนาทักษะและเจตคติด้านบุคลิกภาพ ทักษะในวิชาชีพครู นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการทำงานและความเป็นครู

ปิยะศิริ เรืองศรีมัน และผู้อื่น (2545:79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2541 เพื่อติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพปัจจุบันของบัณฑิต

ข้อมูลพื้นฐาน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 33 ปี ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 17741 บาท ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สถานภาพการศึกษา บัณฑิตส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาก่อน และสามารถศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรต่ำกว่า 2.50

สถานภาพการทำงาน ส่วนใหญ่ยังคงทำงานในตำแหน่งหน้าที่เดิมโดยมีรายได้เท่ากับวุฒิ

2. การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ในส่วนของความรู้พื้นฐานทั่วไป บัณฑิตส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ภาษาไทย และความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองประเทศ ส่วนความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ความรู้

ความสามารถในการเขียนรายงานรูปแบบต่างๆ และความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษบัณฑิตมีความเข้าใจในระดับปานกลาง

ในส่วนของทักษะในการปฏิบัติงาน บัณฑิตส่วนใหญ่มีทักษะมากในส่วนของการใช้เหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถแก้ปัญหาในการทำงาน และความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าและติดตามความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ และการดำรงชีวิต

3. ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

บัณฑิตส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเอกสารการสอนมากที่สุด จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา รายการวิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริมระดับปานกลาง ส่วนรายการวิทยุกระจายเสียงได้รับความรู้น้อย บัณฑิตส่วนใหญ่ใช้สื่อเอกสารการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การทำแบบประเมินผลก่อนและหลังเรียน และสรุปสาระสำคัญในแบบฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการศึกษาเอกสารการสอน ส่วนการทำกิจกรรมแบบฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการศึกษาเอกสารการสอนและการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในคู่มือฝึกปฏิบัติทำในระดับปานกลาง

บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้สื่อประเภทรายการวิทยุโทรทัศน์และรายการวิทยุกระจายเสียง ส่วนใหญ่จะใช้เทปเสียงประกอบชุดวิชาในบางชุดเป็นบางครั้ง และเข้ารับการสอนเสริมในบางชุดวิชาเป็นบางครั้งและใช้สื่อเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันที่นอกเหนือจากเอกสารการสอนในระดับน้อยที่สุด

บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาระหว่างการศึกษา ในส่วนที่มีปัญหา ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในเรื่องการศึกษาเอกสารการสอน การศึกษาสื่ออื่น การเตรียมตัวสอบ ภาวะครอบครัวยุทธศาสตร์งาน ภาวะเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการได้รับเอกสารการลงทะเบียนเรียน การได้รับเอกสารการสอน การได้รับผลสอบ การได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ การติดต่อกับมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช และภาวะสังคมมีปัญหาน้อย บัณฑิตเสนอให้ปรับปรุงหลักสูตรและเอกสารการสอนให้ชัดเจนทันเหตุการณ์ และระบุว่าการเข้ารับการสอนเสริมจะทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนได้มากขึ้น

4. ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิต

ผู้เกี่ยวข้องกับบัณฑิตส่วนใหญ่ประเมินความรู้ความสามารถทั่วไปของบัณฑิตในระดับสูงทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้ภาษาไทย ความรู้ความสามารถในการเขียนรายงานรูปแบบต่างๆ ความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองประเทศ ความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของศิลปและวัฒนธรรมไทย และ

ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน จะมีก็แต่ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนทักษะในการปฏิบัติงานก็ประเมินในระดับสูงทุกเรื่องเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการใช้เหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการแก้ปัญหาในการทำงาน และความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าและติดตามความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการดำรงชีวิต

ผู้เกี่ยวข้องกับบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตมีคุณสมบัติในเรื่องความซื่อสัตย์ ความมีจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง การปรับตัว ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนในการทำงาน การตรงต่อเวลา การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการใฝ่หาความรู้และการพัฒนาตนเองในระดับมากทุกรายการ

ข้อเสนอแนะ

1. ความรู้พื้นฐานทั่วไป

สาขาวิชาควรจัดหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและดำเนินการเพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษโดยมีเนื้อหาวิชาเทียบเท่าจำนวนหน่วยกิตที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดโดยเร็ว

สำหรับชุดวิชาในส่วนของสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ควรกำหนดให้มีการออกข้อสอบแบบอัตนัยบ้างบางชุดวิชาเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนการคิด/วิเคราะห์และฝึกทักษะการเขียนให้มากขึ้น

2. สื่อการเรียนการสอน

สาขาวิชาควรให้ความสำคัญกับการผลิต/ปรับปรุงเอกสารการสอนให้ทันสมัยเป็นอันดับแรกมหาวิทยาลัยควรกำหนดมาตรการอย่างชัดเจนให้สาขาวิชายึดถือปฏิบัติเพื่อให้สามารถผลิต/ปรับปรุงเอกสารการสอนให้แล้วเสร็จตามกำหนดอย่างมีคุณภาพทั้งรูปแบบและเนื้อหา

3. การสอนเสริม

สาขาวิชาและมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการจัดการสอนเสริมให้มีประสิทธิภาพจัดทำเอกสาร โสตทัศนหรือสื่อการสอนที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้สามารถเตรียมตัวมาเข้ารับการสอนเสริมได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยเพิ่มจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาและช่วยลดอัตราการออกกลางคันของนักศึกษา

4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สาขาวิชาและมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถรับทราบข้อมูลและติดต่อสื่อสารกับสาขาวิชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ไพบูรณ์ คณะชนทรพรรค์ และผู้อื่น (2545 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่องการติดตามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิเทศศาสตร์เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้งในด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เพื่อติดตามบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ในเรื่องการใช้ประโยชน์ของความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์เกี่ยวกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยใช้แบบสอบถามผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 94.3 มีงานทำแล้ว โดยส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชน รองลงมาได้แก่รับราชการ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ และรับจ้าง ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เท่าเดิมเหมือนรายได้ระหว่างการศึกา โดยเงินเดือนที่ได้รับส่วนใหญ่จะสูงกว่าวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านตำแหน่งหน้าที่การงานของบัณฑิตยังคงปฏิบัติงานในสายงานที่ทำอยู่เดิม

2. บัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถทั่วไประดับปานกลางในประเด็นเรื่องการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษ การเขียนรายงานรูปแบบต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครองประเทศ ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้า และการพัฒนาสังคมและประเทศในขณะที่บัณฑิตประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถทั่วไประดับมากในประเด็นเรื่องการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาไทย ความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาทีมงานสำหรับทักษะการปฏิบัติงานของบัณฑิต บัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ประเมินตนเองว่ามีทักษะการปฏิบัติงานระดับมากในประเด็นต่อไปนี้ การใช้เหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาในการทำงาน ความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าและติดตามความรู้ใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการดำรงชีวิต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียน การเข้าใจบทบาทการทำงานในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม การทำงานภายใต้ภาวะจำกัดหรือกดดัน และความอดทนต่อการทำงาน

3. บัณฑิตนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมาคือการนำไปประยุกต์ใช้งานด้านอื่นที่ต้องใช้ความรู้ทางนิเทศศาสตร์ การนำไปใช้ปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์โดยตรง และการทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ ตามลำดับ
4. บัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ได้รับความรู้จากเอกสารการสอน การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชา และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิเทศศาสตร์ในระดับมากที่สุด

โอภาวดี เข้มทอง และผู้อื่น (2545:16) ได้ทำการวิจัยเรื่องการติดตามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของบัณฑิตในด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ การใช้ประโยชน์จากความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนของสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตลอดจนความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การศึกษาแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพชีวิตของบัณฑิตทั้งในด้านการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นชาย อายุเฉลี่ย 38 ปี วุฒิการศึกษาก่อนเข้าศึกษาจบระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพรับราชการรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 9001 – 12000 บาท สถานที่ทำงานอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะเวลาที่ศึกษาจนจบหลักสูตรเป็นตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.69

การเปลี่ยนแปลงอาชีพของบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษา ด้านรายได้ส่วนมากเท่าเดิมและมีเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.4 เงินเดือนที่ได้รับสูงกว่าวุฒิ ตำแหน่งที่รับผิดชอบเหมือนเดิมแต่มีได้รับตำแหน่งสูงขึ้นร้อยละ 20.4 งานในความรับผิดชอบและการเปลี่ยนแปลงอาชีพเหมือนเดิม การใช้ประโยชน์ของความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากบอกว่าได้ใช้อยู่ในระดับปานกลาง ที่ได้ใช้มากที่สุดคือ ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาไทย และที่น้อยที่สุดได้แก่ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานที่ได้รับจากการศึกษาส่วนมากตอบว่าอยู่ในระดับมาก โดยความรู้ความสามารถในการใช้เหตุผลเป็นทักษะที่ได้รับมากที่สุด และที่น้อยที่สุดคือความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าและติดตามความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการดำรงชีพ

สำหรับสื่อการสอนประเภทต่างๆ มีผลต่อการได้รับความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นเอกสารการสอนเท่านั้นที่ให้ความรู้ในระดับมากที่สุด สำหรับสื่อที่ให้ความรู้ น้อยที่สุดคือ รายการวิทยุกระจายเสียง ในเรื่องของปัญหาที่บัณฑิตพบระหว่างการศึกษา ส่วนมาก เกินกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปบอกว่าไม่มีปัญหา ผู้ที่บอกว่ามีปัญหาอยู่บ้างในระดับปานกลาง โดย ปัญหาที่พบคือ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาสื่ออื่น ภาวะครอบครัว หน้าที่การงาน ภาวะเศรษฐกิจ และ ภาวะทางสังคม

ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต ผู้ตอบแบบสอบถามบอกว่า บัณฑิตส่วนมากมีความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ ภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบัน สำหรับความรู้ความสามารถที่บัณฑิตมีน้อยที่สุดคือ ความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วย ภาษาอังกฤษ ส่วนทักษะในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในด้านต่างๆ ตั้งแต่การใช้เหตุผล การยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และความสามารถในการทำงานกับผู้อื่น อยู่ในระดับใกล้เคียงกันทั้ง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินความรู้ความสามารถ ทั่วไปของบัณฑิตทักษะในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งความคิดเห็นของ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต ยกเว้นความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วย ภาษาอังกฤษซึ่งอยู่ในระดับน้อย สำหรับความเหมาะสมของบัณฑิตกับงานที่ทำ ทั้งผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของ บัณฑิตมีดังนี้ บัณฑิตได้เสนอแนะในเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนควรให้มีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น โดยการเพิ่มวันและเวลาการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์วิชาชีพ ด้านกิจกรรมนักศึกษาควรให้ นักศึกษาและบัณฑิตมีการรวมกลุ่มเพื่อพบปะสังสรรค์อย่างสม่ำเสมอ มหาวิทยาลัยควรส่งเอกสาร ประชาสัมพันธ์ให้แก่บัณฑิตอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการสมัครเข้า ศึกษาต่อควรลดเงื่อนไขการเข้าศึกษาต่อและสามารถให้ศึกษาได้มากกว่า 2 ประโยชน์ในเวลาเดียวกัน ควรเปิดสอนทุกชุดวิชาในทุกภาคการศึกษา ความเห็นของผู้บังคับบัญชา มีความเห็นว่าคุณลักษณะ ของบัณฑิตที่ต้องการมากที่สุดคือ การมีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขาที่เรียนมาและสามารถนำไป ปฏิบัติงานได้จริง คุณลักษณะเฉพาะตัวของบัณฑิตส่งเสริมการเกษตรคือ การมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย นอกจากนั้นเห็นว่าการสอนของมหาวิทยาลัยควรเน้นทักษะด้านภาษาอังกฤษ การใช้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการให้มีการฝึกปฏิบัติ ส่วนความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับ คุณลักษณะเฉพาะตัวของบัณฑิตส่งเสริมการเกษตรได้แก่ การมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้แก่บัณฑิต

ควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ส่วนในด้านการสอนควรเน้นการฝึกปฏิบัติและการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรสรุปเนื้อหาให้สั้นกระชับรัด สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ง่ายและสะดวกขึ้น สำหรับบุคลากรของบัณฑิตส่งเสริม การเกษตรและสหกรณ์ควรจะกล้าแสดงออกและมีมนุษยสัมพันธ์มากกว่าที่เป็นอยู่

การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ 1) บัณฑิตส่วนมากศึกษาในหลักสูตร 2 ปี มากกว่า 4 ปี หลักสูตรของสาขาวิชานั้นในหลักสูตร 2 ปีมากกว่า และเป็นผู้มีงานทำมากกว่า ควรขยายหลักสูตร ในหลักสูตร 4 ปี เพื่อเปิดโอกาสการศึกษามากขึ้นและควรปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของสังคม 2) บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ ภาษาอังกฤษระดับน้อยมหาวิทยาลัยควรพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษให้ มากขึ้นโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอาจจะกำหนดเป็นวิชาบังคับ 3) สื่อการสอนประเภท อื่นๆ ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย รายการวิทยุโทรทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง และสื่ออื่นๆ บัณฑิตได้รับความรู้หรือใช้สื่อดังกล่าวน้อยมาก โดยได้รับความรู้มากที่สุดเฉพาะเอกสารการสอน เท่านั้น นอกจากนี้ความรู้จากเทปเสียงประกอบชุดวิชาและการสอนเสริม ซึ่งมหาวิทยาลัยจัดให้มี เพียงบางชุดวิชา บัณฑิตได้รับความรู้ในส่วนนี้น้อย สมควรมีการปรับเพิ่มหรือลด สื่อการสอน ประเภทต่างๆ ของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสม โดยให้มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ จากสื่อการสอนของบัณฑิตและความเหมาะสมในการจัดทำสื่อการสอนต่างๆ ของมหาวิทยาลัย 4) บัณฑิตส่วนมากไม่ปัญหาในการศึกษาแต่ก็มีจำนวนหนึ่งที่เป็นปัญหามหาวิทยาลัยไม่ควรละเลย เช่น การศึกษาจากสื่ออื่น และ 5) ข้อเสนอแนะของบัณฑิต เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาของ บัณฑิตหลายประการมหาวิทยาลัยควรจะต้องนำมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยต่อไป

กัญญา ลินทรัตนศิริกุล และผู้อื่น (2547:145) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความสอดคล้องระหว่างสภาพสังคมกับ วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร 2) ประเมินคุณภาพของชุดวิชาในด้านสื่อหลักและสื่อ เสริม 3) ประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน 4) ประเมิน คุณภาพของมหาบัณฑิตในด้านการนำความรู้ไปใช้และความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา โดยใช้ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพของสังคมในด้านความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งในวิชา การใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาชีพ และการสร้างองค์ความรู้ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ประเด็นที่ไม่สอดคล้อง คือ เรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และในฐานะความเป็นมนุษย์ ส่วนในด้าน โครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความสอดคล้องในการจัดเนื้อหาสาระในหมวดวิชาแกน และวิชาเฉพาะในส่วนของมโนคติหลัก ส่วนประเด็นที่ไม่สอดคล้อง คือ ในเรื่องเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ความไม่ทันสมัยของเนื้อหา ขาดกระบวนการแสวงหาความรู้ของศาสตร์และการประยุกต์เนื้อหาความรู้ไปใช้ ในส่วนของหมวดวิชาเลือกไม่สามารถจัดวิชาเลือกให้สนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายได้ และวิชาเลือกควรเสริมเติมเต็มเนื้อหาสาระในหมวดวิชาแกนและวิชาเฉพาะ

2. คุณภาพของชุดวิชาในด้านสื่อหลักและสื่อเสริมที่อยู่ในรูปของประมวลสาระชุดวิชาแนวการศึกษา และแผนกิจกรรมการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ชุดวิชา คือ ชุดวิชา 22712 สารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาคณิตศาสตร์ 22712 สารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาสังคมศึกษา 22724 คณิตศาสตร์ประยุกต์ และ 22726 สกตพรรณศึกษา นอกนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดหรือมากเฉพาะส่วนที่เป็นประมวลสาระ แนวการศึกษา หรือแผนกิจกรรมการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์

3. สภาพการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ในด้านผู้สอน แผนกิจกรรมการศึกษา แหล่งการเรียนรู้ การจัดสัมมนาชุดวิชา การสัมมนาเข้มวิทยานิพนธ์ การจัดสัมมนาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต และการวัดและประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์

4. คุณภาพของมหาบัณฑิตในด้านการนำความรู้ไปใช้ และความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา โดยภาพรวม ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่ามหาบัณฑิตนำความรู้ไปใช้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ ส่วนในความคิดเห็นของมหาบัณฑิตได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาวิธีสอน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน การวิจัยในชั้นเรียน และความรู้ในชุดวิชาต่าง ๆ ที่มหาบัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์มากคือ ชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีการสอน การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และวิทยานิพนธ์ สำหรับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อมหาบัณฑิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ส่วนด้านความรู้ทางวิชาครู และด้านวิชาชีพครู ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กรอบแนวทางการประเมินหลักสูตร
2. การกำหนดประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กรอบแนวทางการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

วัตถุประสงค์การประเมิน	ตัวแปร/ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร	- ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - อาจารย์สอนเสริม - ผู้สำเร็จการศึกษา	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม	- วิเคราะห์เนื้อหา } $\bar{X}$ S.D.
	- ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - อาจารย์	} แบบสอบถาม	} $\bar{X}$, S.D.
	- ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา	- อาจารย์สอนเสริม		
	- แนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - อาจารย์	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม	- วิเคราะห์เนื้อหา
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน	ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในด้าน			

วัตถุประสงค์การประเมิน	ตัวแปร/ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
	- เอกสาร/สื่อประกอบ - การจัดกิจกรรมการสอนเสริม - การวัดและประเมินผลการศึกษา - การบริหารจัดการหลักสูตร - การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย - ประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย - ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน - ข้อเสนอแนะอื่นๆ	- นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา - อาจารย์ - อาจารย์สอนเสริม - นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา - อาจารย์ - นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา - นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา - นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา - อาจารย์สอนเสริม	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D. วิเคราะห์เนื้อหา
3. เพื่อประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	- คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในด้าน - การศึกษาต่อ - ความก้าวหน้าในการทำงาน - การยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	- ผู้สำเร็จการศึกษา - นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา - นักศึกษา - ผู้สำเร็จการศึกษา	แบบสอบถาม	$\bar{X}$, S.D.

วัตถุประสงค์การ ประเมิน	ตัวแปร/ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
	- การนำความรู้และ ประสบการณ์ ไป ประยุกต์ใช้	- ผู้สำเร็จการศึกษา	- แบบสอบถาม	- $\bar{X}$,S.D.

2. การกำหนดประชากร/กลุ่มตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากรเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้งหมดจำนวน 34 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เลือกจากอธิบดีกรมที่ดิน จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับกรมที่ดินในการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี)

2.2.2 อาจารย์สอนเสริม ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากอาจารย์สอนเสริมภายนอกที่สอนเสริมในชุดวิชาที่เปิดสอน ภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2545 หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน ได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์สอนเสริมทั้งสิ้น 30 คน

2.2.3 นักศึกษา คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 ถึงปีการศึกษา 2545 จำนวน 29,235 คน โดยเปิดตารางสูตรหาโรยามาเน และกำหนดระดับความมีนัยสำคัญเท่ากับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 100 คน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจำนวนน้อยไปจึงเก็บข้อมูลจากนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 200 คน

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรนั้นผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 571 คน มากำหนดหมายเลขที่ 1 ถึง 571 และทำการสุ่มในอัตรา 1 : 3 โดยวิธีจับฉลากที่อยู่ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

2.2.4 ผู้สำเร็จการศึกษา ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2540 ถึงปีการศึกษา 2544 จำนวน 224 คน

จากวิธีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว สามารถสรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)
- ผู้ทรงคุณวุฒิ	1
- อาจารย์ประจำสาขาวิชา	34
- อาจารย์สอนเสริม	30
- นักศึกษา	200
- ผู้สำเร็จการศึกษา	224
รวม	489

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังกล่าว ดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ รวมเป็น 5 ฉบับ ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.2 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

3.2.3 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์สอนเสริม

3.2.4 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

3.2.5 แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา

3.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ

3.4 ปรับปรุงคำถามและแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 จัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

อนึ่ง แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แต่ละฉบับมีลักษณะ ดังนี้

ตอนที่	รายการ	ลักษณะข้อคำถาม
	แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ มี 3 ตอน	
1	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย การที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี)	- แบบมีโครงสร้าง
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตร ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) ในอนาคต	
	แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ มี 5 ตอน	
1	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	- เติมคำและเลือกตอบ
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร	} มาตรฐานค่า 4 ค่า
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร	
5	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต	- ปลายเปิด
	แบบสอบถามสำหรับอาจารย์สอนเสริม มี 3 ตอน	
1	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	- เติมคำและเลือกตอบ
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา	- เลือกตอบและปลายเปิด
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอนเสริม	- มาตรฐานค่า 4 ค่า และปลายเปิด
	แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มี 3 ตอน	
1	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	- เติมคำและเลือกตอบ
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา	- มาตรฐานค่า 4 ค่า และปลายเปิด
3	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	- เลือกตอบและปลายเปิด
	แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา มี 5 ตอน	
1	ข้อมูลเกี่ยวกับตอบแบบสอบถาม	} เติมคำและเลือกตอบ
2	สถานภาพด้านการศึกษา และการปฏิบัติงานของบัณฑิต	
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย การที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี)	

ตอนที่	รายการ	ลักษณะข้อคำถาม
4	3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย การที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ไปประยุกต์ใช้	} มาตรฐานค่า 4 ค่า และปลายเปิด
5	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	
		- เลือกตอบและปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีผลการเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ประชากร/กลุ่ม ตัวอย่าง ประชากร	เครื่องมือ	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	จำนวน ประชากร/กลุ่ม ตัวอย่าง ประชากร	การส่งกลับ		หมายเหตุ
				จำนวน	ร้อยละ	
ประชากร อาจารย์	แบบสอบถาม	ผู้วิจัยจากแบบ สอบถามและเก็บ คืนด้วยตนเอง	34	20	58.82	หลังจากแจกและส่ง แบบสอบถามไปแล้ว 1 เดือนและไม่ได้รับ คำตอบผู้วิจัยได้แจก และส่งแบบ สอบถามไปอีก 2 ครั้ง เพื่อให้ได้รับ ข้อมูลมากที่สุด
กลุ่มตัวอย่าง ประชากร	แบบสอบถาม	ส่งแบบสอบ ถามและรับคืน ทางไปรษณีย์	30	28	93.33	
- อาจารย์			200	197	98.5	
- นักศึกษา						
- ผู้สำเร็จ การศึกษา	224	152	67.85			
- ผู้ทรงคุณวุฒิ	แบบสัมภาษณ์	ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง	1	1	100	
รวม			492	398	80.89	

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปความเรียง

ทั้งนี้ ข้อคำถามแต่ละข้อ ใช้มาตรประมาณค่า (Rating Scale) 4 ค่า โดยผู้วิจัยได้แปลค่าในแต่ละข้อคำถามดังนี้

4 หมายถึง	ความคิดเห็นระดับดีมาก	มีค่าเท่ากับ 3.51 – 4.00
3 หมายถึง	ความคิดเห็นระดับดี	มีค่าเท่ากับ 2.51 – 3.50
2 หมายถึง	ความคิดเห็นระดับพอใช้	มีค่าเท่ากับ 1.51 – 2.50
1 หมายถึง	ความคิดเห็นระดับไม่ดีต้องแก้ไข	มีค่าเท่ากับ 1.00 – 1.50

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีแจกแจงความถี่ จำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายบัญญัติ จันทร์เสนะ อธิบดีกรมที่ดิน เพศชาย อายุ 58 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์ (นิติฯ) มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดินและทรัพยากร คือ ในระหว่างดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ นายอำเภอ ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด และรองปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต้องมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยและบังคับใช้กฎหมายที่ดิน และทรัพยากร

1.2 อาจารย์

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับเพศ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	15	75.0
- หญิง	5	25.0
รวม	20	100

จากตารางที่ 1 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาเป็นหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
- 31 – 40 ปี	4	20.0
- 41 – 50 ปี	10	50.0
- 51 – 60 ปี	6	30.0
รวม	20	100

จากตารางที่ 2 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุด

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
- ปริญญาโท	17	85.0
- เนติบัณฑิต	2	10.0
- ปริญญาเอก	1	5.0
รวม	20	100

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลง ระดับเนติบัณฑิต จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากร		
- 2 ปี	1	6.25
- 3 ปี	1	6.25
- 5 ปี	1	6.25
- 8 ปี	2	12.50
- 9 ปี	1	6.25
- 11 ปี	1	6.25
- 12 ปี	1	6.25
- 15 ปี	1	6.25
- 16 ปี	1	6.25
- 17 ปี	1	6.25
- 20 ปี	5	31.22
รวม	16	100

จากตารางที่ 4 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอนหลักสูตร
ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.22 รองลงมา
มีประสบการณ์ 8 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบนอกจากการสอน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
งานที่รับผิดชอบนอกจากการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- งานบริหารภายในสาขาวิชา	11	36.7
- งานบริหารภายในมหาวิทยาลัย	7	23.3
- งานบริหารทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	12	40.0
รวม	30	100

จากตารางที่ 5 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ รับผิดชอบงานที่นอกจากการสอน คือ งานบริหารทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา งานบริหารภายในสาขาวิชา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับประสบการณ์ในด้านอื่นที่นอกจากการสอน และงานที่รับผิดชอบ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
นอกจากการสอนและงานที่รับผิดชอบแล้วยังมี		
ประสบการณ์ในด้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- การพัฒนา/ประเมิน/ปรับปรุงหลักสูตร	14	23.7
- ทำงานวิจัย	18	30.5
- เป็นวิทยากรที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอน	19	32.2
- คูงานและศึกษาต่อในต่างประเทศ	8	13.6
รวม	59	100

จากตารางที่ 6 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในด้านอื่นที่นอกจากการสอนและงาน ที่รับผิดชอบ คือ เป็นวิทยากรที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมา ทำงานวิจัย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับการเข้ารับการอบรม/ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้ารับการอบรม/ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน		
- เคย	6	30.0
- ไม่เคย	14	80.0
รวม	20	100

จากตารางที่ 7 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรม/ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา เคยเข้ารับการอบรม/ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การเปิดสอนหลักสูตรนี้ทำให้มีภาระงานมากและเหน็ดเหนื่อยเกินกว่าปกติหรือไม่		
- มากที่สุด	-	-
- มาก	3	15.0
- น้อย	9	45.0
- น้อยที่สุด	8	40.0
รวม	20	100

จากตารางที่ 8 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า การเปิดสอนหลักสูตรนี้ทำให้มีภาระงานมากและเหน็ดเหนื่อยเกินกว่าปกติ ในระดับน้อย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา อยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์เกี่ยวกับความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ต่อไป

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ความคิดเห็นในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ต่อไป		
- ควรเปิดต่อไป โดยยังไม่มีอะไรต้องแก้ไข	6	30.0
- ควรเปิดต่อไป โดยมีการปรับปรุง	13	65.0
- ควรยกเลิกการเปิดสอน	1	5.0
รวม	20	100

จากตารางที่ 9 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ควรเปิดสอนหลักสูตรนี้ต่อไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมา มีความคิดเห็นว่าควรเปิดต่อไป โดยยังไม่มีอะไรต้องแก้ไข จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0

1.3 อาจารย์สอนเสริม

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับเพศ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	27	96.4
- หญิง	1	3.6
รวม	28	100

จากตารางที่ 10 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมา เป็นหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
- 21 – 30 ปี	1	3.6
- 31 – 40 ปี	6	21.4
- 41 – 50 ปี	14	50.0
- 50 ปีขึ้นไป	7	25.0
รวม	28	100

จากตารางที่ 11 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมามีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุด

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
- ปริญญาตรี	5	17.9
- ปริญญาโท	20	71.4
- เนติบัณฑิต	1	3.6
- ปริญญาเอก	2	7.1
รวม	28	100

จากตารางที่ 12 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 รองลงมา ระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร		
- 1 ปี	1	10.0
- 3 ปี	2	20.0
- 6 ปี	3	30.0
- 8 ปี	2	20.0
- 10 ปี	1	10.0
- 20 ปี	1	10.0
รวม	10	100

จากตารางที่ 13 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร 6 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา มีประสบการณ์ในการสอน 3 ปี และ 8 ปี จำนวนเท่าๆกันคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละเท่าๆ กันคือ 20.0

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการผลิตชุดวิชาของ มสธ.

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมในการผลิตชุดวิชาของ มสธ.		
- มี	3	11.1
- ไม่มี	24	88.9
รวม	27	100

จากตารางที่ 14 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการผลิตชุดวิชาของ มสธ. จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมา มีส่วนร่วมในการผลิตชุดวิชาของ มสธ. จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
- ผู้พิพากษา	10	35.7
- อัยการจังหวัดประจำกรม	6	21.4
- เลขานุการศาล	2	7.1
- ข้าราชการบำนาญ	2	7.1
- อาจารย์	2	7.1
- ตุลาการศาลปกครอง	1	3.6
- อัยการอาวุโส	1	3.6
- รองอัยการ	1	3.6
- ผู้ช่วยอัยการ	1	3.6
- ผู้ช่วยผู้พิพากษา	1	3.6
- ชำนาญการ	1	3.6
รวม	28	100

จากตารางที่ 15 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งปัจจุบันเป็นผู้พิพากษาจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมา ดำรงตำแหน่งปัจจุบันเป็นอัยการจังหวัดประจำกรมจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4

ตารางที่ 16 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่
ปัจจุบัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
- 1 ปี	5	20.8
- 2 ปี	5	20.8
- 3 ปี	4	16.6
- 4 ปี	1	4.2
- 5 ปี	2	8.3
- 6 ปี	1	4.2
- 8 ปี	2	8.3
- 10 ปี	1	4.2
- 11 ปี	1	4.2
- 18 ปี	1	4.2
- 22 ปี	1	4.2
รวม	24	100

จากตารางที่ 16 พบว่า อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน 1-2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมา มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน 3 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6

1.4 นักศึกษา

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับเพศ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	37	18.4
- หญิง	160	81.6
รวม	197	100

จากตารางที่ 17 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 รองลงมาเป็นชาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
- 20 – 29 ปี	72	36.7
- 30 – 39 ปี	76	38.8
- 40 – 49 ปี	38	19.4
- 50 ปีขึ้นไป	10	5.1
รวม	196	100

จากตารางที่ 18 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมา มีอายุระหว่าง 20-29 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับปีการศึกษาที่เข้าศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา		
- ปีการศึกษา 2528	2	1.0
- ปีการศึกษา 2534	1	0.5
- ปีการศึกษา 2537	1	0.5
- ปีการศึกษา 2538	4	2.1
- ปีการศึกษา 2539	5	2.6
- ปีการศึกษา 2540	16	8.3
- ปีการศึกษา 2541	29	15.0
- ปีการศึกษา 2542	16	8.3
- ปีการศึกษา 2543	34	17.6
- ปีการศึกษา 2544	41	21.3
- ปีการศึกษา 2545	43	22.3
- ปีการศึกษา 2546	1	0.5
รวม	193	100

จากตารางที่ 19 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย
การที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ปีการศึกษา 2545 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 รองลงมา
เข้าศึกษาปีการศึกษา 2544 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)		
- ม. 3 หรือเทียบเท่า	9	4.6
- ม. 6 หรือเทียบเท่า	52	26.4
- ปวส.	71	36.0
- ปวท.	-	-
- อนุปริญญา	9	4.6
- ปริญญาตรี	56	28.4
รวม	197	100

จากตารางที่ 20 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ระดับ ปวส. จำนวน 71 คน คิดเห็นร้อยละ 36.0 รองลงมาระดับปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลสำคัญที่เลือกศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)

รายการ	อันดับ					คะแนนแบบ ถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
	1	2	3	4	5		
- มีความสนใจในหลักสูตร	33	10	17	23	32	115	4
- ต้องการเพิ่มพูนความรู้	66	62	31	24	4	187	2
- ต้องการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน	53	76	51	8	3	191	1
- ต้องการเปลี่ยนไปทำงานอื่นเมื่อสำเร็จการศึกษา	3	6	17	18	9	53	8
- ต้องการปรับตัว	2	17	28	46	19	112	5
- ต้องการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง	36	21	37	33	30	157	3
- ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	1	0	7	15	39	62	7
- ต้องการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดรายได้พิเศษ	-	1	-	-	3	4	9
- สนใจที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยเปิด	3	4	9	30	58	104	6
- เป็นสาขาวิชาที่ทำให้ได้รับเงิน/ค่าตอบแทน	1	-	-	-	-	-	10

จากตารางที่ 21 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้เหตุผลสำคัญที่เลือกศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) คือ ต้องการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ และต้องการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง และเหตุผลที่น้อยที่สุดคือ เป็นสาขาวิชาที่ทำให้ได้รับเงิน/ค่าตอบแทน

ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพปัจจุบัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจุบันทำนประกอบอาชีพ		
- รับราชการ ตำแหน่ง	194	99.5
● เจ้าหน้าที่ที่ดิน	61	31.3
● เจ้าหน้าที่ธุรการ	36	18.5
● เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	22	11.3
● เจ้าหน้าที่ช่างรังวัด	21	10.8
● เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน	19	9.7
● เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี	18	9.2
● เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	4	2.1
● ช่างพิมพ์	2	1.0
● พนักงานการเงิน	1	0.5
● ช่างโยธา	1	0.5
● ไม่ตอบว่าดำรงตำแหน่งใด	9	4.6
- พนักงานองค์กรของรัฐ	1	0.5
รวม	197	100

จากตารางที่ 22 พบว่า ปัจจุบันนักศึกษาส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 99.5 โดยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 รองลงมา ปัจจุบันประกอบอาชีพเป็นพนักงานองค์กรของรัฐ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 23 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาเกี่ยวกับภูมิถิ่นปัจจุบัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิถิ่นปัจจุบัน		
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	50	25.4
- ภาคเหนือ	44	22.3
- ภาคกลาง	40	20.3
- กรุงเทพมหานคร	28	14.2
- ภาคใต้	19	9.6
- ภาคตะวันออก	16	8.1
รวม	197	100

จากตารางที่ 23 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีภูมิถิ่นปัจจุบัน อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมา มีภูมิถิ่นปัจจุบัน อยู่ในภาคเหนือ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3

1.5 ผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 24 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับเพศ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	34	23.3
- หญิง	112	76.7
รวม	146	100

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมา เป็นชาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3

ตารางที่ 25 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
- 20 – 29 ปี	31	21.5
- 30 – 39 ปี	77	53.5
- 40 – 49 ปี	32	22.2
- 50 ปีขึ้นไป	4	2.8
รวม	144	100

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

ตารางที่ 26 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปีการศึกษาที่เข้าศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา		
- ปีการศึกษา 2526	2	1.4
- ปีการศึกษา 2528	1	0.7
- ปีการศึกษา 2532	1	0.7
- ปีการศึกษา 2534	3	2.1
- ปีการศึกษา 2535	5	3.5
- ปีการศึกษา 2536	7	4.9
- ปีการศึกษา 2537	13	9.1
- ปีการศึกษา 2538	24	16.8
- ปีการศึกษา 2539	25	17.5
- ปีการศึกษา 2540	18	12.6
- ปีการศึกษา 2541	37	25.9
- ปีการศึกษา 2542	6	4.2
- ปีการศึกษา 2543	1	0.7
รวม	143	100

จากตารางที่ 26 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร
กฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ปีการศึกษา 2541 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9
รองลงมา เข้าศึกษาปีการศึกษา 2539 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5

ตารางที่ 27 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา		
- ปีการศึกษา 2523	1	0.7
- ปีการศึกษา 2530	1	0.7
- ปีการศึกษา 2534	1	0.7
- ปีการศึกษา 2539	2	1.4
- ปีการศึกษา 2540	11	7.8
- ปีการศึกษา 2541	16	11.3
- ปีการศึกษา 2542	26	18.4
- ปีการศึกษา 2543	26	18.4
- ปีการศึกษา 2544	35	24.8
- ปีการศึกษา 2545	20	14.2
- ปีการศึกษา 2546	2	1.4
รวม	141	100

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 รองลงมา สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2542 และปีการศึกษา 2543 จำนวนคนเท่า ๆ กันคือ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และ 18.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 28 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบัน		
- ปริญญาตรี	77	52.7
- ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร	42	28.8
- ปวส.	16	11.0
- ปวช.	11	7.5
รวม	146	100

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบันระดับปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบันระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8

ตารางที่ 29 จำนวนและค่าร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับภูมิลำเนาปัจจุบัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนาปัจจุบัน		
- กรุงเทพมหานคร	28	19.2
- ภาคกลาง	33	22.6
- ภาคตะวันออก	8	5.5
- ภาคเหนือ	29	19.9
- ภาคใต้	12	8.2
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	24.7
รวม	146	100

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 รองลงมา มีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในภาคกลาง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6

2. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

2.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นดังนี้

1) เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ เพราะภารกิจของกรมที่ดิน คือ การให้บริการในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ซึ่งต้องใช้หลักสูตรเกณฑ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนทุกฝ่าย

2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะ

- ผู้ไปติดต่อใช้บริการปัจจุบันมีความรู้เพิ่มขึ้น ต้องการความชัดเจนในการให้บริการ โดยเฉพาะเหตุผลที่ไม่สามารถรับดำเนินการได้
- วิธีการเรียนรู้เหมาะสมกับเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

3) คุณสมบัติของผู้สมัครที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้ง 4 ข้อมีความเหมาะสมดีแล้ว

2.1.2 อาจารย์สอนเสริม

อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นดังนี้

1) ควรเพิ่มเติมหัวข้อในชุดวิชาเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ด้วย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมที่ดินกับหน่วยงานของรัฐและ ประชาชนโดยตรง

2) ควรเน้นถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานกรมที่ดินให้มากกว่านี้และควรมีการฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวเพื่อเจ้าหน้าที่กรมที่ดินจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

2.1.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

รายการ	ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. กำหนดไว้ชัดเจน	3.44	0.63	ดี
2. เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน	3.20	0.68	ดี
3. มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติงาน	3.34	0.61	ดี
4. เหมาะสมกับการผลิตบุคลากรทางด้านกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร	3.41	0.63	ดี

จากตารางที่ 30 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.20 - 3.44$)

2.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นดังนี้

- 1) จำนวนชุดวิชาทั้ง 12 ชุดวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาเรียนในโครงสร้างหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว เพราะครอบคลุมลักษณะงานให้บริการประจำวันส่วนใหญ่ของกรมที่ดิน
- 2) ชุดวิชาที่ให้ผู้สมัครศึกษาทั้ง 12 ชุดวิชา มีความทันสมัยในระดับมาก และชุดวิชาที่ควรปรับปรุง คือ ชุดวิชากฎหมายมหาชน เพราะปัจจุบันมีกฎหมายมหาชนเข้ามามีผลต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ในระดับสูงกว่าเดิม
- 3) โครงการความร่วมมือของกรมที่ดินและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรมีประโยชน์ในระดับมาก
- 4) หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรควรเปิดสอนต่อไป โดยปรับปรุงในเรื่องชุดวิชากฎหมายมหาชนให้ทันสมัยมากขึ้น

2.2.2 อาจารย์

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร

รายการ	อาจารย์ n = 20		ความหมาย	
	$\bar{X}$	S.D.		
ความเหมาะสมของชุดวิชาจำนวน 12 ชุดวิชาใน				
โครงสร้างหลักสูตร				
40101	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป	3.35	0.59	ดี
41201	กฎหมายมหาชน	3.15	0.87	ดี
41211	กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา	3.60	0.68	ดีมาก
41212	กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด	3.45	0.83	ดี
41213	กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน	3.75	0.44	ดีมาก
41231	กฎหมายอาญา 1 : ภาคทฤษฎีทั่วไป	3.10	0.85	ดี
41311	กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัวมรดก	3.40	0.60	ดี
41321	กฎหมายพาณิชย์ 1 : ซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ	3.50	0.61	ดี
41322	กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย	3.25	0.79	ดี
41323	กฎหมายพาณิชย์ 3 : ประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน ตัวเงิน	3.30	0.57	ดี
41324	กฎหมายพาณิชย์ 4 : หุ้นส่วน บริษัท	3.15	0.59	ดี
41405	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	3.15	0.67	ดี

จากตารางที่ 31 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของชุดวิชาจำนวน 12 ชุดวิชาในโครงสร้างหลักสูตร อยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 3.10 - 3.50$) ยกเว้นชุดวิชา 41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา และชุดวิชา 41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน ที่มีความคิดเห็นระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.60, 3.75$)

2.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์วิชา

อาจารย์สอนเสริม

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของอาจารย์สอนเสริมกับชุดวิชาที่สอนเสริม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา (41211)	5	17.86
กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด (41212)	4	14.28
กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก (41311)	5	17.86
กฎหมายพาณิชย์ 1 : ซื้อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ (41321)	5	17.86
กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย (41322)	5	17.86
กฎหมายอาญา 1 : ภาคบัญญัติทั่วไป (41231)	4	14.28
รวม	28	100

จากตารางที่ 32 พบว่า อาจารย์สอนเสริมที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 28 คน ชุดวิชาที่สอนเสริมมีจำนวน 6 ชุดวิชา อาจารย์สอนเสริมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอนชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรมสัญญา ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ซื้อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ และไป ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย จำนวนเท่าๆ กัน คือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 เท่าๆ กัน รองลงมา สอนชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด และชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาคบัญญัติทั่วไปจำนวนเท่าๆ กัน คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 เท่าๆ กัน

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา (41211)

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชา (n = 5)					
	ข้อ 1		ข้อ 2		ข้อ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	4	80.0	1	20.0	-	-
2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมมีความรู้รอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้นที่คน	-	-	3	100.0	-	-
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	-	-	-	-	3	100.0

จากตารางที่ 33 พบว่า อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา ข้อที่ 1 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 3 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 3 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
กับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด (41212)

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ ชุดวิชา (n = 4)					
	ข้อ 1		ข้อ 2		ข้อ 3	
	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	1	25.0	3	75.0	-	-
2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมมีความรู้รอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้นที่ดิน	2	50.0	2	50.0	-	-
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1	25.0	1	25.0	2	50.0

จากตารางที่ 34 พบว่า อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ 1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด ข้อที่ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คนเท่าๆกัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 50.0 ตามลำดับ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ 3 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 3 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

ตารางที่ 35 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
กับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก (41311)

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ ชุดวิชา (n = 5)					
	ข้อ 1		ข้อ 2		ข้อ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	3	75.0	1	25.0	-	-
2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมมีความรู้รอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้นที่ดิน	2	50.0	2	50.0	-	-
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	2	50.0	-	-	2	50.0

จากตารางที่ 35 พบว่า อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ 1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก ข้อที่ 1 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 1 และ ข้อที่ 2 จำนวน 2 คนเท่าๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 50.0 ตามลำดับ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 3 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 1 และ 3 จำนวน 2 คนเท่าๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 50.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 36 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
กับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เข้าทรัพย์ เข้าซื้อ (41321)

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ ชุดวิชา (n = 4)					
	ข้อ 1		ข้อ 2		ข้อ 3	
	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	3	100.0	-	-	-	-
2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมมีความรู้รอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้นที่ดิน	-	-	2	66.7	1	33.3
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	-	-	1	25.0	3	75.0

จากตารางที่ 36 พบว่า อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เข้าทรัพย์ เข้าซื้อ ข้อที่ 1 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 3 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 3 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0

ตารางที่ 37 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย (41322)

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชา (n = 5)					
	ข้อ 1		ข้อ 2		ข้อ 3	
	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ	จำ นวน	ร้อยละ
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	4	80.0	-	-	1	20.0
2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมมีความรู้รอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้นที่ดิน	-	-	4	80.0	1	20.0
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	-	-	2	40.0	3	60.0

จากตารางที่ 37 พบว่า อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน ประกันภัย ข้อที่ 1 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 2 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 3 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 3 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0

ตารางที่ 38 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาคทฤษฎีทั่วไป (41231)

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชา (n = 4)					
	ข้อ 1		ข้อ 2		ข้อ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	1	25.0	3	75.0	-	-
2 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมมีความรู้รอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้นที่ดิน	1	25.0	2	50.0	1	25.0
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	2	50.0	2	50.0	-	-

จากตารางที่ 38 พบว่า อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาคทฤษฎีทั่วไป ข้อที่ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อที่ 3 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ชุดวิชา ข้อที่ 1 และ 2 จำนวน 2 คนเท่าๆกัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 50.0 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของชุดวิชา

1. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขชุดวิชาตามกฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ (n=2)
2. ควรเพิ่มเติมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักกฎหมาย ลักษณะนิติกรรมเฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน และเช่าซื้อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งน่าจะผลิตให้เจ้าหน้าที่กรมที่ดินโดยเฉพาะ (n=1)
3. ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 ซึ่งมีทั้งนี้ ละเมิดนั้น เป็นชุดวิชาที่มีเนื้อหามากเกินไป ทั้งไม่สอดคล้องกับจำนวนชั่วโมงที่สอนเสริม และในความเป็นจริงกฎหมายลักษณะนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายลักษณะสำคัญของกฎหมายแพ่ง จำเป็นที่จะต้องวางรากฐานความรู้ความเข้าใจให้แก่ นักศึกษาอย่างเต็มที่สมควรแยกกฎหมายละเมิดออกมาเป็นชุดวิชาต่างหาก (n=1)
4. ควรมีการเผยแพร่ตัวอย่างข้อสอบ คำถาม คำตอบ เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปเป็นแนวทางในการเรียน (n=1)
5. ข้าราชการกรมที่ดิน ซึ่งทำหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ควรมีความรู้เกี่ยวกับสัญญาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยบ่อย ๆ เช่น ซื้อ ขาย จำนอง ขายฝาก อสังหาริมทรัพย์ วัตถุประสงค์ของชุดวิชา กฎหมายพาณิชย์ 2 ควรสนองการดำเนินการของเจ้าหน้าที่กรมที่ดินด้วย (n=1)

2.4 แนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) ในอนาคต

2.4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นดังนี้

- 1) ควรเพิ่มชุดวิชาหรือเนื้อหาเฉพาะด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับงานหลักของกรมที่ดิน เนื่องจากการทำงานต้องใช้ความรู้ และทักษะหลากหลาย พื้นความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เดิมไม่ว่าระดับใดจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติม
- 2) หลักสูตรโครงการความร่วมมือนี้เป็นส่วนหนึ่งตามยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากร และเป็นมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ เพราะสามารถนำวุฒิประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สินไปสอบเปลี่ยนสายงาน และสามารถนำวุฒิไปประเมินเลื่อนระดับตำแหน่งให้สูงขึ้นในตำแหน่งนักวิชาการที่ดิน ดังนั้นควรเปิดหลักสูตรนี้ต่อไป แต่ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยขึ้น

2.4.2 อาจารย์

อาจารย์มีความคิดเห็นดังนี้

- 1) ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรนี้ใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีเอกลักษณ์ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพยากรให้มากขึ้น หรือเพิ่มชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดิน ป่าไม้ ความรับผิดชอบเมื่อละเมิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายธุรกิจจัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ โดยเชิญเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมที่ดินที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมาร่วมเป็นกรรมการ หรือสัมมนา หรือควรมีการประเมินความต้องการในการเรียนหลักสูตรนี้ใหม่ เนื่องจากเป็นหลักสูตรเก่าที่เปิดมานานแล้ว และลักษณะของหลักสูตรไม่ทันสมัยแล้วเมื่อเทียบกับปัจจุบัน (n=8)
- 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีเพื่อจะได้เพิ่มยอดนักศึกษาในหลักสูตรนี้ให้มากขึ้น เนื่องจากเปิดมานานกลุ่มผู้เรียนย่อมลดน้อยลง หรือขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่น ๆ เข้ามาเรียนในหลักสูตร (n=2)
- 3) ควรปรับปรุงหลักสูตรนี้ให้เป็นหลักสูตรปริญญาตรีเฉพาะด้าน/สาขา เช่น หลักสูตรปริญญาตรี สาขากฎหมายทรัพยากรดิน และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น (n=1)
- 4) เนื่องจากผู้เรียนจะลดน้อยลง ประกอบกับคนส่วนใหญ่จบปริญญาตรีมากขึ้น เพื่อให้มีทางเลือกในการเปิดสอน ควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นปริญญาโท หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีเฉพาะทาง (n=1)
- 5) ควรมีการปรับปรุงชุดวิชาใหม่ ให้ทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป (n=1)
- 6) ควรมีคณะทำงานที่รับผิดชอบหลักสูตรนี้โดยเฉพาะ ที่ทำหน้าที่บริหารหลักสูตรประเมินปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความต้องการของสังคม (n=1)

3. การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

3.1 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดเอกสาร/สื่อประกอบ

3.1.1 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 39 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับเอกสาร /สื่อประกอบหลักสูตร

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาในเอกสารการสอน	3.10	0.51	ดี	3.13	0.52	ดี
2. ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในเอกสารการสอน	2.98	0.52	ดี	3.10	0.45	ดี
3. ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอและภาพประกอบในเอกสารการสอน	2.65	0.68	ดี	2.78	0.65	ดี
4. ความถูกต้องของเนื้อหาในเอกสารการสอน	3.05	0.48	ดี	3.03	0.47	ดี
5. ความทันสมัยของเนื้อหาในเอกสารการสอน	2.59	0.72	ดี	2.52	0.63	ดี
6. ความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา	2.38	0.72	พอใช้	2.58	0.69	ดี
7. การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา	2.40	0.78	พอใช้	2.59	0.77	ดี
8. ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา	2.34	0.72	พอใช้	2.52	0.81	ดี
9. การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา	2.31	0.76	พอใช้	2.38	0.84	พอใช้

ตารางที่ 39 (ต่อ)

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
10. ความเหมาะสมของรูปแบบ รายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ ประกอบชุดวิชา	2.49	0.78	พอใช้	2.58	0.79	ดี
11. การได้ประโยชน์จากรายการ สอนทางวิทยุโทรทัศน์ ประกอบชุดวิชา	2.48	0.79	พอใช้	2.50	0.85	พอใช้

จากตารางที่ 39 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาล้วนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตรที่แตกต่างกัน โดยนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.34 - 2.49$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.52 - 2.58$) นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกันเกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.31 - 2.50$) นอกนั้น นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.52 - 3.13$)

3.2 การจัดกิจกรรมการสอนเสริม

3.2.1 อาจารย์

ตารางที่ 40 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสอนเสริม

รายการ	อาจารย์ n = 20		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความพร้อมในการสอนเสริม	3.05	0.76	ดี
2. ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สอนเสริม	2.90	0.85	ดี
3. นักศึกษาให้ความสนใจต่อการเข้ารับการสอนเสริม	2.95	0.78	ดี
4. การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย	2.85	0.87	ดี
5. การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม	2.30	0.73	พอใช้
6. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด	2.65	0.59	ดี
7. ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา	2.60	0.57	ดี
8. ความถูกต้องของเอกสารโสตทัศน	2.60	0.60	ดี
9. ความเหมาะสมและเพียงพอของโสตทัศนอุปกรณ์	2.25	0.85	พอใช้

จากตารางที่ 40 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสอนเสริม อยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.60 - 3.05$) ยกเว้น การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม และความเหมาะสมเพียงพอของโสตทัศนอุปกรณ์ ที่มีความคิดเห็นระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.30, 2.25$)

3.2.2 อาจารย์สอนเสริม

ตารางที่ 41 ความคิดเห็นของอาจารย์สอนเสริมเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการสอนเสริม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความรวดเร็วในการติดต่อส่งข่าวการสอนเสริม	2.75	0.64	ดี
2. ความสมบูรณ์ถูกต้องของเอกสารประกอบการสอนเสริม	2.89	0.51	ดี
3. ความพร้อมของสถานที่ที่จัดสอนเสริม	2.86	0.42	ดี
4. ความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนโสตทัศนูปกรณ์	2.54	0.64	ดี
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการสอนเสริม	2.96	0.52	ดี
6. ความพร้อมในการสอน	3.36	0.49	ดี
7. ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สอนเสริม	3.36	0.56	ดี
8. นักศึกษาให้ความสนใจต่อการเข้ารับการสอนเสริม	2.93	0.60	ดี
9. การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย	3.36	0.63	ดี
10. โอกาสในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผล การสอน	2.07	0.55	พอใช้
11. ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของแต่ละสถานที่	2.36	0.62	พอใช้
12. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริมแต่ละครั้งกับ จำนวนหน่วย	2.50	0.69	พอใช้
13. การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ปฏิบัติหน้าที่	2.57	0.69	ดี
14. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการ สอนเสริม	2.04	0.58	พอใช้
15. ความถูกต้องของเอกสารโสตทัศน	2.79	0.50	ดี
16. การใช้สื่อการเรียนการสอนเสริมมีความเหมาะสม	2.64	0.62	ดี

จากตารางที่ 41 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการจัดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.54 - 3.36$) ยกเว้น โอกาสในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของแต่ละสถานที่ ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริมแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วย และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการสอนเสริม ที่มีความคิดเห็นระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.04-2.50$)

3.2.3 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 42 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการสอนเสริม

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. การเข้ารับการสอนเสริม	2.19	1.07	พอใช้	2.53	1.04	ดี
2. ความสนใจต่อการเข้ารับการ สอนเสริม	2.97	0.89	ดี	2.84	0.97	ดี
3. ความพร้อมในการสอนของ อาจารย์สอนเสริม	2.81	0.77	ดี	2.86	0.67	ดี
4. ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สอนเสริม	2.83	0.74	ดี	2.88	0.69	ดี
5. การเปิดโอกาสให้ซักถาม ข้อสงสัย	2.91	0.72	ดี	2.97	0.73	ดี
6. ความต่อเนื่องในการสอนเสริม ของอาจารย์ในแต่ละครั้ง	2.62	0.70	ดี	2.59	0.70	ดี
7. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ สอนแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วย ที่กำหนด	2.40	0.71	พอใช้	2.27	0.72	พอใช้
8. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แนวทางปรับปรุงการสอนเสริม	2.27	0.73	พอใช้	2.23	0.67	พอใช้
9. ความเหมาะสมและเพียงพอของ ชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะ ที่ผ่านมา	2.41	0.75	พอใช้	2.47	0.73	พอใช้
10. ความถูกต้องของเอกสาร โสตทัศน	2.74	0.62	ดี	2.68	0.64	ดี

ตารางที่ 42 (ต่อ)

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
11. การใช้สื่อประกอบการสอน- เสริมมีความเหมาะสม	2.56	0.73	ดี	2.69	0.64	ดี
12. อาจารย์สอนเสริมสอนครบ ตามเวลาที่กำหนด	2.99	0.62	ดี	2.84	0.62	ดี

จากตารางที่ 42 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาล้วนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเสริมอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.56 - 2.97$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่พอใช้เหมือนกันเกี่ยวกับความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการสอนเสริม ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริม ($\bar{X} = 2.27 - 2.47$) และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการเข้ารับการสอนเสริม โดยนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.19$) ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.53$) ซึ่งความคิดเห็นทั้ง 2 กลุ่มมาจากความคิดเห็นที่หลากหลาย (S.D. = 1.07, 1.04)

3.3 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล

3.3.1 อาจารย์

ตารางที่ 43 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

รายการ	อาจารย์ n = 20		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความเหมาะสมเกี่ยวกับเกณฑ์วัดผลการศึกษา	2.85	0.59	ดี
2. ความเหมาะสมของข้อสอบแบบอัตนัย	2.85	0.59	ดี
3. ความเหมาะสมของข้อสอบแบบปรนัย	2.95	0.51	ดี
4. เนื้อหาข้อสอบครอบคลุมวัตถุประสงค์ของชุดวิชา	2.75	0.72	ดี
5. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบ	2.90	0.72	ดี

จากตารางที่ 43 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษาอยู่ระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 2.75 - 2.95$)

3.3.2 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 44 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. ข้อสอบมีความยากง่ายเหมาะสม	2.90	0.59	ดี	3.08	0.58	ดี
2. ความชัดเจนของคำถามในข้อสอบ	2.81	0.68	ดี	3.02	0.54	ดี
3. ความเหมาะสมของข้อสอบแบบอัตนัย	2.91	0.64	ดี	3.10	0.49	ดี
4. ความเหมาะสมของข้อสอบแบบปรนัย	2.95	0.62	ดี	3.13	0.55	ดี
5. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบ	2.98	0.72	ดี	3.11	0.57	ดี
6. ความเหมาะสมเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลการศึกษา	2.82	0.67	ดี	2.98	0.74	ดี
7. ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ	2.22	0.80	พอใช้	2.59	0.75	ดี

จากตารางที่ 44 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.81 - 3.13$) และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ โดยนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.22$) ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.59$)

3.4 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

อาจารย์

ตารางที่ 45 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

รายการ	อาจารย์ n = 20		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะ ๆ	1.85	0.85	พอใช้
2. มีการจัดทำแผน/ปรับปรุงการเรียนการสอนของสาขาวิชาที่เป็นระบบชัดเจน	1.75	0.64	พอใช้
3. มีการประชุม/ปรึกษาหารือระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ	1.70	0.57	พอใช้
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาทุกปี	1.80	0.77	พอใช้
5. มีการติดตามประเมินผลปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	1.70	0.57	พอใช้
6. มีระบบสารสนเทศหลักสูตรที่สมบูรณ์สะดวกและเหมาะสมกับความต้องการ	1.75	0.64	พอใช้
7. มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหลักสูตร	1.95	0.69	พอใช้
8. มีการจัดองค์กรการบริหารที่มีประสิทธิภาพ	2.00	0.72	พอใช้
9. มีการประสานงานที่ดีกับหน่วยงานอื่น	1.95	0.76	พอใช้
10. มีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างชัดเจนและจริงจัง	1.95	0.76	พอใช้

จากตารางที่ 45 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ ($\bar{X} = 1.70 - 2.00$)

3.5 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนด้านการติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย

นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 46 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. ความสะดวกในการติดต่อ						
- ทางไปรษณีย์	2.94	0.78	ดี	2.86	0.81	ดี
- ทางโทรศัพท์	2.65	0.91	ดี	2.55	0.93	ดี
- ทาง Internet	2.33	0.96	พอใช้	2.42	0.89	พอใช้
2. ความรวดเร็วในการตอบปัญหา	2.46	0.72	พอใช้	2.48	0.85	พอใช้
3. ความรวดเร็วในการส่งเอกสาร	2.34	0.74	พอใช้	2.48	0.85	พอใช้

จากตารางที่ 46 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับพอใช้เกือบทุกข้อ ($\bar{X}$ = 2.33 – 2.48) และมีความคิดเห็นในระดับดีในประเด็นเกี่ยวกับความสะดวกในการติดต่อทางไปรษณีย์ ($\bar{X}$ = 2.94, 2.86) และความสะดวกในการติดต่อทางโทรศัพท์ ($\bar{X}$ = 2.65, 2.55)

3.6 ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 47 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

รายการ	นักศึกษา n = 197			ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. การศึกษด้วยตนเองโดยใช้ ชุดวิชาและสื่อประกอบ	2.94	0.75	ดี	2.69	0.91	ดี
2. ศูนย์วิทย์พัฒนา	2.09	0.76	พอใช้	2.30	0.96	พอใช้
3. ศูนย์บริการการศึกษาประจำ จังหวัด	2.14	0.75	พอใช้	2.20	0.91	พอใช้
4. การจัดสอนเสริม	2.57	0.90	ดี	2.47	1.00	พอใช้
5. การจัดมุม มสธ.	2.13	0.73	พอใช้	2.21	0.89	พอใช้
6. การสอนทางโทรทัศน์	2.27	0.78	พอใช้	2.21	0.89	พอใช้
7. การสอนทางวิทยุกระจายเสียง	2.07	0.74	พอใช้	2.18	0.85	พอใช้
8. เทปประกอบชุดวิชา	2.21	0.80	พอใช้	2.49	0.97	พอใช้

จากตารางที่ 47 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใช้เกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.07 - 2.49$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีเกี่ยวกับการศึกษด้วยตนเองโดยใช้ชุดวิชาและสื่อประกอบ ($\bar{X} = 2.94$, 2.69) และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการจัดสอนเสริม โดยนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.57$) และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.47$) โดยความคิดเห็นผู้สำเร็จการศึกษามาจากความคิดเห็นที่หลากหลาย (S.D. = 1.00)

3.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

3.7.1 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 48 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียน
ในขณะที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ.

รายการ	นักศึกษา		ผู้สำเร็จการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการเรียนในขณะที่เรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ.				
- ไม่มีปัญหา	99	51.0	85	56.3
- มีปัญหา	95	49.0	66	43.7
รวม	194	100	151	100

จากตารางที่ 48 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าครึ่ง "ไม่มีปัญหาการเรียนในขณะที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ." จำนวน 99, 85 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0, 56.3 รองลงมา มีปัญหา จำนวน 95, 66 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0, 43.7 โดยนักศึกษามีปัญหาและไม่มีปัญหาด้านการเรียนในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 49 ปัญหาของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในขณะที่เรียน
หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ.

ปัญหาของนักศึกษา	ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษา
เกี่ยวกับเอกสารการสอน 1. เนื้อหาในเอกสารการสอนมีมากและหนาเกินไป น้ำท่วมทุ่ง อ่านไม่ทัน และจับประเด็นไม่ได้ (n = 21) 2. กฎหมายบางมาตราตีความไม่ออก ไม่ทราบจะถามใคร (n = 10) 3. เอกสารการสอนได้รับล่าช้า อ่านหนังสือไม่ทัน (n = 7) 4. บางชุดวิชาในหลักสูตรเนื้อหาหนักเกินไป เช่น กฎหมายมหาชน (n = 3) 5. เอกสารการสอนล่าสมัย ไม่ปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข้อกฎหมายที่เปลี่ยนไป (n = 3)	เกี่ยวกับเอกสารการสอน 1. เนื้อหาในเอกสารการสอนมีมากและหนาเกินไป ไม่กระชับ อ่านไม่ทัน และจับประเด็นไม่ได้ (n = 5) 2. อ่านข้อกฎหมายไม่ชัดเจน ตีความได้ไม่มาก ขาดความชัดเจนในเนื้อหา (n = 7) 3. เอกสารการสอนได้รับล่าช้า อ่านหนังสือไม่ทัน (n = 7) 4. เอกสารการสอนล่าสมัย ไม่ปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข้อกฎหมายที่เปลี่ยนไป เช่น ชุดวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ 1, 2 (n = 10) 5. การโอนหลักสูตรไปเรียนระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ ไม่ได้รับความสะดวก ล่าช้ามาก (n = 3) 6. มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย (n = 2) 7. เอกสารการสอนมีคำผิดพอสมควร (n = 1)
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1. ทำข้อสอบไม่ได้ (n = 2) 2. มีปัญหาในการตอบข้อสอบแบบอัตนัย สอบไปแล้วไม่ทราบว่าทำถูกหรือผิดแค่ไหน มหาวิทยาลัยควรเฉลยข้อสอบแต่ละชุดวิชาออกจำหน่าย (n = 1) 3. ข้อสอบแบบปรนัยมีมากเกินไป ทำไม่ทัน (n = 1)	เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 1. มหาวิทยาลัยควรเฉลยข้อสอบแบบปรนัยแต่ละชุดวิชาออกจำหน่าย เพื่อให้ให้นักศึกษาใช้เป็นแนวในการเรียน (n = 1)

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ปัญหาของนักศึกษา	ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษา
4. วันที่จัดสอบส่วนใหญ่ติดราชการทำให้ขาดสอบหลายครั้ง (n = 1)	
5. ได้รับความแจ้งผลการสอบล่าช้า (n = 1)	

ตารางที่ 50 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกล

ปัญหาของนักศึกษา	นักศึกษา		ผู้สำเร็จการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกล				
- ไม่มีปัญหา	146	75.6	124	82.1
- มีปัญหา	47	24.4	27	17.9
รวม	193	100	151	100

จากตารางที่ 50 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกล จำนวน 146, 124 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.6, 82.1 รองลงมา มีปัญหา จำนวน 47, 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4, 17.9

ตารางที่ 51 ปัญหาของของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกล

ปัญหาของนักศึกษา	ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษา
ปัญหาทั่วไป 1. มีเวลาอ่านหนังสือน้อย เนื่องจากต้องทำงานและเรียนควบคู่ไปด้วย (n = 32) 2. การเรียนระบบทางไกล นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเอง ทำให้บางเรื่องอ่านหนังสือไม่เข้าใจไม่รู้จะถามใคร (n = 8) 3. เวลาไม่เอื้ออำนวยในการเรียนไม่สามารถจัดเวลาในการศึกษาได้ลงตัว (n = 4) 4. กิจกรรมของ มสธ. มีน้อยเกินไป (n = 1) 5. การลงทะเบียนเรียนมีข้อจำกัด เพราะบางวิชาเปิดเฉพาะบางภาคการศึกษา (n = 1)	ปัญหาทั่วไป 1. มีเวลาอ่านหนังสือน้อย เนื่องจากต้องทำงานและเรียนควบคู่ไปด้วย แบ่งเวลาไม่เป็น (n = 15) 2. การเรียนระบบทางไกล นักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเอง เวลาอ่านหนังสือไม่เข้าใจหรือเกิดข้อสงสัยไม่รู้จะถามใคร ไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษา (n = 8) 3. ไม่สามารถจัดเวลาในการศึกษาได้ลงตัว (n = 1) 4. การลงทะเบียนเรียนไม่สะดวก (n = 1)
เกี่ยวกับการสอนเสริม 1. ไม่มีเวลาเข้ารับการสอนเสริม (n = 8) 2. ไม่สามารถเข้ารับการสอนเสริมได้เนื่องจากอยู่ไกล (n = 6) 3. ไม่ทราบหรือไม่ได้รับตารางการสอนเสริม (n = 4) 4. การสอนเสริมมีจำนวนครั้งน้อยไป (n = 3) 5. สถานที่สอนเสริมบางโรงเรียนคับแคบ เนื่องจากมีนักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมมาก โดยเฉพาะวิชาเกี่ยวกับกฎหมาย เช่น โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนในเมืองพัทยา เป็นต้น (n = 2) 6. การสอนเสริมมีไม่ครบทุกจังหวัด เดินทางลำบากและเสียค่าใช้จ่ายมาก (n = 2) 7. บางวิชาไม่มีการสอนเสริม (n = 1) 8. อาจารย์สอนเสริมบางท่านไม่มีความพร้อมในการมาสอนเสริม (n = 1)	เกี่ยวกับการสอนเสริม 1. ไม่มีเวลาเข้ารับการสอนเสริม (n = 1) 2. สถานที่สอนเสริมอยู่ห่างไกล ไม่สะดวกที่จะเข้ารับการสอนเสริม (n = 1) 3. บางวิชาไม่มีการสอนเสริม (n = 1)

ตารางที่ 51 (ต่อ)

ปัญหาของนักศึกษา	ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษา
เกี่ยวกับสื่อการสอน 1. ไม่สามารถรับคลื่นวิทยุ หรือ คลื่นโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อเสริมของมหาวิทยาลัยได้ (n = 15) 2. มีปัญหายุ่งยากในการติดต่อซื้อเทปประกอบชุดวิชา (n = 1) 3. มีการใช้สื่อการสอนอื่น ๆ น้อยเกินไป (n = 1) 4. การค้นคว้าเอกสารประกอบการเรียนมีน้อยและยุ่งยาก (n = 1)	

ตารางที่ 52 ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการให้บริการของมหาวิทยาลัย

รายการ	นักศึกษา		ผู้สำเร็จการศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการของมหาวิทยาลัย				
- ไม่มีปัญหา	147	75.8	102	68.0
- มีปัญหา	47	24.2	48	32.0
รวม	194	100	150	100

จากตารางที่ 52 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการของมหาวิทยาลัย จำนวน 147, 102 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8, 68.0 รองลงมา มีปัญหา จำนวน 47, 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2, 32.0

ตารางที่ 53 ปัญหาของของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการของมหาวิทยาลัย

ปัญหาของนักศึกษา	ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษา
1. ได้รับเอกสารการสอนล่าช้ามาก (n = 20)	1. ได้รับเอกสารการสอนล่าช้ามาก (n = 18)
2. ติดต่อกับมหาวิทยาลัยยากมาก (n = 14)	2. ติดต่อกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ยากมาก เช่น สำนักทะเบียนและวัดผล (n = 8)
3. แจ้งผลการสอบล่าช้ามาก (n = 9)	3. แจ้งผลการสอบล่าช้ามาก (n = 3)
4. การติดต่อทางโทรศัพท์ไม่ได้รับความสะดวก เช่น สายไม่ว่าง ไม่มีคนรับสาย โอนสายหลายครั้ง (n = 6)	4. การติดต่อทางโทรศัพท์ไม่ได้รับความสะดวก เช่น สายไม่ว่าง ไม่มีคนรับสาย โอนสายหลายครั้ง (n = 18)
5. เจ้าหน้าที่ที่รับโทรศัพท์ให้คำตอบไม่ชัดเจน ทำให้ ต้องโทรหลายครั้ง เสียค่าใช้จ่ายสูงและเสียเวลา (n = 4)	5. เจ้าหน้าที่ที่รับโทรศัพท์ให้คำตอบไม่ชัดเจน ทำให้ ต้องโทรหลายครั้ง ค่าใช้จ่ายสูงและเสียเวลา (n = 12)
6. การบริการเกี่ยวกับการแจ้งเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ การลงทะเบียน การโอน ล่าช้ามาก (n = 4)	6. การจัดส่งเอกสาร ไม่ตรงตามที่อยู่ใหม่ที่แจ้ง มหาวิทยาลัย (กรณีแจ้งย้ายที่อยู่ใหม่) ทำให้ไม่ได้รับ เอกสาร (n = 1)
7. การได้รับข้อมูลข่าวสารล่าช้ามาก (n = 1)	7. การได้รับข้อมูลข่าวสารล่าช้ามาก (n = 7)
8. ข้อมูลใน Internet ไม่เป็นปัจจุบัน (n = 1)	8. ติดต่อศูนย์ประจำจังหวัดไม่ได้รับความสะดวก (n = 1)
9. การตอบปัญหาของเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยบริการ ไม่ชัดเจน ไม่ตรงกับของมหาวิทยาลัย (n = 1)	

ตารางที่ 54 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา	ข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา
ด้านหลักสูตร	ด้านหลักสูตร 1. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน (n = 2) 2. ควรเพิ่มชุดวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรเข้าไปในโครงสร้างหลักสูตร (n = 1) 3. ควรเพิ่มชุดวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายที่ดินเข้าไปในโครงสร้างหลักสูตรด้วยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน (n = 1) 4. ควรเพิ่มการจัดประสบการณ์วิชาชีพก่อนจบการศึกษา เพื่อเป็นการสรุปรวมทุกชุดวิชา และให้นักศึกษานำมาปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น (n = 1)
ด้านการสอนเสริม 1. ควรจัดให้มีการสอนเสริมมากกว่าเดิม ทั้งเพิ่มจำนวนชุดวิชาที่สอนเสริม เพิ่มจำนวนครั้ง เพิ่มจำนวนชั่วโมงที่สอน และเพิ่มสถานที่สอนเสริมให้สอนทุกจังหวัด (n = 40) 2. ควรเลือกห้องเรียนที่กว้างพอสำหรับนักศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายที่มึ่นักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมมาก (n = 3) 3. อาจารย์สอนเสริมบางชุดวิชาไม่มีการเตรียมตัว ไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม มหาวิทยาลัยควรมีการประเมินการสอนเสริมของอาจารย์ (n = 3)	ด้านการสอนเสริม 1. ควรจัดให้มีการสอนเสริมมากกว่าเดิม ทั้งเพิ่มจำนวนชุดวิชาที่สอนเสริม เพิ่มจำนวนครั้ง เพิ่มจำนวนชั่วโมงที่สอน และเพิ่มสถานที่สอนเสริมให้สอนทุกจังหวัด (n = 31) 2. ควรเลือกห้องเรียนที่กว้างพอสำหรับนักศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายที่มึ่นักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมมากสถานที่ไม่เพียงพอ (n = 1) 3. มหาวิทยาลัยควรหาอาจารย์ที่มีความพร้อมในการสอนเสริมมาสอน เพราะอาจารย์บางท่านไม่ได้เตรียมตัวมาสอน มาอ่านหนังสือให้นักศึกษาฟัง (n = 3)

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา	ข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา
4. อาจารย์สอนเสริมควรเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมากกว่าเป็นคนข้างนอกเพราะสามารถตอบคำถามได้ดีกว่า (n = 2) 5. ควรจัดให้มีการสอนเสริมชุดวิชา ประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายทรัพย์สิน เพิ่ม (n = 1)	4. อาจารย์สอนเสริมควรเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมากกว่าให้คนอื่นมาสอน (n = 1) 5. ควรมีการอัดเทป หรือทำ VCD การสอนเสริมออกจำหน่าย เพื่อให้นักศึกษาที่ไม่มีเวลาเข้ารับการสอนเสริมได้ศึกษา (n = 1)
ด้านเอกสารการสอน 1. เอกสารการสอนควรเขียนให้กระชับ มีเนื้อหาที่ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย เนื้อหาน้อยลงไม่มากมายเหมือนทุกวันนี้ (n = 19) 2. ควรปรับปรุงเอกสารการสอนให้ทันสมัย เป็นปัจจุบันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย (n = 9) 3. ควรจัดส่งเอกสารการสอนให้รวดเร็วทันนี้ (n = 5) 4. เอกสารการสอนมีคำผิดค่อนข้างมาก มหาวิทยาลัยควรตรวจสอบให้ดีก่อนการพิมพ์เผยแพร่ (n = 2) 5. แบบประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน เฉลยไม่ตรงกันในข้อคำถามเดียวกัน มหาวิทยาลัยควรตรวจสอบให้ถูกต้อง (n = 2) 6. เอกสารการสอนควรมีฉบับย่อ (n = 1)	ด้านเอกสารการสอน 1. ควรปรับปรุงเอกสารการสอน โดยลดเนื้อหาและจำนวนหน้าที่ไม่เกี่ยวข้องลง ควรเขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ๆ เขียนให้กระชับ (n = 4) 2. ควรปรับปรุงเอกสารการสอนให้ทันสมัย เนื่องจากปัจจุบันเปลี่ยนแปลงกฎหมายใหม่ ๆ มาก (n = 14)

ตารางที่ 54 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา	ข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา
ด้านสื่อประกอบการเรียน 1. ควรมีการจัดทำเทปหรือ VCD, DVD การสอนเสริมในชุดวิชาต่าง ๆ ออกจำหน่ายทุกชุดวิชา (n = 6) 2. ควรจัดให้มีเทปประกอบชุดวิชาทุกชุดวิชา (n = 4) 3. สื่อการสอนควรเปลี่ยนเป็น VCD, DVD เพื่อให้ทันสมัย และควรจัดทำทุกชุดวิชา (n = 2) 4. ควรใช้ Internet เป็นช่องทางในการเรียนการสอนให้มาก เช่น การลงทะเบียน การแจ้งผลสอบ หรือการสอนเสริม เป็นต้น (n = 2) 5. มหาวิทยาลัยควรใช้สื่อกลางผ่านทางช่องสัญญาณที่คนอยู่ต่างจังหวัดรับได้ (n = 1)	ด้านสื่อประกอบการเรียน 1. ควรมีการจัดทำเทปหรือ VCD, DVD การสอนเสริมในชุดวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายเพิ่มทุกชุดวิชาออกจำหน่าย (n = 1) 2. ควรปรับปรุงเทปเสียงให้ทันสมัย และเพิ่มปริมาณให้มากขึ้น โดยเพิ่มเนื้อหาสาระสำคัญของชุดวิชา และควรยกตัวอย่างให้เข้าใจง่าย (n = 3)
ด้านการวัดผลการศึกษา 1. มหาวิทยาลัยควรเฉลยข้อสอบ แนวทางการทำข้อสอบ พิมพ์เพื่อจำหน่ายหรือแจกให้นักศึกษา (n = 7) 2. มหาวิทยาลัยควรออกข้อสอบแบบปรนัยให้มากกว่าอัตนัย (n = 1)	ด้านการวัดผลการศึกษา 1. มหาวิทยาลัยควรเฉลยข้อสอบอัตนัยทุกภาคการศึกษา พิมพ์เพื่อจำหน่ายหรือแจกให้นักศึกษาเพื่อจะได้ทราบแนวทางในการตอบและตรวจเช็คการทำข้อสอบ (n = 6)
ด้านการบริหาร 1. เวลามีปัญหา โทรศัพท์มาสอบถามเจ้าหน้าที่ ได้รับคำตอบที่ได้ไม่ชัดเจน ต้องโทรฯ หลายครั้ง มหาวิทยาลัยควรพัฒนาบุคลากรให้สามารถตอบคำถามได้ชัดเจน พุดจาไพเราะ (n = 2)	ด้านการบริหาร

ตารางที่ 55 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะของนักศึกษา	ข้อเสนอแนะของผู้สำเร็จการศึกษา
1. เนื่องจากหลักสูตรนี้เป็นโครงการความร่วมมือของกรมที่ดินกับ มสธ. เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน ฉะนั้น มสธ. ควรตัดคะแนนที่ 50% ก็พอ หรือออกข้อสอบไม่ยากเท่าหลักสูตรนิติศาสตร์และลดจำนวนข้อสอบให้น้อยลง (n = 2) 2. ควรมีอาจารย์มาประจำที่ศูนย์บริการ มสธ. เพื่อให้นักศึกษาจะได้เข้ามาปรึกษาเวลามีปัญหา (n = 1) 3. ควรเปิดหลักสูตรนี้ตลอดไปและเปิดกว้างให้ทุก ๆ ส่วนราชการ/เอกชนส่งบุคลากรเข้ามาเรียนด้วย เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก (n = 1)	1. การเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน ถึงจะเปรียบเทียบกับหลักสูตรนิติศาสตร์ไม่ได้ แต่สามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในงานที่ดินมาก เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานที่สามารถได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้มารับบริการเกี่ยวกับที่ดิน ที่ได้รับความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว ควรเปิดหลักสูตรนี้ต่อไป (n = 2) 2. เนื้อหาที่สอนดีมาก เพราะสามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างดี และสร้างความเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายมากขึ้น สามารถอธิบายให้ผู้มาติดต่อเข้าใจเหตุผลได้มากขึ้น แต่ต้องการให้สอนเพิ่มเฉพาะตัวบทกฎหมายที่ดิน เพราะจะได้นำมาใช้มากที่สุดในการปฏิบัติงาน (n = 1) 3. อยากให้หน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานด้านกฎหมายสนับสนุนให้บุคลากรของหน่วยงานได้มีโอกาสเข้ามาเรียนในหลักสูตรนี้เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มารับบริการ (n = 1) 4. เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน โครงสร้างหลักสูตรมีวิชาอยู่ในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต มสธ. ควรแนะนำให้ผู้สำเร็จการศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (n = 1)

3.7.2 อาจารย์สอนเสริม

ตารางที่ 56 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของอาจารย์สอนเสริม

ข้อเสนอแนะของอาจารย์สอนเสริม
1. ในการสอนเสริมของสาขาวิชานิติศาสตร์ บางครั้งกฎหมายมีแก้ไขแล้ว แต่ทางมหาวิทยาลัยไม่ได้แก้ไขเอกสารประกอบการสอน ดังนั้นควรมีการปรับปรุงได้ทันสมัยหรือจัดทำเป็น Sheet แจกนักศึกษา (n=3)
2. ตัวอย่างข้อสอบอัตนัย-ปรนัยเกี่ยวกับชุดวิชากฎหมาย มหาวิทยาลัยควรจัดทำแจกนักศึกษา หรือจัดจำหน่ายด้วย มหาวิทยาลัยจะได้มีรายได้ และนักศึกษาก็ได้นำไปศึกษาเพื่อทำข้อสอบในคราวต่อไป (n=3)
3. มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงโสตทัศนเพราะบางวิชาล้าสมัย บางวิชามีเนื้อหาน้อยไป บางวิชาเนื้อหาเกินไป (n=2)
4. มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงเอกสารการสอนในบางวิชาให้ทันสมัย เนื่องจากมีกฎหมายเปลี่ยนไปมากแล้ว (n=2)
5. ควรแจ้งผลการประเมินการสอนเสริมและข้อเสนอแนะของนักศึกษาให้ผู้สอนทราบด้วย (n=1)
6. แบบประเมินการสอนเสริมควรมีการปรับปรุงให้นักศึกษาเข้าใจง่ายและควรเพิ่มเติมหัวข้อ เช่น ต้องการให้อาจารย์ท่านนี้มาสอนเสริมอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด (n=1)
7. อาจารย์สอนเสริมที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ประทับใจหรือไม่ต้องการให้สอนเสริมอีก มหาวิทยาลัยไม่ควรจัดให้ทำการสอนเสริมอีก (n=1)
8. มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการสอนเสริม (n=1)
9. ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการสอนเสริมคือ เนื้อหาวิชากับจำนวนชั่วโมงสอนเสริมไม่สัมพันธ์กัน การสอนเสริมไม่อาจพูดได้ทุกเรื่อง นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้อ่านหนังสือมาก่อนเข้ารับการสอนเสริมและต้องการให้อาจารย์สอนเสริมพูดเนื้อหาทุกเรื่อง ซึ่งเป็นไปได้ยากเพราะเนื้อหาในชุดวิชามีมากเกินไป (n=1)
10. มหาวิทยาลัยควรจูงใจให้นักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมให้มากกว่านี้ (n=1)
11. มหาวิทยาลัยควรมีการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์สอนเสริมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อปรับแนวความคิด ทศนคติหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนเสริม (n=1)

ตารางที่ 56 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะของอาจารย์สอนเสริม
12. มหาวิทยาลัยควรจัดทำเอกสารการเตรียมตัวก่อนเข้ารับการสอนเสริมแจกให้นักศึกษา เนื่องจากจากที่ผ่านมานักศึกษาไม่ได้อ่านเอกสารการสอนก่อนเข้ารับการสอนเสริม (n=1) 13. เครื่องฉายแผ่นใส นับว่ามีความจำเป็นอย่างมากในการสอน ช่วยให้สะดวก รวดเร็วมหาวิทยาลัยควรประสานกับทางโรงเรียนให้เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ (n=1)

4. การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

4.1 การศึกษาต่อ

ผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 57 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- ศึกษา	138	92.0
- ไม่ได้ศึกษาต่อ	12	8.0
รวม	150	100

จากตารางที่ 57 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมา ไม่ได้ศึกษาต่อ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0

ตารางที่ 58 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระดับของการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับของการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- ระดับปริญญาตรี	136	98.5
- ระดับปริญญาโท	2	1.5
รวม	138	100

จากตารางที่ 58 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 รองลงมา ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

ตารางที่ 59 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชาที่ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- สาขานิติศาสตร์	135	97.8
- สาขารัฐศาสตร์	2	1.5
- สาขาบริหารธุรกิจ	1	0.7
รวม	138	100

จากตารางที่ 59 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่งส่วนใหญ่ศึกษาต่อในสาขานิติศาสตร์ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 รองลงมา ศึกษาต่อในสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

ตารางที่ 60 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	134	97.1
- วิทยาลัยโยนก	3	2.2
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	0.7
รวม	138	100

จากตารางที่ 60 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่งส่วนใหญ่ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 รองลงมา ศึกษาต่อในวิทยาลัยโยนก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตารางที่ 61 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับสถานะของการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
สถานะของการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- ยังอยู่ระหว่างการศึกษา	96	69.6
- สำเร็จการศึกษาแล้ว	42	30.4
รวม	138	100

จากตารางที่ 61 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ยังอยู่ระหว่างการศึกษาต่อ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมา สำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4

ตารางที่ 62 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- เคย	32	21.2
- ไม่เคย	119	78.8
รวม	152	100

จากตารางที่ 62 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 รองลงมา เคยเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2

ตารางที่ 63 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรม
ทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจาก สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและ ทรัพยากร มสธ.		
- จำนวน 1 ครั้ง	2	6.3
- จำนวน 2 ครั้ง	2	6.3
- จำนวน 3 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 4 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 5 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 11 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 12 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 13 ครั้ง	3	9.4
- จำนวน 14 ครั้ง	3	9.4
- จำนวน 15 ครั้ง	9	28.1
- จำนวน 16 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 19 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 21 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 22 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 23 ครั้ง	2	6.3
- จำนวน 25 ครั้ง	1	3.1
- จำนวน 29 ครั้ง	1	3.1
รวม	32	100

จากตารางที่ 63 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ เข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 15 ครั้ง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 รองลงมา เข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 13 ครั้ง และ 14 ครั้ง จำนวนคนเท่า ๆ กันคือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 และ 9.4 ตามลำดับ

**ตารางที่ 64 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเข้ารับการอบรม
ทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา**

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายหลังจากสำเร็จ การศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- ระยะเวลา 1 วัน	1	16.7
- ระยะเวลา 2 วัน	1	16.7
- ระยะเวลา 3 วัน	1	16.7
- ระยะเวลา 4 วัน	1	16.7
- ระยะเวลา 5 วัน	1	16.7
- ระยะเวลา 10 วัน	1	16.7
รวม	6	100

จากตารางที่ 64 พบว่า หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย 1 วัน 2 วัน 3 วัน 4 วัน 5 วันและ 10 วัน จำนวนคนเท่า ๆ กันคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละเท่า ๆ กันคือ 16.7

4.2 ความก้าวหน้าในการทำงาน

4.2.1 ผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 65 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ก่อนที่จะเข้าศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

รายการ	ตำแหน่งก่อนเข้าศึกษา		ตำแหน่งในปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- เจ้าหน้าที่ที่ดิน	50	39.7	20	15.9
- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	37	29.4	21	16.7
- นักวิชาการที่ดิน	-	-	23	18.2
- เจ้าหน้าที่ธุรการ	18	14.3	7	5.6
- ช่างรังวัด	5	3.9	19	15.0
- เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน	5	3.9	30	23.8
- เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	3	2.4	3	2.4
- เจ้าหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สิน	2	1.6	-	-
- ช่างภาพ	1	0.8	-	-
- ช่างเทคนิค	1	0.8	1	0.8
- ช่างโยธา	1	0.8	1	0.8
- พนักงานที่ดิน	1	0.8	1	0.8
- พนักงานคอมพิวเตอร์	1	0.8	-	-
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	1	0.8	-	-
รวม	126	100	126	100

จากตารางที่ 65 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามาก่อนที่จะเข้าศึกษา ดำรงตำแหน่งหน้าที่คือ เจ้าหน้าที่ที่ดิน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมา เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 หลังจากสำเร็จการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ โดยส่วนใหญ่ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมา เป็นนักวิชาการที่ดิน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับระดับตำแหน่งก่อน
เข้าศึกษาและระดับตำแหน่งในปัจจุบัน

รายการ	ระดับตำแหน่งก่อนเข้าศึกษา		ระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ระดับ 1	42	33.3	-	-
- ระดับ 2	19	15.1	-	-
- ระดับ 3	34	27.0	30	23.8
- ระดับ 4	21	16.7	33	26.2
- ระดับ 5	9	7.1	37	29.4
- ระดับ 6	1	0.8	22	17.4
- ระดับ 7	-	-	4	3.2
รวม	126	100	126	100

จากตารางที่ 66 พบว่า ก่อนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งในระดับ 1 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา อยู่ในระดับ 3 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และหลังสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมา อยู่ในระดับ 4 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2

ตารางที่ 67 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำก่อนเข้าศึกษา
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
- งานการเงินและบัญชี	37	29.4
- งานนิติกรรม	26	20.6
- งานสารบรรณธุรการ	22	17.4
- งานทะเบียน	17	13.5
- ออกหนังสือสำคัญ	7	5.6
- งานรังวัด	5	3.9
- พิมพ์เอกสาร/หนังสือราชการต่าง ๆ	3	2.4
- ทำรูปถ่ายทางอากาศ	2	1.6
- ตรวจสอบซ่อมแซมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	2	1.6
- งานนโยบายและอำนาจการต่าง ๆ	2	1.6
- สืบหาข้อมูลสิ่งปลูกสร้างและกำหนดแบบมาตรฐาน	1	0.8
- ประเมินราคาทรัพย์สิน	1	0.8
- เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์	1	0.8
รวม	126	100

จากตารางที่ 67 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรทำงานเกี่ยวกับงานการเงินและบัญชี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาทำงานเกี่ยวกับงานนิติกรรม จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6

ตารางที่ 68 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติหลังจากสำเร็จการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะงานที่ปฏิบัติหลังจากสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.		
- ตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร	79	54.5
- ไม่ตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร	50	34.5
- อื่น ๆ	16	10.5
รวม	145	100

จากตารางที่ 68 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ หลังจากสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. แล้วได้ปฏิบัติงานตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมา ปฏิบัติงานไม่ตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5

4.2.2 นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 69 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

รายการ	นักศึกษา (n=196)		ผู้สำเร็จการศึกษา (n=149)	
	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
หลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ. ความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานในระดับใด				
- มากที่สุด	102	52.0	80	53.7
- มาก	87	44.4	54	36.2
- น้อย	6	3.0	11	7.4
- น้อยที่สุด	1	0.5	4	2.7
รวม	196	100	149	100

จากตารางที่ 69 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ. แล้วความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ในระดับมากที่สุด จำนวน 102 , 80 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 , 53.7 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 87 , 54 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 , 36.2

ตารางที่ 70 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับของ
ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

รายการ	นักศึกษา (n=195)		ผู้สำเร็จการศึกษา (n=149)	
	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
หลังสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. ทำให้เป็นที่ยอมรับ ของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้นในระดับ				
- มากที่สุด	64	32.5	25	16.8
- มาก	120	61.5	97	65.1
- น้อย	10	5.1	24	16.1
- น้อยที่สุด	1	0.5	3	2.0
รวม	195	100	149	100

จากตารางที่ 70 พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ หลังสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้นในระดับมาก จำนวน 120 , 97 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 , 65.1 รองลงมา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 64 , 25 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 , 16.8

4.3 การนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 71 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับสามารถนำมา
ประยุกต์ใช้กับงานในตำแหน่งหน้าที่

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วิชาความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ. สามารถนำมาประยุกต์ใช้ กับงานในตำแหน่งหน้าที่ในระดับ		
- มากที่สุด	72	49.0
- มาก	52	35.4
- น้อย	15	10.2
- ใช้ไม่ได้เลย	8	5.4
รวม	197	100

จากตารางที่ 71 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ สามารถนำวิชาความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้
เรียนรู้จากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ. มาประยุกต์ใช้กับงานใน
ตำแหน่งหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมา สามารถนำมา
ประยุกต์ใช้กับงานในตำแหน่งหน้าที่ในระดับมาก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4

ตารางที่ 72 ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรไปประยุกต์ใช้

รายการ	ผู้สำเร็จการศึกษา n = 152		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	3.02	0.79	ด
2. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.17	0.57	ด
3. การนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.31	0.60	ด
4. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อกฎหมายแก่ผู้อื่นและสังคม	3.23	0.59	ด
5. การตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	3.19	0.54	ด
6. การปฏิบัติงานด้วยความอดทน ขยันขันแข็ง ไม่เกียจงานกับเพื่อน	3.21	0.52	ด
7. การปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม	3.20	0.53	ด
8. การมีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.25	0.49	ด
9. การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานได้ดี	3.21	0.47	ด
10. การสร้างความรัก ความเชื่อถือ ในหมู่เพื่อนร่วมงานได้ดี	3.16	0.51	ด
11. การให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับบุคคลอื่น	3.21	0.51	ด
12. สามารถทำงานร่วมกับบุคคลได้ทุกระดับ	3.20	0.50	ด
13. ยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อตำหนิ และคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น	3.19	0.54	ด
14. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	3.19	0.48	ด
15. ทำให้เป็นผู้มีอิทธิพลดีต่อผู้ร่วมงาน	3.14	0.52	ด
16. ให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะ	3.19	0.53	ด

จากตารางที่ 72 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.02 - 3.31$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 34 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน อาจารย์สอนเสริม จำนวน 30 คน นักศึกษา จำนวน 200 คนและผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 224 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

1.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายบัญญัติ จันทร์เสนะ อธิบดีกรมที่ดิน เพศชาย อายุ 58 ปี วุฒิการศึกษา สูงสุดปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์ (นิติฯ) มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดินและทรัพยากร คือ ในระหว่างดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ นายอำเภอ ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัด และรองปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต้องมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยและบังคับใช้กฎหมายที่ดินและทรัพยากร

1.1.2 อาจารย์

อาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 มีประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 รับผิดชอบงานที่นอกจากการสอน คือ งานบริหารทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีประสบการณ์ในด้านอื่นที่นอกจากการสอนและงานที่รับผิดชอบ คือ เป็นวิทยากรที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 ไม่เคยเข้ารับการอบรม/ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า การเปิดสอนหลักสูตรนี้ทำให้มี

ภาระงานมากและเหน็ดเหนื่อยเกินกว่าปกติอยู่ในระดับน้อย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 อาจารย์ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ควรเปิดสอนหลักสูตรนี้ต่อไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0

1.1.3 อาจารย์สอนเสริม

อาจารย์สอนเสริมส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 96.4 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 มีประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร 6 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ไม่มีส่วนร่วมในการผลิตชุดวิชาของ มสธ. จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 ดำรงตำแหน่งปัจจุบันเป็นผู้พิพากษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน 1-2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6

1.1.4 นักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ปีการศึกษา 2545 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 มีความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษา ระดับ ปวส. จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 ให้เหตุผลสำคัญที่เลือกศึกษาในหลักสูตร คือ ต้องการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานมากที่สุด และเหตุผลที่น้อยที่สุดคือเป็นสาขาวิชาที่ทำให้ได้รับเงิน/ค่าตอบแทน ปัจจุบันประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 99.5 โดยในจำนวนนี้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 มีภูมิลำเนาปัจจุบัน อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4

ผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ปีการศึกษา 2541 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2544 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบันระดับปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7

1.2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

1.2.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ และคุณสมบัติของผู้สมัคร มีความเหมาะสมดีแล้ว

อาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมหัวข้อในชุดวิชาเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ด้วย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมที่ดินกับหน่วยงานของรัฐและ ประชาชนโดยตรง ควรเน้นถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานกรมที่ดินให้มากกว่านี้และควรมีการฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวเพื่อเจ้าหน้าที่กรมที่ดินจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.20-3.44$)

1.2.2 ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมดี ชุดวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก แต่ควรมีการปรับปรุงชุดวิชากฎหมายมหาชนให้ทันสมัยมากขึ้น

อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ในชุดวิชา 41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา และชุดวิชา 41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.60, 3.75$) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.10-3.50$)

1.2.3 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา

อาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของชุดวิชาที่เปิดสอนเสริมเป็นบางข้อ

1.2.4 แนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สินในอนาคต

ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1) ควรเพิ่มชุดวิชาหรือเนื้อหาเฉพาะด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานหลักของกรมที่ดิน เนื่องจากการทำงานต้องใช้ความรู้ และทักษะหลากหลาย พื้นความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เดิมไม่ว่าระดับใดจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติม

2) ควรเปิดหลักสูตรนี้ต่อไป แต่ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยขึ้น เนื่องจากหลักสูตรโครงการความร่วมมือนี้เป็นส่วนหนึ่งตามยุทธศาสตร์การพัฒนากฎหมาย และเป็น

มาตรการหนึ่งในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่เพราะสามารถนำวุฒิประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพยากรไปสอบเปลี่ยนสายงานแล้วประเมินเลื่อนระดับสูงขึ้นในตำแหน่งนักวิชาการที่ดิน

อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

- 1) ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรนี้ใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีเอกลักษณ์
ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพยากรให้มากขึ้น หรือเพิ่มชุดวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดิน ป่าไม้ ความรับผิดชอบเมื่อละเมิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายธุรกิจจัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ โดยเชิญเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมที่ดินที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับหลักสูตรมาร่วมเป็นกรรมการ หรือสัมมนา หรือควรมีการประเมินความต้องการในการเรียนหลักสูตรนี้ใหม่ เนื่องจากเป็นหลักสูตรเก่าที่เปิดมานานแล้ว และลักษณะของหลักสูตรไม่ทันสมัยแล้วเมื่อเทียบกับปัจจุบัน
- 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีเพื่อจะได้เพิ่มยอดนักศึกษาในหลักสูตรนี้ให้มากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรนี้เปิดมานานกลุ่มผู้เรียนย่อมลดน้อยลง หรือควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่น ๆ เข้ามาเรียนในหลักสูตร
- 3) ควรปรับปรุงหลักสูตรนี้ให้เป็นหลักสูตรปริญญาตรีเฉพาะด้าน/สาขา เช่น หลักสูตรปริญญาตรี สาขากฎหมายทรัพยากร และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น
- 4) เนื่องจากผู้เรียนจะลดน้อยลง ประกอบกับคนส่วนใหญ่จบปริญญาตรีมากขึ้น เพื่อให้มีทางเลือกในการเปิดสอน ควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นปริญญาโท หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีเฉพาะทาง
- 5) ควรมีการปรับปรุงชุดวิชาใหม่ ให้ทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป
- 6) ควรมีคณะทำงานที่รับผิดชอบหลักสูตรนี้โดยเฉพาะ ที่ทำหน้าที่บริหารหลักสูตรประเมิน/ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความต้องการของสังคม

1.3 การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

1.3.1 เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.34-2.49$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

($\bar{X} = 2.52-2.58$) นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกัน เกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.31-2.50$) นอกนั้นนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.52-3.13$)

1.3.2 การจัดกิจกรรมสอนเสริม อาจารย์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.54-3.36$) ยกเว้นเพียงบางข้อที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ

- 1) การเข้ารับการสอนเสริม นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.19$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.53$) อาจารย์และอาจารย์สอนเสริมมีความพร้อมในการสอนเสริมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.05, 3.36$)
- 2) ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริมแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.50, 2.40, 2.27$) แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.30, 2.07$)
- 3) ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของอาจารย์ในแต่ละครั้ง นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.40, 2.27$) แต่อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.36$)
- 4) ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.41, 2.47$) แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.60$)
- 5) การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการสอน อาจารย์สอนเสริม นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.04, 2.27, 2.23$)
- 6) การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม อาจารย์และอาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.30, 2.07$)
- 7) ความเหมาะสมและเพียงพอของวัสดุทัศนูปกรณ์ อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.25$)

1.3.2 การวัดและประเมินผลการศึกษา อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ ($\bar{X} = 2.59-3.13$) ยกเว้น ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.22$)

1.3.4 การบริหารจัดการหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ ($\bar{X} = 1.70-2.00$)

1.3.5 การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกันเกี่ยวกับความสะดวกในการติดต่อทาง Internet ความรวดเร็วในการตอบปัญหาความรวดเร็วในการส่งเอกสาร ($\bar{X} = 2.33-2.48$)

1.3.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นดังนี้

- 1) นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกัน คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากศูนย์วิทยพัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัดมุม มสธ. การสอนทางโทรทัศน์ การสอนทางวิทยุกระจายเสียง และเทปประกอบชุดวิชา ($\bar{X} = 2.07-2.49$)
- 2) นักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.57$) แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสอนเสริม ($\bar{X} = 2.47$)
- 3) นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี เหมือนกัน คือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้ชุดวิชา และสื่อประกอบ ($\bar{X} = 2.94, 2.69$)

1.3.7 ปัญหา อุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา อุปสรรคในการเรียนและการใช้บริการของมหาวิทยาลัย

1.4 การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

1.4.1 การศึกษาต่อ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 ศึกษาต่อในสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ส่วนใหญ่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 และปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน มสธ. แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8

1.4.2 ความก้าวหน้าในการทำงาน

1) ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนตำแหน่งใหม่โดยปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงตามที่เรียนจากหลักสูตร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5

2) ระดับตำแหน่ง พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่

ดำรงตำแหน่งในหน้าที่การงานระดับ 1 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และหลังสำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4

3) ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับหลังจบการศึกษาในหลักสูตรแล้วความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 102 , 80 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 , 53.7

1.4.3 การยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน พบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับหลังจบการศึกษาในหลักสูตรแล้วทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมาก จำนวน 120,97 คนคิดเป็นร้อยละ 61.5, 65.1

1.4.4 การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่สามารถนำวิชาความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ. มาประยุกต์ใช้กับงานในตำแหน่งหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.02 - 3.31$)

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

2.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีทุกข้อสอดคล้องกับการดำเนินการของหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับกรมที่ดิน มีการพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีผู้ทรงคุณวุฒิของกรมที่ดินและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชร่วมกันพิจารณาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของกรมที่ดิน เป้าหมายหลักของผู้เรียนในหลักสูตรได้แก่ข้าราชการกรมที่ดินทุกระดับ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526:2)

2.1.2 โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ประกอบด้วยชุดวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

(4 ปี, 3 ปีต่อเนื่อง) สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 12 ชุติวิชา รวมตลอดหลักสูตร 72 หน่วยกิต นักศึกษาที่ศึกษาชุติวิชาดังกล่าวครบหลักสูตรแล้วจึงจะได้รับประกาศนียบัตรจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อพิจารณาโครงสร้างหลักสูตร โดยเปรียบเทียบกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชว่าด้วยการศึกษาชั้นประกาศนียบัตร พ.ศ. 2523 พบว่า สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ระบุว่า ประกาศนียบัตรที่ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเฉพาะวิชา ในระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าอนุปริญญา โดยต้องศึกษาหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี หรือไม่น้อยกว่า 4 ชุติวิชา แต่ไม่เกิน 12 ชุติวิชา

(24-72 หน่วยกิต) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2523:1) นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมดี ชุติวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยระดับมาก ยกเว้นชุติวิชากฎหมายมหาชนที่ควรปรับปรุงให้ทันสมัยมากขึ้น แต่อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรในระดับดีถึงดีมาก อาจารย์สอนเสริมมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงชุติวิชา กฎหมายแพ่ง 2 เนื่องจากเนื้อหามากเกินไป

2.1.3 แนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพยากรใน

อนาคต ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรนี้ใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีเอกลักษณ์ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพยากรให้มากขึ้น หรือเพิ่มชุติวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ดิน ป่าไม้ ความรับผิดชอบเมื่อละเมิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายธุรกิจจัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม กฎหมายภาษีอากร สัญญาในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยบ่อยๆ เช่น ซื้อ ขาย จำนอง ขายฝาก อสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ โดยเชิญเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมที่ดินที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรมาร่วมเป็นกรรมการหรือร่วมสัมมนาหลักสูตร หรือควรมีการประเมินความต้องการในการเรียนหลักสูตรนี้ใหม่ เนื่องจากเป็นหลักสูตรเก่าที่เปิดมานานแล้วประกอบกับคนส่วนใหญ่จบปริญญาตรีมากขึ้น และลักษณะของหลักสูตรไม่ทันสมัยแล้วเมื่อเทียบกับปัจจุบัน หรือควรปรับปรุงหลักสูตรนี้ให้เป็นหลักสูตรปริญญาตรีเฉพาะด้าน/สาขา หรือควรพัฒนาหลักสูตรให้เป็นปริญญาโท หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีเฉพาะทาง และควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีเพื่อจะได้เพิ่มยอดนักศึกษาในหลักสูตรนี้ให้มากขึ้น เนื่องจากเปิดมานานกลุ่มผู้เรียนย่อมลดน้อยลง หรือขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่นๆ เข้ามาเรียนในหลักสูตร และควรมีคณะทำงานหรืออาจารย์ประจำหลักสูตรที่รับผิดชอบหลักสูตรนี้โดยเฉพาะ ที่ทำหน้าที่บริหารหลักสูตร ประเมินปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความต้องการของสังคมสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ที่ระบุว่าหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตร ทำหน้าที่บริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การ

พัฒนาหลักสูตร การติดตามประเมินผลหลักสูตรและหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์มาตรฐานยังกำหนดให้ทุกหลักสูตรต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ (เทียนฉาย กิระนันท์ 2548:5)

2.2 การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

2.2.1 เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารการสอนอยู่ในระดับดี แต่สื่อประกอบหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเทปเสียง ประกอบชุดวิชา รายการสอนทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เหมือนกัน เกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา สอดคล้องกับผลการวิจัยการติดตามบัณฑิตสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ และบัณฑิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเอกสารการสอนมากที่สุด ส่วนรายการวิทยุกระจายเสียงได้รับความรู้น้อย ถึงน้อยที่สุด (ปิยะศิริ เรื่องศรีมันและผู้อื่น 2545:2 และโอภาวดี เข้มทองและผู้อื่น 2545:1) ซึ่งมหาวิทยาลัยควรมีการปรับลดสื่อทางรายการวิทยุกระจายเสียงให้น้อยลง และจะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงที่ระบบ IT (Information Technology) มากขึ้น มีเทคโนโลยีใหม่ที่ใช้ในระบบการสื่อสารที่ทันสมัย มีการใช้ Internet หรือสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นจากผลการวิจัยของเขวาลักษณ์ ดวงเนตรและสมสิริ เบญจวรรณนท์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเคยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 92.8 (เขวาลักษณ์ ดวงเนตรและสมสิริ เบญจวรรณนท์ 2545:37) จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการใช้สื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีพัฒนาการขึ้น มีการเรียนรู้ด้วยระบบ Internet และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยควรมีการเปลี่ยนสื่อประกอบชุดวิชาจากเทปเสียงหรือรายการทางวิทยุกระจายเสียงมาเป็น CD,VCD, DVD เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีในปัจจุบัน

2.2.2 การจัดกิจกรรมสอนเสริม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ อาจารย์สอนเสริม นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การเข้ารับการสอนเสริมนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี แต่อาจารย์ และอาจารย์สอนเสริม มีความพร้อมในการสอนเสริมอยู่ใน

ระดับดี อาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นว่านักศึกษาให้ความสนใจต่อการเข้ารับการสอนเสริม ระดับดี ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริมแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ แต่อาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ด้านความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ แต่อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าอาจารย์ และอาจารย์สอนเสริมเป็นผู้สอนจึงมองว่ามีความพร้อมในการสอน แต่นักศึกษาเป็นผู้เรียน จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการสรุปปัญหาเกี่ยวกับการสอนเสริม ของนักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเข้ารับการสอนเสริม ไม่สามารถเข้ารับการสอนเสริมได้ เนื่องจากอยู่ไกล สถานที่สอนเสริมมีไม่ครบทุกจังหวัด เดินทางลำบาก สถานที่บางโรงเรียนคับแคบ ไม่ทราบหรือไม่ได้รับตารางการสอนเสริมและการสอนเสริมมีจำนวนครั้งน้อยไป และเสียค่าใช้จ่ายมาก บางวิชาไม่มีการสอนเสริม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ทำให้นักศึกษาเข้ารับการสอนน้อย (มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธวัช พงษ์แสนและผู้อื่น (2544 : 122-123) ที่วิเคราะห์หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า การเข้ารับการสอนเสริม ความพร้อมในการสอนเสริม อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี อาจารย์สอนเสริม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก แต่นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับยังไม่ดี ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้ง กับจำนวนหน่วยการสอนที่กำหนด อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี แต่อาจารย์สอนเสริม นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับยังไม่ดี ด้านความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี แต่นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับยังไม่ดี จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกันเนื่องจาก โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรกำหนดให้นักศึกษาเรียนชุดวิชาทั้ง 12 ชุดวิชา ในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต และชุดวิชาที่เปิดสอนเสริมจึงเป็นชุดวิชาเดียวกัน ผลการวิจัยทั้งสองหลักสูตรจึงสอดคล้องกัน เกี่ยวกับการสอนเสริม ผลการวิจัยของปิยฉัตร สมบัติศิรินันท์ และผู้อื่น (2540 : 53) พบว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไม่มีเวลาเข้ารับการสอนเสริมได้แต่อ่านตำรา และทำแบบฝึกหัด ทำแบบเท่านั้น ระยะเวลาในการสอนเสริมน้อยไป (2 ครั้งต่อ 1 ชุดวิชา) เมื่อเทียบกับเนื้อหาที่ต้องศึกษา และการจัดการสอนเสริมบางวิชาไม่มีการจัดสอนที่ศูนย์จังหวัดของตัวเอง ทำให้ต้องเดินทางไปเรียนที่จังหวัดอื่น ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก และผลการวิจัยของธีรยุทธ เสนิงค์ ณ อยุธยา และผู้อื่น (2545 : 2) ที่พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการสอนเสริม ส่วนบัณฑิตที่เข้ารับการสอนเสริมมีความคิดเห็นว่ามิประโยชน์และต้องการให้จัดสอนเสริมชุดวิชามากกว่า 2 ครั้งในแต่ละภาคเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาล้วนให้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนเสริม คือ ควรจัดให้มีการสอนเสริมมากกว่าเดิมทั้งเพิ่มจำนวนชุดวิชาที่สอนเสริม เพิ่มจำนวนครั้ง เพิ่มจำนวนชั่วโมงที่สอนและเพิ่มสถานที่สอนให้สอนทุกจังหวัดและในด้านการสอนเสริม นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม ความเหมาะสมและเพียงพอของโสตทัศนูปกรณ์ อาจารย์สอนเสริมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับโอกาสในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของอาจารย์ในแต่ละครั้ง และเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการสอนเสริม จากผลการวิจัยดังกล่าวมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการจัดการสอนเสริมให้มีประสิทธิภาพ จัดทำเอกสารโสตทัศนหรือสื่อการสอนที่เหมาะสมและประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบแต่เนิ่นๆ เพื่อให้สามารถเตรียมตัวมาเข้ารับการสอนเสริมได้ และอาจารย์สอนเสริมควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์สอนเสริมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อปรับแนวความคิดทัศนคติและปัญหาต่างๆ ของการสอนเสริม เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนเสริมของมหาวิทยาลัย

2.2.3 การบริหารจัดการหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ทุกข้อ คือ มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะๆ มีการจัดทำแผน/ปรับปรุงการเรียนการสอนของสาขาวิชาที่เป็นระบบชัดเจน มีการประชุม/ปรึกษาหารือระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ มีการสรุปรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาทุกปีมีการติดตามประเมินผลปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีระบบสารสนเทศหลักสูตรที่สมบูรณ์สะดวกและเหมาะสมกับความต้องการ มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหลักสูตร มีการจัดองค์กรการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีการประสานงานที่ดีกับหน่วยงานอื่น และมีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างชัดเจนและจริงจัง

ผลการวิจัยอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรเป็นหลักสูตรภายใต้โครงการความร่วมมือกับกรมที่ดิน ให้นักศึกษาเรียกชุดวิชาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต ไม่มีอาจารย์ประจำหลักสูตรโดยเฉพาะ ดังนั้น การบริหารจัดการหลักสูตรจึงอยู่ร่วมกับหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต จึงอาจทำให้ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะของหลักสูตร ซึ่งสาขาวิชาควรให้ความสำคัญในการจัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การติดตามประเมินผลหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548

2.2.4 การติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัยและประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงาน

หรือกิจกรรมต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความสะดวกในการติดต่อทาง Internet ความรวดเร็วในการตอบปัญหา ความรวดเร็วในการส่งเอกสารประโยชน์ที่ได้รับจากศูนย์วิทย์พัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัด มุม มสธ. การสอนทางโทรทัศน์ การสอนทางวิทยุกระจายเสียงและเทปประกอบชุดวิชา สอดคล้องกับผลการวิจัยการวิเคราะห์หลักสูตรนิสิตศาสตรบัณฑิต ที่พบว่านักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับยังไม่ได้ คือ ความสะดวกในการติดต่อทาง Internet และความรวดเร็วในการส่งเอกสารประโยชน์ที่ได้รับประโยชน์จากศูนย์วิทย์พัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัดสอน เสริม การจัดมุม มสธ. การสอนทางโทรทัศน์ การสอนทางวิทยุกระจายเสียงและเทปประกอบชุดวิชา (รัชนิ พลแสนและผู้อื่น 2544 : 80 -81) ในประเด็นการวิจัยดังกล่าว มหาวิทยาลัยควรมีการปรับปรุงระบบการให้บริการของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี และผู้อื่น (2535) ที่พบว่า การส่งข้อมูลข่าวสารถึงนักศึกษา ควรยึดหลักสะดวก และรวดเร็ว

2.3 การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งตรงกับแนวคิดร่วมกันของกรมที่ดินและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ว่าการจัดให้มีการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานรัฐบาลในการที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยให้ข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่มีความรู้ต่ำกว่าปริญญาตรี มาเข้าศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณภาพชีวิตของข้าราชการกรมที่ดินให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นโอกาสให้บุคลากรนำความรู้ไปเลือกประกอบอาชีพอื่นๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่หลังจบการศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานในตำแหน่ง มีตำแหน่งและระดับของงานที่สูงขึ้น ในส่วนของ การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับดีทุกข้อเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับมีส่วนช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ที่พบว่า สามารถนำ

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับดีทุกข้อ (รัชนี พลแสน และผู้อื่น 2544 : ข) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา และผู้อื่น (2545 : 2) ที่พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์รุ่นที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2541 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้รับการยอมรับทั้งจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา และเมื่อไปศึกษาต่อก็ได้รับการยอมรับจากคณาจารย์และเพื่อนนักศึกษาร่วมสถาบัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดิน (2 ปี) ดังนี้

3.1.1 การปรับปรุงหลักสูตร

1) ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นกฎหมายของการที่ดินและทรัพย์สินมากขึ้น อาจมีการผลิตชุดวิชาที่เกี่ยวข้องเพิ่ม เช่น กฎหมายที่ดิน ป่าไม้ กฎหมายธุรกิจ จัดสรรที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม กฎหมายภาษีอากร สัญญาในรูปแบบต่างๆ เช่น ซื้อ ขาย จำนอง ขายฝาก อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

2) ควรปรับปรุงชุดวิชากฎหมายมหาชน ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 ให้มีเนื้อหากระชับและทันสมัยกับการเปลี่ยนไปของกฎหมาย

3) ควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้ส่วนราชการอื่นๆ เข้าศึกษาในหลักสูตรได้

3.1.2 การจัดการเรียนการสอน

1) สื่อการเรียนการสอนและเอกสารต่างๆ ควรจัดส่งให้นักศึกษาได้ทันเวลาที่จะศึกษาหาความรู้ก่อนสอบ

2) มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงระบบบริการของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย เช่น การติดต่อสื่อสารทาง Internet ความรวดเร็วในการตอบปัญหา การแจ้งผลสอบ เป็นต้น

3) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับการได้ประโยชน์จากรายการการสอนทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา และเทปประกอบชุดวิชา ประโยชน์ที่ได้จากศูนย์วิทย์พัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด การจัดมุม มสธ. ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรต้องมีการทบทวนและปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น

4) ควรปรับปรุงสื่ออื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัยเหมาะสมกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เช่น ควรผลิตสื่อเป็น VCD, DVD หรือ ใช้ระบบ e-Learning เข้ามามีส่วนในการเรียนการสอน

5) การสอนเสริม ควรมีการปรับปรุงระบบการสอนเสริมในด้านความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการสอนเสริม ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดสอนเสริมในระยะที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังผลการวิจัยยังพบว่านักศึกษาไม่เข้ารับการสอนเสริม มหาวิทยาลัยควรมีการสำรวจจัดคຸ້ມทุนในการจัดการสอนเสริม มีการกระตุ้นหรือประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมให้เพิ่มขึ้น หรือใช้ช่องทางอื่นในการจัดการสอนเสริม เช่น สอนเสริมผ่าน Internet คาวเทียม เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัยทุกๆ 5 ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยต่อไป

3.2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรสิน รวมทั้งสຸ່ມสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่าน เพื่อจะได้มีข้อมูลเพิ่มขึ้นและเจาะลึกมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ ม.ป.ป. “การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น” ศูนย์พัฒนาหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการ (2548) “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ
ปริญญาตรี พ.ศ. 2548” ประกาศ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548

กล้า ทองขาว และผู้อื่น (2546) “รายงานการวิจัยสถาบันเรื่องการประเมินโปรแกรมบัณฑิตศึกษา
ทางไกล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”

กัญญา ลินทรต้นศิริกุล และผู้อื่น (2547) “รายงานการวิจัยสถาบันเรื่องการประเมินหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร
อลีนเพรส

ซัซวาล สุกนมา (2522) “การประเมินผลหลักสูตรสืบสวนคดีอาญาโรงเรียนสืบสวน”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เดือนใจ เกตุษา (2531) “รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกวัดผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง”

ทพวงมหาวิทยาลัย (2542) “สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ใน
อนุสารอุดมศึกษา 25 , 256 (ตุลาคม): 3-5

เทียนฉาย กิระนันท์ (2548) “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและแนวทางการบริหาร
เกณฑ์” ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาสู่การ
ปฏิบัติ วันที่ 29 มีนาคม 2548 ณ ห้องคอนเวนชันฮอลล์ เอ บี โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ถนน
สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา หน้า 5

ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ อยู่ชยาและผู้อื่น (2545) “รายงานการวิจัยเรื่องการติดตามบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ รุ่นที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา
2541”

ธีรารัง บัวศรี (2531) *ทฤษฎีหลักสูตร* กรุงเทพมหานคร เอราวัณการพิมพ์

บันลือ พลกษะวัน (2531) *หลักสูตรกับการบูรณาการทางการสอน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนา
พานิช

ปราณี เถกิงพลและผู้อื่น (2541) *หลักสูตรมัธยมศึกษา* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ปิยะศิริ เรื่องศรีมัน และผู้อื่น (2545) “รายงานการวิจัยเรื่องการติดตามบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2541”
- พรประเสริฐ พันธุ์สวัสดิ์ (2533) “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ไพบูรณ์ ทะเชนทรพรรค์ และผู้อื่น (2545) “รายงานการวิจัยเรื่องการติดตามบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชานิติศาสตร์”
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2523) “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่าด้วย
การศึกษารับประกาศนียบัตรชั้นสูงและประกาศนียบัตร พ.ศ. 2523” ประกาศ ณ วันที่ 16
กรกฎาคม 2523”
- _____. (2538) “ประมวลสาระชุดวิชาพัฒนาระบบการสอน” หน่วยที่ 5-8 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. กองแผนงาน (2547) “รายงานศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประจำปีการศึกษา 2545”
- _____. สำนักทะเบียนและวัดผล (2545) “จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2527 – 2544”
- _____. สำนักเทคโนโลยีการศึกษา (2548) “รวมบทความผลงานวิจัยสื่อการสอนทางไกล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี 2523 – 2548”
- _____. สำนักวิชาการ (2546) *หลักสูตรการศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์* นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____. สำนักวิชาการ (2526) “โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกับ
กรมที่ดินและหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน”
- เมธี ปิยะคุณ (2528) “การติดตามผลบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปี
การศึกษา 2525” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เขวาลักษณ์ ดวงเนตร และสมสิริ เบญจรานนท์ (2545) “รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้สื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”
- รัชณี พลแสน และผู้อื่น (2544) “รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรนิสิตศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2545) “วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน* หน่วยที่ 1 หน้า 128 – 139 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราชบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2546) “การประเมินหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและ
วิทยวิธีทางการสอน* หน่วยที่ 8 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2546) “การประเมินหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ”
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาระหว่างชาติและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530) “รายงานการวิจัย
เรื่อง การประเมินระบบการสอนทางไกล : ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของผู้จบ
การศึกษา”
- สันต์ ธรรมบำรุง (2527) *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร* กรุงเทพมหานคร การศาสนา
- สิริพร บุญญานันท์ (2522) *รูปแบบของการวิเคราะห์หลักสูตร เอกสารประกอบการบรรยายทาง
วิชาการในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรและบริหารหลักสูตร เอกสารหมายเลข 9 วันที่ 13
ตุลาคม 2522 กรมวิชาการ*
- สุนีย์ ศิลพิพัฒน์ และผู้อื่น (2539) “รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตร์
บัณฑิต 4 ปี และ 3 ปี ต่อเนื่อง สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช”
- สุภาวดี ชีรธรรมการ และสุนิ ภู่อิม่วง (2544) “รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตร
วิทยาศาสตร์บัณฑิต เทคโนโลยีการพิมพ์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช”
- สุมาลี สังข์ศรี และผู้อื่น (2535) “รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็น และความคาดหวังของ
นักศึกษา และผลที่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบโดยระบบการศึกษาทางไกลของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุมิตร คุณากร (2523) *หลักสูตรและการสอน* กรุงเทพมหานคร ชวนพิมพ์
- สุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล (2547) “การพัฒนาแบบประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในระบบ
การศึกษาทางไกล” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุริยะ อยู่เย็น (2530) “การประเมินหลักสูตรสารวัตรโรงเรียนสืบสวนกรมตำรวจ” วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อิทธิศักดิ์ คณะเจริญ (2533) การประเมินผลหลักสูตรการบริหารตำรวจชั้นสูงของสถาบันพัฒนา
ข้าราชการตำรวจ” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- โอภาวดี เข้มทอง และผู้อื่น (2545) “รายงานการวิจัยเรื่องการติดตามบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์”

ภาษาอังกฤษ

Hass, G. (1980) *Curriculum Planning : Anew Approach*. Bastion : Ally and Bacon, Inc.

Maccia, E.S. (1964) *Curriculum theory and Policy*. New York : Macmillan.

ภาคผนวก ก

วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา

41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา (Civil Law I : Persons, Juristic Acts and Contracts)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจหลักเกณฑ์พื้นฐานในกฎหมายแพ่ง เรื่อง บุคคล นิติกรรม และสัญญา
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาวินิจฉัยปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลในกฎหมายแต่ละเรื่อง และเน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายเรื่องนั้น ๆ กับสังคม

คำอธิบายชุดวิชา

ลักษณะบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่การเริ่มต้นและการสิ้นสุดสภาพบุคคล ความสามารถ ภูมิลำเนา นิติบุคคล

ลักษณะนิติกรรม ตั้งแต่ความหมาย ลักษณะและแบบของนิติกรรม การแสดงเจตนาความสมบูรณ์ของนิติกรรม เงื่อนไขและเงื่อนไขในนิติกรรม ระยะเวลาและอายุความ

ลักษณะสัญญา ตั้งแต่การก่อให้เกิดสัญญา ผลแห่งสัญญา การเลิกสัญญา จนถึงมัดจำและการกำหนดเบี้ยปรับ

วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา

41212 กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด (Civil Law I : Obligations and Delicts)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์กฎหมายลักษณะหนี้ ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลามิควรได้
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวินิจฉัยปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และนำไปปฏิบัติได้
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลในกฎหมายแต่ละเรื่อง และเน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายเรื่องนั้น ๆ กับสังคม

คำอธิบายชุดวิชา

ลักษณะหนี้ ตั้งแต่ความหมายของหนี้ วัตถุประสงค์แห่งหนี้ การรับช่วงสิทธิ การโอนสิทธิ เรียกร้องการใช้สิทธิของลูกหนี้ การเพิกถอนการผ่อนฉ้อฉล สิทธิยึดหน่วง บุริมสิทธิ ลูกหนี้และเจ้าหนี้ หลายคนและความระงับแห่งหนี้

ลักษณะละเมิด ตั้งแต่ความรับผิดชอบเพื่อละเมิด โดยการกระทำของตนเองหรือของผู้อื่น ความรับผิดชอบในฐานะเป็นเจ้าของทรัพย์สินอันเป็นต้นเหตุแห่งละเมิด ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดอายุความละเมิด และนิรโทษกรรม

ลักษณะจัดการงานนอกสั่งและลักษณะลามิควรได้

วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา

**41322 กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทนประกันภัย (Commercial Law II :
Loans, Deposits, Agents and Insurance)**

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์กฎหมายลักษณะยืม ฝากทรัพย์
เก็บของในคลังสินค้า ตัวแทน นายหน้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขึ้นต่อ
และประกันภัย
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวินิจฉัยปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่
เกิดขึ้นและนำไปปฏิบัติได้
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลในกฎหมายแต่ละเรื่อง และเน้นให้
เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายเรื่องนั้น ๆ ที่มีต่อสังคม

คำอธิบายชุดวิชา

กฎหมายว่าด้วยสัญญายืม ใช้คงรูป ยืมใช้สิ้นเปลือง ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า
กฎหมายว่าด้วยสัญญาตัวแทน โดยเริ่มตั้งแต่ลักษณะประเภทของตัวแทน หน้าที่ความรับ
ผิดชอบที่มีต่อระหว่างตัวการและตัวแทน และต่อบุคคลภายนอก ความระงับแห่งสัญญา ตัวแทน
ตลอดจนตัวแทนค้าต่าง ๆ

กฎหมายว่าด้วยสัญญา นายหน้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขึ้นต่อ

กฎหมายว่าด้วยสัญญาประกันภัยชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การประกันวินาศภัย การประกันภัยใน
การรับขน การประกันภัยค่าเงินและการประกันชีวิต

วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา

41311 กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก (Civil Law III : Family Law and Law of Succession)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจลักษณะครอบครัวและมรดก
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวินิจฉัยปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และนำไปปฏิบัติได้
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลในกฎหมายแต่ละเรื่อง และเน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายเรื่องนั้น ๆ ที่มีต่อสังคม

คำอธิบายชุดวิชา

กฎหมายครอบครัว ตั้งแต่การหมั้น การสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ความสมบูรณ์ของการสมรส การสิ้นสุดแห่งการสมรส สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร ความปกครอง บุตรบุญธรรม ตลอดจนค่าอุปการะเลี้ยงดู

กฎหมายมรดก ตั้งแต่การตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดก การเป็นทายาท สิทธิโดยธรรมในการรับมรดกการแบ่งทรัพย์สินมรดกหรือส่วนมรดกของทายาทโดยธรรมในลำดับและชั้นต่าง ๆ การรับมรดกแทนที่กันการเป็นทายาทโดยพินัยกรรม แบบพินัยกรรม ผลและการตีความแห่งพินัยกรรม ความสมบูรณ์แห่งพินัยกรรม หรือข้อกำหนดพินัยกรรม วิธีจัดการและปิ่นทรัพย์สินมรดก มรดกที่ไม่มีผู้รับและอายุความมรดก

วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา

41321 กฎหมายพาณิชย์ 1: ซื้อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ (Commercial Law 1 :

Sales, Hire and Hire - Purchase)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์กฎหมายลักษณะซื้อขาย แลกเปลี่ยนให้เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ และรับขน ตลอดจนกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวินิจฉัยปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และนำไปปฏิบัติได้
3. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการและเหตุผลในกฎหมายแต่ละเรื่อง และเน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายเรื่องนั้น ๆ ที่มีต่อสังคม

คำอธิบายชุดวิชา

กฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขาย ตั้งแต่ลักษณะประเภทและระบบของสัญญาซื้อขายหน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สัญญา การคุ้มครองผู้บริโภค การซื้อขายเฉพาะอย่างและหลักปฏิบัติสัญญาเช่า หน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สัญญา ความระงับแห่งสัญญา ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยสัญญาเช่าซื้อ กฎหมายว่าด้วยสัญญาจ้างแรงงาน จ้างทำของ และรับขน

วัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชา

41231 กฎหมายอาญา 1: ภาคมบทบัญญัติทั่วไป (Criminal Law 1 : General Principles)

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักและทฤษฎีของกฎหมายอาญารวมทั้งหลักในการตีความกฎหมายอาญา
2. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบัญญัติในภาค 1 ของประมวลกฎหมายอาญา สามารถใช้ความรู้วินิจฉัยปัญหาหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้
3. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทางด้านอาชญวิทยา และทัณฑวิทยา สามารถที่จะวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้

คำอธิบายชุดวิชา

ลักษณะของกฎหมายอาญา ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบ ขอบเขตบังคับของกฎหมายอาญา การพยายามกระทำความผิด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด เหตุยกเว้นความผิด ยกเว้นโทษ ลดโทษ การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง การกระทำความผิดอีก อายุความอาญาโทษในทางอาญา และวิธีการเพื่อความปลอดภัย ทฤษฎีอาชญวิทยาและทัณฑวิทยา

ภาคผนวก ข

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการประเมิน
เรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต
2. แบบสัมภาษณ์ทั้งหมดมี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ในอนาคต

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่าน
--

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. อายุ.....ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
5. หน่วยงานที่สังกัด.....
6. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร.....
.....
.....
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกลของ มสธ. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () เป็น/เคยเป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร
 () เป็น/เคยเป็นคณะกรรมการประเมินหลักสูตร
 () เป็น/เคยเป็นคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร
 () เป็น/เคยเป็นคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา/ผู้ร่วมผลิตชุดวิชา
 () เป็น/เคยเป็นคณะกรรมการกลุ่มออกข้อสอบ/ปรับปรุงข้อสอบ
 () เป็น/เคยเป็นอาจารย์สอนเสริม
 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มีดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่ จัดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
2. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมที่ดินมีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ท่านเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้หรือไม่

() เห็นด้วย เพราะ.....

.....

() ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

() ควรเพิ่มเติมในด้านใดบ้าง (โปรดระบุ).....

.....

2. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์หรือไม่

() สอดคล้อง เพราะ.....

.....

() ไม่สอดคล้อง เพราะ.....

.....

() ควรปรับปรุงดังนี้.....

.....

- 1) สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า หรือ
- 2) สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการทำงาน
หลังจบ ม.3 แล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันเปิดภาคการศึกษา หรือ
- 3) สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการทำงาน
หลังจบ ม.3 แล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันเปิดภาคการศึกษา หรือ
- 4) สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า หรือสูงกว่า

() ควรเปลี่ยนแปลงดังนี้.....

[illegible]

4. โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน มสช. มีดังนี้

ให้ศึกษา 12 ชุติวิชาดังนี้

- 40101 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
- 41201 กฎหมายมหาชน
- 41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
- 41212 กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
- 41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน
- 41231 กฎหมายอาญา 1 : ภาคบัญญัติทั่วไป
- 41311 กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
- 41321 กฎหมายพาณิชย์ 1 : ซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ
- 41322 กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย
- 41323 กฎหมายพาณิชย์ 3 : ประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน ตัวเงิน
- 41324 กฎหมายพาณิชย์ 4 : หุ้นส่วน บริษัท
- 41405 กฎหมายสิ่งแวดล้อม

ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

() เหมาะสม เพราะ.....

.....

.....

() ไม่เหมาะสม เพราะ.....

.....

.....

ควรปรับปรุง ดังนี้.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าชุดวิชาที่ให้ผู้สมัครศึกษาทั้ง 12 ชุดที่กล่าวในข้อ 4 มีความทันสมัยมากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด

() มาก

() น้อย

() น้อยที่สุด

ชุดวิชาที่ควรมีการปรับปรุงมีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าโครงการความร่วมมือของกรมที่ดินและมสธ. ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด

() มาก

() น้อย

() น้อยที่สุด

7. ท่านคิดว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน ควรเปิดสอนหลักสูตรนี้ ต่อไปหรือไม่

() ควรเปิดสอนต่อไป โดยยังไม่มีอะไรต้องแก้ไข

() ควรเปิดสอนต่อไป โดยมีการปรับปรุงในเรื่อง.....

.....

.....

.....

() ควรยกเลิกการเปิดสอน เนื่องจาก.....

.....

.....

.....

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน
(2 ปี) มสธ. ในอนาคต

[illegible]

(สำหรับอาจารย์)

แบบสอบถามเพื่อการประเมิน
เรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 5 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอน
 - ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร
 - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรในอนาคต
3. คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินหลักสูตร ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อวางแผนการปรับปรุงหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดของท่าน และกรุณาตอบทุกข้อคำถาม ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมืออย่างดีของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

	สำหรับผู้ประเมิน เลขที่แบบสอบถาม
1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง	() () 1-2
2. อายุ.....ปี	() 3
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	() () 4-5
() 1.ปริญญาโท สาขา.....	() 6
() 2.ปริญญาเอก สาขา.....	
() 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
4. ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและ ทรัพยากรดิน จำนวนปี	() () 7-8
5. งานที่รับผิดชอบนอกจากการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
() 1. งานบริหารภายในสาขาวิชา	() 9
() 2. งานบริหารภายในมหาวิทยาลัย	() 10
() 3. งานบริหารทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	() 11
() 4. งานอื่น ๆ (โปรดระบุ).....	() 12
6. นอกจากการสอนและงานที่รับผิดชอบแล้ว ในหัวข้อต่อไปนี้ท่านมีประสบการณ์ ในข้อใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
() 1. การพัฒนา / ประเมิน / ปรับปรุงหลักสูตร	() 13
() 2. ทำงานวิจัย	() 14
() 3. เป็นวิทยากรที่เกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอน	() 15
() 4. คู่มือและศึกษาต่อใน / ต่างประเทศ	() 16
() 5. ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ).....	() 17

	สำหรับผู้ประเมิน เลขที่แบบสอบถาม () () 1-2
7. ท่านเคยได้รับการอบรม / ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรนี้หรือไม่	() 18
() 1. เคย () 2. ไม่เคย	
8. การเปิดสอนหลักสูตรนี้ ทำให้ท่านมีภาระงานมากและเหน็ดเหนื่อยเกินกว่าปกติ หรือไม่	() 19
() 1. มากที่สุด () 2. มาก () 3. น้อย () 4. น้อยที่สุด	
9. ในความคิดของท่าน ควรเปิดหลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่	() 20
() 1. ควรเปิดต่อไป โดยยังไม่มีอะไรต้องแก้ไข () 2. ควรเปิดต่อไป โดยมีการปรับปรุงในเรื่อง..... () 3. ควรยกเลิกการเปิดสอน เนื่องจาก..... () 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าชุดวิชาต่าง ๆ ในโครงสร้างหลักสูตร จำนวน 12 ชุดวิชา มีความเหมาะสม
มากน้อยเพียงใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
40101 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป					() 21
41201 กฎหมายมหาชน					() 22
41211 กฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา					() 23
41212 กฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด					() 24

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
41213 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน					() 25
41231 กฎหมายอาญา 1 : ภาควิชาบัญญัติทั่วไป					() 26
41311 กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก					() 27
41321 กฎหมายพาณิชย์ 1: ซื่อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ					() 28
41322 กฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย					() 29
41323 กฎหมายพาณิชย์ 3 : ประกันด้วยบุคคล และทรัพย์สิน ตัวเงิน					() 30
41324 กฎหมายพาณิชย์ 4 : หุ้นส่วน บริษัท					() 31
41405 กฎหมายสิ่งแวดล้อม					() 32

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ตามความจริงและ
ประสบการณ์ของท่าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
1. กิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 การจัดกิจกรรมสอนเสริม					
1) ความพร้อมในการสอนเสริม					() 33
2) ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษากับ อาจารย์สอนเสริม					() 34
3) นักศึกษาให้ความสนใจต่อการเข้ารับ การสอนเสริม					() 35
4) การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย					() 36

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
5) โอกาสในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนเสริม					() 37
6) ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้ง กับจำนวนหน่วยที่กำหนด					() 38
7) ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา					() 39
8) ความถูกต้องของเอกสารโสตทัศน					() 41
9) ความเหมาะสมและเพียงพอของโสตทัศนอุปกรณ์					() 40
2. การวัดและประเมินผลการศึกษา					
1) ความเหมาะสมเกี่ยวกับเกณฑ์วัดผลการศึกษา					() 42
2) ความเหมาะสมของข้อสอบแบบอัตนัย					() 43
3) ความเหมาะสมของข้อสอบแบบปรนัย					() 44
4) เนื้อหาข้อสอบครอบคลุมวัตถุประสงค์ของชุดวิชา					() 45
5) ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการทำข้อสอบ					() 46

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการบริหารจัดการหลักสูตรในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา แล้วตัดสินใจว่าแต่ละรายการต่อไปนี้มีความเหมาะสมหรือมีคุณภาพในระดับใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะ ๆ					() 47
2. มีการจัดทำแผน/ปรับปรุงการเรียนการสอนของสาขาวิชาที่เป็นระบบชัดเจน					() 48
3. มีการประชุม/ปรึกษาหารือระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ					() 49
4. มีการสรุปรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาทุกปี					() 50
5. มีการติดตามประเมินผลปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					() 51
6. มีระบบสารสนเทศหลักสูตรที่สมบูรณ์ สะดวก และเหมาะสมกับความต้องการ					() 52
7. มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหลักสูตร					() 53
8. มีการจัดองค์กรการบริหารที่มีประสิทธิภาพ					() 54
9. มีการประสานงานที่ดีกับหน่วยงานอื่น					() 55
10. มีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างชัดเจนและจริงจัง					() 56

โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและ
ทรัพยากรสิน (2 ปี) มสธ. ในอนาคต.....

(สำหรับอาจารย์สอนเสริม)

แบบสอบถามเพื่อการประเมิน
เรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์วิชา
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอนเสริม
3. คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินหลักสูตร ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อวางแผนการปรับปรุงหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดของท่าน และกรุณาตอบทุกข้อคำถาม ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความ
ในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() 1. ปริญญาตรี สาขา.....

() 2. ปริญญาโท สาขา.....

() 3. ปริญญาเอก สาขา.....

() 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดิน
และทรัพย์สิน จำนวนปี

5. การมีส่วนร่วมในการผลิตชุดวิชาของ มสธ.

() 1. มี () 2. ไม่มี

6. ตำแหน่งหน้าที่ของท่านในปัจจุบัน

ตำแหน่ง.....

ดำรงตำแหน่งนี้.....ปี

สำหรับผู้ประเมิน

เลขที่แบบสอบถาม

() () 1-2

() 3

() () 4-5

() 6

() () 7-8

() 9

() () 10 - 11

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ชุดวิชา

โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน
ดังต่อไปนี้ก่อนแสดงความคิดเห็น

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดิน ในการทำหน้าที่
จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

2. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมที่ดินมีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน
บริการสังคมได้ดียิ่งขึ้น

3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมาย สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่
ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์วิชาที่ท่านสอน (รายละเอียดปรากฏในเอกสารแนบท้าย) กับวัตถุประสงค์หลักสูตร โดยเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริงและขีดเครื่องหมาย✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านข้อละ 1 เครื่องหมาย และโปรดให้ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

รหัสวิชาที่สอน.....

ชื่อวิชา.....

วัตถุประสงค์หลักสูตร	สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของวิชา			สำหรับผู้ ประเมิน
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	
1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดินในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม				() 12
2. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมที่ดินมีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้น				() 13
3. เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น				() 14

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักสูตร (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์วิชา.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอนเสริม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนเสริม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และโปรดให้ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
ขั้นเตรียม					
1. ความรวดเร็วในการติดต่อส่งข่าวการสอนเสริม					() 15
2. ความสมบูรณ์ถูกต้องของเอกสารประกอบการสอนเสริม					() 16
3. ความพร้อมของสถานที่ที่จัดสอนเสริม					() 17
4. ความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน โสตทัศนูปกรณ์					() 18
5. ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการสอนเสริม					() 19
ขั้นสอน					
1. ความพร้อมในการสอน					() 20
2. ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สอนเสริม					() 21
3. นักศึกษาให้ความสนใจต่อการเข้ารับการสอนเสริม					() 22
4. การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย					() 23
สภาพทั่วไป					
1. โอกาสในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการสอน					() 24
2. ความต่อเนื่องในการสอนเสริม ของอาจารย์ในแต่ละครั้ง					() 25

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
3. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนเสริม แต่ละครั้งกับจำนวนหน่วยที่กำหนด					() 26
4. การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อเป็นแรงจูงใจ ให้ปฏิบัติหน้าที่					() 27
5. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทาง ปรับปรุงการสอนเสริม					() 28
6. ความถูกต้องของเอกสารโสตทัศน					() 29
7. การใช้สื่อการเรียนการสอนเสริม มีความเหมาะสม					() 30

ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

[illegible]

(สำหรับนักศึกษา)

แบบสอบถามเพื่อการประเมิน
เรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
 - ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ
3. คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดของท่านทุกข้อคำถาม ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความ
ในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ท่านเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร
(2 ปี) เมื่อปีการศึกษา.....
4. ความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย
การที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)

() 1. ม.3 หรือเทียบเท่า	() 2. ม.6 หรือเทียบเท่า
() 2. ปวส.	() 4. ปวท.
() 5. อนุปริญญา	() 6. ปริญญาตรี
() 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

5. เหตุผลสำคัญที่เลือกศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย
การที่ดินและทรัพยากร มสธ.

(ตอบได้ไม่เกิน 5 ข้อ โดยใส่หมายเลข 1-5 ตามลำดับก่อนหลัง)

- _____ 1. มีความสนใจในหลักสูตร
- _____ 2. ต้องการเพิ่มพูนความรู้
- _____ 3. ต้องการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน
- _____ 4. ต้องการเปลี่ยนไปทำงานอื่นเมื่อสำเร็จการศึกษา
- _____ 5. ต้องการปรับตัว
- _____ 6. ต้องการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง
- _____ 7. ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- _____ 8. ต้องการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดรายได้พิเศษ
- _____ 9. สนใจที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยเปิด
- _____ 10. เป็นสาขาวิชาที่ทำให้ได้รับเงิน/ค่าตอบแทนสูง
- _____ 11. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

สำหรับผู้ประเมิน
เลขที่แบบสอบถาม

() () () 1-3

() 4

() () 5-6

() () 7-8

() 9

() 10

() 11

() 12

() 13

() 14

	สำหรับผู้ประเมิน
6. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพใด	()15
() 1. รับราชการ ตำแหน่ง.....	
() 2. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
7. ภูมิลำเนาปัจจุบัน	()16
() 1. กรุงเทพมหานคร	
() 2. ภาคกลาง	
() 3. ภาคตะวันออก	
() 4. ภาคเหนือ	
() 5. ภาคใต้	
() 6. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
8. ท่านคิดว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ. ความรู้ที่ได้รับจะมีส่วนช่วย ส่งเสริมความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของท่านมากน้อยเพียงใด	()17
() 1. มากที่สุด () 2. มาก	
() 3. น้อย () 4. น้อยที่สุด	
9. ท่านคิดว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพยากรดิน มสธ. จะทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	()18
() 1. มากที่สุด () 2. มาก	
() 3. น้อย () 4. น้อยที่สุด	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน และโปรดให้ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	
	4	3	2	1	
1. เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร					
1) ความเหมาะสมของเนื้อหาในเอกสารการสอน					() 19
2) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในเอกสารการสอน					() 20
3) ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอและภาพประกอบในเอกสารการสอน					() 21
4) ความถูกต้องของเนื้อหาในเอกสารการสอน					() 22
5) ความทันสมัยของเนื้อหาในเอกสารการสอน					() 23
6) ความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา					() 24
7) การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา					() 25
8) ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา					() 26
9) การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา					() 27
10) ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา					() 28
11) การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา					() 29
2. การสอนเสริม					
1) ท่านเข้ารับการสอนเสริม					() 30
2) ท่านให้ความสนใจต่อการเข้ารับการสอนเสริม					() 31
3) ความพร้อมในการสอนของอาจารย์สอนเสริม					() 32
4) ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์สอนเสริม					() 33

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	
	4	3	2	1	
5) การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย					() 34
6) ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของอาจารย์ในแต่ละครั้ง					() 35
7) ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้ง กับความจำวนหน่วยที่กำหนด					() 36
8) การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุง การสอนเสริม					() 37
9) ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการสอนเสริม ในระยะเวลาที่ผ่านมา					() 38
10) ความถูกต้องของเอกสาร โสตทัศน์					() 39
11) การใช้สื่อประกอบการสอนเสริมมีความเหมาะสม					() 40
12) อาจารย์สอนเสริมสอนครบตามเวลาที่กำหนด					() 41
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา					
1) ข้อสอบมีความยากง่ายเหมาะสม					() 42
2) ความชัดเจนของคำถามในข้อสอบ					() 43
3) ความเหมาะสมของข้อสอบแบบอัตนัย					() 44
4) ความเหมาะสมของข้อสอบแบบปรนัย					() 45
5) ความเหมาะสมของเวลาที่ให้ในการทำข้อสอบ					() 46
6) ความเหมาะสมเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลการศึกษา					() 47
7) ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ					() 48
4. การติดต่อประสานงานระหว่างนักศึกษา กับมหาวิทยาลัย					
1) ความสะดวกในการติดต่อ					
- ทางไปรษณีย์					() 49
- ทางโทรศัพท์					() 50
- ทาง Internet					() 51
2) ความรวดเร็วในการตอบปัญหา					() 52
3) ความรวดเร็วในการส่งเอกสาร					() 53

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

สำหรับผู้ประเมิน

1. ในขณะที่ท่านเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร
มสธ.ท่านมีปัญหาด้านการเรียนหรือไม่

() 62

() 1. ไม่มีปัญหา

() 2. มีปัญหาคือ.....

.....

.....

2. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลหรือไม่

() 63

() 1. ไม่มีปัญหา

() 2. มีปัญหาคือ.....

.....

.....

3. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการของมหาวิทยาลัยหรือไม่

() 64

() 1. ไม่มีปัญหา

() 2. มีปัญหาคือ.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

.....

.....

(สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา)

แบบสอบถามเพื่อการประเมิน
เรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 5 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สถานภาพด้านการศึกษาและการปฏิบัติงานของบัณฑิต
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
 - 3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี)
 - 3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
 - ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ไปประยุกต์ใช้
 - ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
3. คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์หลักสูตรในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง หรือตามความคิดของท่านทุกข้อคำถาม ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือที่ดีเยี่ยมของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ท่านเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากรสิน มสธ.

3.1 ปีการศึกษาที่เข้าเรียน.....

3.2 ปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา.....

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() 1. ปริญญาตรี

() 2. ปริญญาโท

() 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ภูมิลำเนาปัจจุบัน

() 1. กรุงเทพมหานคร

() 2. ภาคกลาง

() 3. ภาคตะวันออก

() 4. ภาคเหนือ

() 5. ภาคใต้

() 6. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับผู้ประเมิน

เลขที่แบบสอบถาม

() () () 1-3

() 4

() () 5-6

() () 7-8

() () 9-10

() 11

() 12

ตอนที่ 2 สถานภาพด้านการศึกษาและการปฏิบัติงานของบัณฑิต

สำหรับผู้ประเมิน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่งหน้าที่ของท่าน ก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรกฎหมาย
การที่ดินและทรัพยากร มสธ.

ตำแหน่ง.....ระดับ.....

ลักษณะงาน.....

สังกัด / ชื่อหน่วยงาน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

2. ตำแหน่งหน้าที่ของท่านในปัจจุบัน

ตำแหน่ง.....ระดับ.....

สังกัด / ชื่อหน่วยงาน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

3. ลักษณะงานที่ท่านปฏิบัติหลังจากสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรกฎหมาย
การที่ดินและทรัพยากร มสธ.

() 13

() 1. ตรงตามที่เราเรียนจากหลักสูตร

() 2. ไม่ตรงตามที่เราเรียนจากหลักสูตร

() 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. วิชาความรู้ภาคทฤษฎีที่ท่านได้เรียนรู้จากหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย
การที่ดินและทรัพยากร มสธ. ท่านคิดว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงาน
ในตำแหน่งหน้าที่ของท่านมากน้อยเพียงใด

() 14

() 1. มากที่สุด

() 2. มาก

() 3. น้อย

() 4. ใช้ไม่ได้เลย เพราะ.....

5. หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร
มสธ. ท่านได้ศึกษาต่อหรือไม่

() 15

() 1. ศึกษาต่อ

() 2. ไม่ได้ศึกษาต่อ (ข้ามไปตอบข้อ 7)

6. จากข้อ 5 ถ้าท่านได้ศึกษาต่อ ท่านศึกษาในระดับ..... สาขาวิชา.....สถาบัน..... ขณะนี้ () 1. ยังอยู่ระหว่างการศึกษา () 2. สำเร็จการศึกษาแล้วเมื่อปีการศึกษา..... 7. หลังจากสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและ ทรัพย์สิน มสธ. ท่านได้เข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมายบ้างหรือไม่ () เคย จำนวน.....ครั้ง ครั้งละประมาณ.....วัน () ไม่เคย 8. ท่านคิดว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร กฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน มสธ. ความรู้ที่ได้รับจะมีส่วนช่วยส่งเสริม ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของท่านมากน้อยเพียงใด () 1. มากที่สุด () 2. มาก () 3. น้อย () 4. น้อยที่สุด 9. ท่านคิดว่าหลังสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมาย การที่ดินและทรัพย์สิน มสธ. ทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับของ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด () 1. มากที่สุด () 2. มาก () 3. น้อย () 4. น้อยที่สุด	สำหรับผู้ประเมิน () 16 () () 17-18 () () () () () 20-24 () 25 () 26

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มีดังนี้

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิชากฎหมายแก่ข้าราชการของกรมที่ดินในการทำหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
- 2) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมที่ดินมีความรอบรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานบริการสังคมได้ดียิ่งขึ้น
- 3) เพื่อส่งเสริมบุคลากรของกรมที่ดินให้มีความรู้ทางด้านกฎหมายสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำชี้แจง โปรดแสดงความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดิน

และทรัพยากร โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
1) กำหนดไว้ชัดเจน					() 27
2) เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน					() 28
3) มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติงาน					() 29
4) เหมาะสมกับการผลิตบุคลากรทางด้านกฎหมาย การที่ดินและทรัพยากร					() 30
5) สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร					() 31

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....

.....

.....

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านและโปรดให้ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
1. เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตร					
1) ความเหมาะสมของเนื้อหาในเอกสารการสอน					() 32
2) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในเอกสารการสอน					() 33
3) ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอและภาพประกอบในเอกสารการสอน					() 34
4) ความถูกต้องของเนื้อหาในเอกสารการสอน					() 35
5) ความทันสมัยของเนื้อหาในเอกสารการสอน					() 36
6) ความเหมาะสมของเทปเสียงประกอบชุดวิชา					() 37
7) การได้ประโยชน์จากเทปเสียงประกอบชุดวิชา					() 38
8) ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา					() 39
9) การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา					() 40
10) ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา					() 41
11) การได้ประโยชน์จากรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา					() 42
2. การสอนเสริม					
1) ท่านเข้ารับการสอนเสริม					() 43
2) ท่านให้ความสนใจต่อการเข้ารับการสอนเสริม					() 44
3) ความพร้อมในการสอนของอาจารย์สอนเสริม					() 45

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				สำหรับ ผู้ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
4) ความเป็นกันเองระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สอนเสริม					() 46
5) การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย					() 47
6) ความต่อเนื่องในการสอนเสริมของอาจารย์ในแต่ละครั้ง					() 48
7) ความเหมาะสมของระยะเวลาที่สอนแต่ละครั้ง กับจำนวนหน่วยที่กำหนด					() 49
8) การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการ สอนเสริม					() 50
9) ความเหมาะสมและเพียงพอของชุดวิชาที่จัดการ สอนเสริมในระยะเวลาที่ผ่านมา					() 51
10) ความถูกต้องของเอกสารโสตทัศน					() 52
11) การใช้สื่อประกอบการสอนเสริมมีความเหมาะสม					() 53
12) อาจารย์สอนเสริมสอนครบตามเวลาที่กำหนด					() 54
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา					
1) ข้อสอบมีความยากง่ายเหมาะสม					() 55
2) ความชัดเจนของคำถามในข้อสอบ					() 56
3) ความเหมาะสมของข้อสอบแบบอัตนัย					() 57
4) ความเหมาะสมของข้อสอบแบบปรนัย					() 58
5) ความเหมาะสมของเวลาที่ให้ในการทำข้อสอบ					() 59
6) ความเหมาะสมเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลการศึกษา					() 60
7) ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบ					() 61
4. การติดต่อประสานงานระหว่างนักศึกษากับมหาวิทยาลัย					
1) ความสะดวกในการติดต่อ					
- ทางไปรษณีย์					() 62
- ทางโทรศัพท์					() 63
- ทาง Internet					() 64
2) ความรวดเร็วในการตอบปัญหา					() 65
3) ความรวดเร็วในการส่งเอกสาร					() 66

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร

กฎหมายการที่ดินและทรัพยากรน้ำไปประยุกต์ใช้

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาที่ท่านนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ

ข้อความ	ระดับการนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้				สำหรับ ผู้ ประเมิน
	มากที่สุด 4	มาก 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
1. การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน					() 75
2. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					() 76
3. การนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					() 77
4. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อกฎหมายแก่ผู้อื่นและสังคม					() 78
5. การตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					() 79
6. การปฏิบัติงานด้วยความอดุสาหะ ขยันขันแข็งไม่เกียจงานกับเพื่อน					() 80
7. การปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม					() 81
8. การมีความเชื่อมั่นในตนเอง					() 82
9. การปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานได้ดี					() 83
10. การสร้างความรัก ความเชื่อถือ ในหมู่เพื่อนร่วมงานได้ดี					() 84
11. การให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับบุคคลอื่น					() 85
12. สามารถทำงานร่วมกับบุคคลได้ทุกระดับ					() 86
13. ยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อตำหนิ และคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น					() 87
14. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน					() 88
15. ทำให้เป็นผู้มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน					() 89
16. ให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะ					() 90

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

สำหรับผู้ประเมิน

1. ในขณะที่ท่านเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพย์สิน (2 ปี) มสธ. ท่านมีปัญหาด้านการเรียนหรือไม่

() 91

() 1. ไม่มีปัญหา

() 2. มีปัญหาคือ.....

.....

.....

2. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลหรือไม่

() 92

() 1. ไม่มีปัญหา

() 2. มีปัญหาคือ.....

.....

.....

3. ท่านมีปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการให้บริการของมหาวิทยาลัยหรือไม่

() 93

() 1. ไม่มีปัญหา

() 2. มีปัญหาคือ.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์วิสาร พันธนะ	สาขาวิชานิติศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบแบบสัมภาษณ์

- นายบัญญัติ จันทร์เสนาะ	อธิบดีกรมที่ดิน

รายชื่อคณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม

1. อาจารย์ คมสัน โพธิ์คง	สาขาวิชานิติศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตรา เพียงล้ำเลิศ	สาขาวิชานิติศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ธนังกุล	สาขาวิชานิติศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินาฏ ลีคส์	สาขาวิชานิติศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย สุวรรณพานิช	สาขาวิชานิติศาสตร์
6. อาจารย์ เขียวชัย ณ นคร	สาขาวิชานิติศาสตร์
7. รองศาสตราจารย์ ปรียา วิศาลเวทย์	สาขาวิชานิติศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ร้อยเอก พรชัย รัศมีแพทย์	สาขาวิชานิติศาสตร์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณินี กิจพ้อคำ	สาขาวิชานิติศาสตร์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุมาศ ขัดเงางาม	สาขาวิชานิติศาสตร์
11. รองศาสตราจารย์ มาลี สุระเชษฐ	สาขาวิชานิติศาสตร์
12. รองศาสตราจารย์ ลาวัลย์ หอนพรัตน์	สาขาวิชานิติศาสตร์
13. รองศาสตราจารย์ วรุฒิ เทพทอง	สาขาวิชานิติศาสตร์
14. รองศาสตราจารย์ วิกรณ์ รักษ์ปวงชน	สาขาวิชานิติศาสตร์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิมาน เหล่าคู่สิด	สาขาวิชานิติศาสตร์
16. รองศาสตราจารย์ ศรีราชา เจริญพานิช	สาขาวิชานิติศาสตร์
17. รองศาสตราจารย์ ศิริศักดิ์ สุขมนตรี	สาขาวิชานิติศาสตร์
18. อาจารย์ สราวุธ ปิตยาศักดิ์	สาขาวิชานิติศาสตร์
19. รองศาสตราจารย์ สุจินตนา ชุมวิสูตร	สาขาวิชานิติศาสตร์
20. รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร มณีสวัสดิ์	สาขาวิชานิติศาสตร์

รายชื่ออาจารย์สอนเสริมสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ - สกุล	สาขาวิชาที่สอนเสริม
1. อาจารย์โถมร คงรุ่งภากร	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
2. อาจารย์ภาสกร ชุณหอุไร	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
3. อาจารย์วีรธรรม เนียมน้ำเพชร	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
4. อาจารย์สมหมาย จันทรเรือง	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
5. อาจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 1 : บุคคล นิติกรรม สัญญา
6. อาจารย์ทวี ประจวบลาภ	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
7. อาจารย์ทองธาร เหลืองเรืองรอง	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
8. อาจารย์สันศักดิ์ สุจริต	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
9. อาจารย์สุพจน์ สุโรจน์	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 2 : หนี้ ละเมิด
10. อาจารย์จิระ พรรณราย	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
11. อาจารย์นรพัฒน์ บุญสิทธิ์	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
12. อาจารย์เศรษฐบุตร อิทธิธรรมวินิจ	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
13. อาจารย์อดิญา วัฒนพิทยวิทย์	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
14. อาจารย์อุดม เชียงครามจิน	ชุดวิชากฎหมายแพ่ง 3 : ครอบครัว มรดก
15. อาจารย์ชยันต์ เต็มเปี่ยม	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ
16. อาจารย์นิพนธ์ พิชยพาณิชย์	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ
17. อาจารย์สมชัย กุลกิจกำจร	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ
18. อาจารย์อรรถพล ใหญ่สว่าง	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ
19. อาจารย์อลิตยา ค้างปิ่น	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 1 : ชื่อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ
20. อาจารย์ณัฐพงศ์ พรหมมินทร์	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย
21. อาจารย์ธีรศักดิ์ เสงวีจิตร	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย
22. อาจารย์พรวิษฐ์ ปิยะนราธร	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย
23. อาจารย์สุพิศ ปราณีตพลกรัง	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์สิน ตัวแทน ประกันภัย

24. อาจารย์อติศักดิ์ สุทธิโยธิน	ชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 2 : ยืม ฝากทรัพย์ ตัวแทน
ประกันภัย
25. อาจารย์รัฐวุฒิ ภัทราคม	ชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาควทบัญญัติทั่วไป
26. อาจารย์ธนาลักษณ์ ศิริลักษณ์	ชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาควทบัญญัติทั่วไป
27. อาจารย์พันธ์ศักดิ์ วัฒนะพาณิชย์	ชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาควทบัญญัติทั่วไป
28. อาจารย์สมบัติ พรหมเมศรี	ชุดวิชากฎหมายอาญา 1 : ภาควทบัญญัติทั่วไป

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่อ่านและให้ข้อเสนอแนะรายงานการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ถัดดาวลัย เพชรโรจน์
3. ดร.สุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล
4. นางสาวสุนทรี เถลิ้มพงศธร